

Ástand friðlýstra svæða

2017

Álafoss	Búsvæði
----------------	----------------

Friðlýst	Auglýsing nr. 461/2013 í Stjórnartíðindum B.	
Stærð km	13,7 km ²	Stærð ha
Landvarsla	Umhverfisstjóri og Þjónustumiðstöð Mosfellbæjar. Landverðir á vegum Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið haustið 2018 og unnu ástandsmat á svæðinu.	
Samningur	Samningur er á milli sveitarfélagsins og Umhverfisstofnunar varðandi umsjón með náttúruvættinu.	
Fræðsluáætlun	Fræðsluskilti frá Mosfellsbæ um svæðið er til staðar. Unnið er að gerð fræðsluskiltis um friðlýsingu svæðisins	
Skilti	Fræðsluskilti er til staðar frá Mosfellsbæ um Álafoss og Álanes. Fræðsluskilti um náttúrvættið og vegvísir eru í vinnslu í samráði við Umhverfisstofnun	
Stígar	Göngustígur liggur um svæðið en bæta þarf aðgengi að fossinum að neðanverðu og göngustíg frá neðri palli að svæði ofan við fossinn	
Framkvæmdir	Áningarsvæði í Álanesskógi og göngustígur að því, innan marka náttúruvættisins, var lagfærður í samráði við Umhverfisstofnun	
Vöktun	Mosfellsbær sér um daglega umsjón og rekstur náttúruvættisins. Dagleg umsjón felur t.d. í sér að sveitarfélagið sjái um að svæðið líti vel út, fjarlægji rusl, hafi eftirlit með því að verndargildi svæðisins rýrni ekki, bregðist við raski o.s.frv.	
Rannsóknir	Heilbrigðiseftirlit Kjósarsvæðis hefur eftirlit með mengun í Varmá og hefur gert reglulegar mælingar á gæðum vatns í ánni.	

Friðlýst

Auglýsing nr. 189/1978 í Stjórnartíðindum B. Friðland.

Stærð km

0,3 km²

Stærð ha

28,5

Lokunarákvæði

Óheimilt er að fara um svæðið frá 1. maí til 15. júlí. Enginn er þó á svæðinu til að framfylgja því banni.

Landvarsla

Engin landvarsla er á svæðinu. Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið haustið 2018 og gerðu ástandsmat.

Samningur

Enginn formlegur samningur er til.

Fræðsluáætlun

Fræðsluskilti.

Skilti

Hafnarfjarðarbær hefur komið upp fræðsluskiltum við Ástjörn.

Stígar

Stígur liggur umhverfis tjörnina. Svæðið er afar vinsælt til útivistar. Viðhald göngustíga hefur verið á vegum Hafnarfjarðarbæjar.

Framkvæmdir

Almennt viðhald stíga og brúa.

Alþjóðasamningar

Bernarsamningur (viðauki II)

Válistategundir

Flórgoði (VU)

Annað

Uppræta þarf framandi plöntutegundir á svæðinu. Annars er svæðið í ágætu ástandi. Farið er reglulega um svæðið og það hreinsað og lagað ef eitthvað fer úrskeiðis.

Friðlýst

Auglýsing nr. 658/1996 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur

Stærð km

0,6 km²

Stærð ha

56,9

Lokunarákvæði

Óheimilt er að beita búpeningi innan fólkvangsins.

Landvarsla

Umhverfis og framkvæmdaráð Hafnarfjarðar hefur umsjón með framkvæmd friðlýsingar í umboði Umhverfisstofnunar og bæjarstjórnar. Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið haustið 2017 og framkvæmdu ástandsmat

Samningur

Enginn formlegur samningur hefur verið gerður þess efnis en er í vinnslu

Fræðsluáætlun

Fræðsluskilti

Skilti

Fræðsluskilti

Stígur

Stígur liggur umhverfis tjörnina. Svæðið er afar vinsælt til útivistar. Viðhald göngustíga hefur verið á vegum Hafnarfjarðarbæjar.

Framkvæmdir

Almennt viðhald stíga og brúa.

Alþjóðasamningar

Bernarsamningur (viðauki II). Leggja ber áherslu á vernd flórgoða og búsvæða hans (í samningnum er ákvæði um búsvæðavernd). Þarfnast endurskoðunar.

Válistategundir

Flórgoði (VU),

Vöktun

Engin gæsla hefur verið við vatnið síðan sumarið 2010. Starfsmenn þjónustumiðstöðvar og vinnuflokkar við stígaviðhald höfðu eftirlit eftir því sem aðstæður leyfðu. Garðyrkjustjóri fylgist með svæðinu.

Annað

Viðhald göngustíga er á vegum Hafnarfjarðarbæjar. Farið er reglulega um svæðið og það hreinsað og lagað ef eitthvað fer úrskeðis.

Friðlýst

Auglýsing nr. 889/2000 í Stjórnartíðindum B. Friðland.

Stærð km0,1 km²**Stærð ha**

14,9

Lokunarákvæði

Á varptíma, 1. maí til 1. júlí, er umferð um friðlandið næst Bakkatjörn takmörkuð.

Landvarsla

Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæði haustið 2017 og gerðu ástandsmat á svæðinu.

Samningur

Enginn formlegur samningur um umsjón.

Fræðsluáætlun

Byggt hefur verið fuglaskoðunarskýli á vegum Seltjarnarnesbæjar við Bakkatjörn. Grunnskólar Seltjarnarnesbæjar hafa nýtt svæðið til útikennslu.

Skilti

Fræðsluskilti um fugla er við tjörnina. Skilti þar sem fólk er beðið um að gefa fuglum ekki brauð var sett upp árið 2013.

Umhverfisstofnun setti upp vegvísi við göngustíg að tjörninni 2012.

Þar er einnig skilti sem sýnir að umferð með hunda er bönnuð frá 1. maí til 15. júlí.

Stígar

Stígar eru á vegum bæjarins.

Framkvæmdir

Frágangi við fuglaskoðunarhúsið lauk árið 2017.

Rannsóknir

Í mars 2009 var unnin skýrsla og gerðar grunnrannsóknir á lífríki Bakkatjarnar af Náttúrustofu Kópavogs fyrir umhverfisnefnd Seltjarnarnesbæjar. Lífríki tjarnarinnar er einkar gróskumikið. Magn blaðgrænu er það mesta sem mælst hefur í ferskvatni hérlendis. Mikil mergð hornsíla finnst í tjörninni. Í Bakkatjörn hefur fundist vatnafló sem ekki hefur verið greind hér á landi áður, *Daphnia magna*, en einnig hafa fundist götungar sem ekki hafa áður fundist í ferskvatni hérlendis.

Skýrsluna er að finna hér http://www.seltjarnarnes.is/media/skyrslur-utgafur/Bakkatjorn_Lokaskyrsla.pdf

Fuglar á svæðinu eru taldir annaðhvert ár.

Annað

Skýra þarf betur ákvæði í auglýsingu um friðlandið hvað átt er við með því að umferð um friðlandið eigi að vera takmörkuð. Starfsmenn Umhverfisstofnunar fóru á svæðið sumarið 2011. Gera þarf úttekt á ástandi og endurmeta verndargildi svæðisins. Skýra þarf betur ákvæði í auglýsingu um friðlandið, hvað átt er við með því að umferð um friðlandið eigi að vera takmörkuð.

Friðlýst

Auglýsing nr. 173/1985 í Stjórnartíðindum B. Fyrst fólkvangur 1973.

Stærð km90,4 km²**Stærð ha**

9.035,3

Landvarsla

Enginn á vegum Umhverfisstofnunar en starfsmenn eru á skíðasvæðinu í Bláfjöllum. Starfsmaður Umhverfisstofnunar fór í eftirlit haustið 2017 með starfsemi í Þríhnúkum.

Fræðsluáætlun

Bæklingur um skíðasvæðið gefinn út af stjórn fólkvangsins.

Skilti

Skilti á vegum skíðasvæðisins. Skilti á vegum Þríhnúka ehf. um Þríhnúkagíg við gíginn.

Stígar

Reykjavegur er stikuð leið gegnum fólkvanginn. Skipulagt gönguskiðasvæði á veturna. Stígur liggur frá skíðasvæðinu að Þríhnúkagíg.

Framkvæmdir

Kanna þarf sumarið 2016 hver áhrif ferðamennsku inn á svæðið verða. 3H Travel fengu leyfi fyrir tímabundinni mannvirkjagerð í tengslum við ferðir í Þríhnúkagíg. Fyrirtækið fékk jafnframt heimild til að hliðra til grjóti í botni gígsins á 50 metra langri afmarkaðri gönguleið til að tryggja öryggi þeirra sem heimsækja hellinn. Um er að ræða afturkræfa framkvæmd. Vegna viðhalds á stíg sem liggur að Þríhnjúkagíg var malað hraungrýti borið í hann eftir þörfum vorið 2015.

Vöktun

Þríhnúka ehf. fékk heimild Umhverfisstofnunar árið 2012 til að setja niður dúk í botn Þríhnúkagígs til að kanna hvort hrun sé sýnilegt í hellinum. Starfsmaður Umhverfisstofnunar fór í eftirlit í Þríhnúka haustið 2017

Rannsóknir

Rannsóknir á Þríhnúkagíg á vegum Þríhnúka ehf, t.d. rannsóknir á hrunhættu í hellinum og rannsóknir á lífríki hellisins.

	Borgir	Náttúruvætti
Friðlýst	Auglýsing nr. 269/1981 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.	
Stærð km	0,0 km ²	Stærð ha 4,1
Landvarsla	Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið haustið 2017 og gerðu ástandsmat.	
Samningur	Náttúruverndarnefnd Kópavogs hefur eftirlit með framkvæmd friðlýsinga í umboði Umhverfisstofnunar og bæjaryfirvalda.	
Fræðsluáætlun	Fróðleiksskilti á vegum Kópavogsbæjar er á svæðinu. Upplýsingar á heimasíðu Kópavogsbæjar.	
Skilti	Fræðsluskilti á vegum Kópavogsbæjar er á svæðinu.	
Stígar	Göngu- og hjólastígar liggja í gegnum svæðið. Annars eru villustígar að myndast á svæðinu.	
Framkvæmdir	Garðyrkjustjóri sinnir því að halda í skefjum trjágróðri og öðrum plöntum, sem hafa náð að sá sér í holtinu, enda er markmið friðlýsingarinnar að vernda jökulrispuðu hnúllungana. Spornað er við óheftu flæði sjálfsáins gróðurs inn á 80-90% af holtinu, en það er ekki gert á jaðarsvæðunum. Rusl er hreinsað á svæðinu af starfsmönnum Kópavogsbæjar.	
Válistategundir	Blátoppa (VU) er skráð í Borgarholti, fylgjast þarf með þessari tegund á svæðinu.	
Vöktun	Ekki regluleg	

	Bringur	Fólkvangur
Friðlýst	20. maí 2014	
Stærð km	0,0 km ²	Stærð ha
Landvarsla	Umhverfisstjóri og þjónustumiðstöð Mosfellsbæjar. Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið haustið 2017 og gerðu ástandsmat.	
Fræðsluáætlun	Fræðsluskilti frá Mosfellsbæ um svæðið. Unnið er að gerð fræðsluskiltis um fólkvangin og vegvísi í samráði við Umhverfisstofnun.	
Skilti	Fræðsluskilti frá Mosfellsbæ um svæðið.	
Stígar	Stígar og slóðar veita ágætis aðgengi að svæðinu og útsýni yfir fossinn. Stígar grófir og æskilegt að lagfæra stíga, akslóða og bílastæði.	
Framkvæmdir	Markaður var göngustígur frá bílastæði að bæjarrústum og Helgufossi sem tengist þeim stíg sem er til staðar.	
Válistategundir	Ekki vitað til þess að válistategundir finnist innan svæðisins	
Vöktun	Mosfellsbær sér um daglegt eftirlit, umsjón og rekstur með fólkvanginum. Dagleg umsjón felur t. d. í sér að sveitarfélagið sjái um að svæðið líti vel út, fjarlægi rusl, hafi eftirlit með því að verndargildi svæðisins rýrni ekki, bregðist við raski o.s.frv.	

Friðlýst 30. apríl 2014**Stærð km** 3,2 km² **Stærð ha****Lokunarákvæði** Enginn, en aðeins ætlað fótgangandi. Bönnuð umferð hesta og bíla.**Landvarsla** Umhverfisstjóri Garðabæjar.**Samningur** Umsjónarsamningur til 10 ára var undirritaður 30. apríl 2014.**Fræðsluáætlun** Fræðslugöngur um svæðið fyrir almenning. Fræðsluskilti við gjárarm Búrfellsgjár um Gjáarétt sem er friðlýst fornminjar. Útivistarkort - Gönguleiðir í Garðabæ 2010, áhugaverðir staðir. Myndabæklingur "Náttúruperlur í Garðabæ" fæst gefin í þjónustuveri Garðabæjar. Á www.gardabaer.is eru myndir og upplýsingar.**Skilti** Upplýsingarskilti vegna Gjáaréttar sem er á fornminjaskrá frá 1964. Fræðsluskilti reist 2015 um Búrfell og gjárnar.**Stígar** Útivistarstígar er frá bílastæði að Búrfellsgjá, eftir gjánni er gönguslóði upp á Búrfell.**Sjálfbóðaliðar** Almennigur týnir rusl á svæðinu.**Framkvæmdir** Ný fræðsluskilti fyrir svæðið staðsett ofan við Hjallamísgengið með útsýn yfir svæðið.**Vöktun** Engin.**Rannsóknir** Fuglatalning fór fram 2010**Annað** Ástand svæðis er gott.

Friðlýst

Auglýsing nr. 121/1974 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti. Fyrst friðlýst

Stærð km

0,3 km²

Stærð ha

34,8

Landvarsla

Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið haustið 2017 í almennt eftirlit og gerðu ástandsmat.

Samningur

Enginn formlegur samningur hefur verið gerður.

Fræðsluáætlun

Fræðsluskilti á staðnum.

Skilti

Fræðsluskilti sett upp af UST haustið 2013 við bílastæði. GPS: -21,6314/63,9982. Í góðu ástandi.

Stígur

Stígur frá bílastæði upp á gíg úr austri, meðfram norðurbrún gígs og niður af gíg í norðri og aftur í austur uns sameinast upprunalegum stíg. Lengd ca: 500 m. Um stikaðan stíg er að ræða.

Öryggi

Keðjustigi sem lagður var í mesta brattanum til að auka öryggi er ekki að gegna tilætluðum árangri og fer fólk útfyrir hann. Er hann háll og hættulegur yfirferðar nema aðstæður séu góðar

Sjálfbóðaliðar

Sjálfbóðaliðar á vegum Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið í tengslum við græna helgi í september. Farið var í lagfæringu á stígum, lagðir út keðjustigar og gönguleiðir stikaðar árið 2015.

Vöktun

Starfsmenn USKR og UST fylgjast með svæðinu.

Annað

Fáar stikur eru eftir af þeim sem lagðar voru í aðgerðum sjálfbóðaliða á svæðinu árið 2015. Búið var að loka einum villustíg með grjóti en sú aðgerð er ekki að skila sér þar sem grjót er ekki greinanlegt. Keðjustígur sem lagður var í mestan brattan á stíg á svæðinu er ekki að skila tilætluðum árangri og getur verið hált á þeim kafla og hættulegt að fara um nema aðstæður séu mjög góðar. Leiðir það til þess að gestir fara útfyrir stigin. Nýjir villustigar myndast og eldri villustigar ná ekki að gróa upp vegna ágangs.

Friðlýst

Auglýsing nr. 622/1987 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km1,0 km²**Stærð ha**

100,5

Landvarsla

Landvörður Reykjanesfólkvangs hefur litið eftir svæðinu enda innan fólkvangsmarka. Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið haustið 2017 og gerðu ástandsmat á svæðinu.

Skilti

Gönguleiðarskilti við bílastæði.

Stígar

Stígur liggur frá bílastæði upp á Eldborg.

Annað

Með tilkomu Suðurstrandarvegjar hefur álagið á Eldborg minnkað til muna. Áfram þarf þó að huga að heildarlausn fyrir svæðið. Afmarka þarf bílastæði og göngustíga og setja þarf upp upplýsingaskilti þar sem skýrt er kveðið á um að svæðið sé náttúruvætti. Eldborg er eina náttúruvættið innan fólkvangsins, ein af þeim stærstu á landinu og sennilega sú sem minnst hefur verið raskað. Eldborg er innan Reykjanesfólkvangs og því á rauðum lista.

	Eldey	Friðland
Friðlýst	Auglýsing nr. 119/1974 í Stjórnartíðindum B. Friðland. Fyrst friðlýst með sérstöðum lögum árið 1940, lýst friðland 1960.	
Stærð km	0,0 km ²	Stærð ha 3,0
Lokunarákvaði	Óheimilt er að fara í eyna án leyfis Umhverfisstofnunar. Til verndar fuglalífi er meðferð skotvopna bönnuð nær eyinni en 2 km.	
Skilti	Fræðsluskiltum um Eldey og súlubyggðina þar hefur verið komið fyrir við Valahnjúk á Reykjanesi á vegum Reykjanesbæjar, ásamt upplýsingum um aðrar tegundir sjófugla.	
Framkvæmdir	Vefmyndavél var komið fyrir í eyinni 2008 og hafa verið farnar sex ferðir til viðhalds og lagfæringa á búnaði, síðast í janúar 2016.	
Alþjóðasamningar	Eldey er ein af stærstu súlubyggðum í heimi (þær stærstu eru á Bretlandseyjum), en súlan verpur beggja vegna Atlantshafs.	
Válistategundir	Súla (VU). Stór súlubyggð er í Eldey. Súlubyggðir eru tiltölulega fáar en oftast stórar og er tegundin talin þarfnast sérstakra verndaraðgerða og eftirlits. Súla er friðuð tegund (SPEC-2 og Bernarviðauki III).	
Vöktun	Líffræðistofnun Háskóla Íslands (Arnþór Garðarsson) hefur annast fuglatalningar. Fulltrúi Umhverfisstofnunar mældi sprungu í eyjunni í eftirlitsferð árið 2011 og er æskilegt að mæla sprunguna í hvert skipti þegar farið er í eyna til að fylgjast með gliðnun hennar.	
Rannsóknir	Sumarið 2016 var fuglalíf í eyjunni kannað með aðstoð myndavélarðróna af starfsfólki Náttúrustofu Reykjanes	
Annað	<p>Farið var út í Eldey í desember 2011 vegna bilunar í vefmyndavél. Fulltrúi Umhverfisstofnunar fór með í ferðina. Mikið var um netadræsur, netabúta og plastbönd sem fuglinn safnar í hreiðrin. Athuga þarf hvort ástæða er til að hreinsa svæðið.</p> <p>Viðhaldsferð vegna vefmyndavélar var farin í janúar 2013. Mikið um netadræsur og plastbönd. Nokkrir fuglar fundust dauðir eftir að hafa flækst í ruslinu. Torkennilegur hlutur sem hugsanlega gæti verið sprengja fannst í eyinni. Landhelgisgæsluni var gert viðvart og myndir teknar til að greina um hvaða hlut væri að ræða. Ekki tókst að fara aftur út í eyna til að skoða hann nánar og bíður það betri tíma.</p> <p>Viðhaldsferð vegna vefmyndavélar var farin 2016. Sprengjudeild Landhelgisgæslunar var með í för og skoðaði meinta sprengju. Reyndist hún vera Var þá kíkt á meinta sprengju sem kom í ljós að var þrýstiloftshylki sem er notað til að hjálpa flugvélum á loft á stuttum flugbrautum. Ekki reyndist unnt að fjarlægja hylkið í ferðinni og bíður það síðari tíma.</p>	

Friðlýst

Auglýsing nr. 326/1999 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km

0,2 km²

Stærð ha

17,8

Landvarsla

Umhverfis- og samgönguráð Reykjavíkur hefur umsjón með hinu friðlýsta svæði í umboði Umhverfisstofnunar og borgarstjórnar. Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið haustið 2018 og gerðu ástandsmat á svæðinu.

Samningur

Umsjónarsamningur var undirritaður 2015.

Fræðsluáætlun

Fræðsluskilti á staðnum, fræðsla á vef Reykjavíkurborgar.

Skilti

Tvö fræðsluskilti, eitt inni á miðju svæði og annað í vesturenda svæðisins, baughnit: -21,9261/64,1215 og -21,9062/64,1204. Bæði ný skilti í góðu ástandi.

Stígar

Nýlegir malbikaðir hjóla- og göngustígar rétt norðan við svæðið. Innan svæðisins er malarstígur nálægt setlögum á tveimur stæðum, vestast á svæði (lengd 635 m), og á austurhluta svæðisins (560 m og heldur áfram utan friðlýsta svæðisins), auk smærri malarstíga sem tengja malbikaða göngustíginn við malarstíginn. Ástand stíga er gott.

Öryggi

Á Fossvogsbökkum eru skilti sem vara fólk við að fara ekki of nálægt klettabrúninni.

Vöktun

Starfsmenn Umhverfis- og skipulagssviðs Reykjavíkur heimsækja öll svæðin reglulega.

Rannsóknir

Umfangsmikil úttækt var gerð á ástandi og náttúrufari svæðisins sumarið 2013.

Annað

Svæðið var tekið út af appelsínum gulum lista Umhverfisstofnunar árið 2016.

Friðlýst

Auglýsing nr. 877/2009 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km1,1 km²**Stærð ha**

108,2

Lokunarákvæði

Engin.

Landvarsla

Er á vegum Garðabæjar. Reglulega er tínt rusl úr hrauninu, sérstaklega af sumarstarfsfólki, en mikið rusl safnast í fjörur. Hópar sjálfbóðaliða félagasamtaka og skóla hafa tínt rusl í hrauninum í maí, (átaksverkefni umhverfisverndar) og fá hvatningarstyrki að launum. Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæði haustið 2018.

Samningur

Umsjónar og rekstrarsamningur er í gildi milli Umhverfisstofnunar og Garðabæjar dags. 6. okt. 2009.

Fræðsluáætlun

Fræðslugöngur með leiðsögn eru árlegar. Söguleið um Fógetastíg er aðgengileg í leiðsagnarappinu WAPP sem er miðlað í gegnum snjallsíma. Í leiðsaganar appinu má finna fjölmargar gönguleiðir í Garðabæ sem má hlaða niður endurgjaldslaust í boði Garðabæjar. Útivistarkort - Gönguleiðir í Garðabæ útgefið af umhverfisnefnd 2010, áhugverðir staðir. Myndabæklingur "Náttúruperlur í Garðabæ" fæst gefins í þjónustuveri Garðabæjar.

Skilti

Fræðsluskilti um fornar leiðir í Gálgahrauni voru reist 2011, annað við austuraðkomu af strandstíg við Hraunsvík, hitt sunnan hraunsins við Garðastekk.

Stígar

Einungis fornir slóðar. Viðhaldið með merkihælum við fornar leiðir í hrauninu.

Sjálfbóðaliðar

Almenningur hefur týnt rusl á svæðinu

Framkvæmdir

Framkvæmd við lagningu nýs Álftanesvegar meðfram suðurmörkum friðlandsins. Verklök haustið 2015.

Vöktun

Landvarsla er á svæðinu

Rannsóknir

Fuglatalning gerð 2017

Annað

Ástand svæðisins er gott

Friðlýst 30. apríl 2014**Stærð km** 1,6 km² **Stærð ha****Landvarsla** Umhverfisstjóri Garðabæjar**Samningur** Umsjónarsamningur til 10 ára undirritaður 30. apríl 2014**Fræðsluáætlun** Gönguleiðir um Vífilsstaðavatn, Gunnhildi og Hraunstíg eru aðgengilegar í leiðsagnarappinu WAPP sem er miðlað í gegnum snjallsíma. Í leiðsagnar appinu má finna fjölmargar gönguleiðir í Garðabæ sem má hlaða niður endurgjaldslaust í boði Garðabæjar. Útivistarkort - Gönguleiðir í Garðabæ í vasabroti útgefið af umhverfisnefnd 2010, áhugverðir staðir. Myndabæklingur "Náttúruperlur í Garðabæ" fæst gefins í þjónustuveri Garðabæjar. Fræðslugöngur fyrir almenning.**Skilti** Fræðsluskilti um Atvinnubótaveg í Garðahrauni, fræðsluskilti við Maríuhella með kortum af hellum, fræðsluskilti um Búrfellshraun við Ní-húsið sunnan Vífilsstaðahrauns.**Stígar** Útivistarstígar og malbikaðir göngustígar um Garðshraun eru á svæðinu.**Sjálfbóðaliðar** Almennigur týnir rusl á svæðinu**Rannsóknir** Fuglatalning gerð 2017**Annað** Ástand svæðisins er gott

	Gróttu	Friðland
Friðlýst	Auglýsing nr. 13/1984 í Stjórnartíðindum B. Lýst friðland árið 1974.	
Stærð km	0,4 km ²	Stærð ha 39,6
Lokunarákvæði	Vegna fuglaverndar er óheimilt að fara um svæðið frá 1. maí til 15. júlí.	
Landvarsla	Umhverfisnefnd Seltjarnarness hefur umsjón með friðlandi Gróttu í umboði Umhverfisstofnunar og bæjarstjórnar Seltjarnarness. Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið haustið 2018 og gerðu ástandsmat á svæðinu.	
Samningur	Enginn formlegur samningur er til.	
Fræðsluáætlun	<p>Fræðsluskilti um fuglalíf, á vegum Seltjarnarnesbæjar, eru á Snoppu. Einnig eru þar skilti sem sýna að umferð með hunda sé bönnuð allt árið og skilti sem banna alla umferð í Gróttu á auglýstum lokunartíma. Bæklingur er til frá 2002. Á vegum Seltjarnarnesbæjar er fræðslumiðstöð í Gróttu og er sérstakt samkomulag um aðgengi að miðstöðinni á lokunartíma. Öflug fræðsla er á svæðinu og margs konar fræðslustarf. Grunnskólar Seltjarnarnesbæjar hafa nýtt svæðið til útikennslu.</p> <p>Á hverju ári stendur sveitarfélagið fyrir Gróttudegi þar sem almenningi er boðið í Gróttu til að kynnast lífríki og náttúru staðarins. Tekið er á mótí skólahópum yfir vetrartímann. Fræðsluferðir eru farnar til að kynna lífríki fjörunnar, menningarsögu vitans, sjósókn og útræði.</p>	
Skilti	Seltjarnarnesbær kom upp fræðsluskiltum um fuglalíf á svæðinu við Snoppu. Þar er einnig skilti sem sýnir að umferð með hunda er bönnuð allt árið sem og skilti (á íslensku og ensku) sem banna umferð í Gróttu á auglýstum lokunartíma. Sett var upp skilti (vegvisir) á vegum Umhverfisstofnunar og jafnframt var eldra skilti frá tíma Náttúruverndar ríkisins fjarlægð. Í vinnslu er skilti sem sett verður upp í Gróttu til að vara við sjávarföllum ásamt neyðarnúmerum og flóðatöflum.	
Stígur	Steinlagður stígur liggur frá fjöru áleiðs að húsum, unninn með leyfi Umhverfisstofnunar árið 2008. Stígur liggur upp að flaggstöng. Margir villustígur um svæðið.	
Öryggi	Þrátt fyrir viðvörðunarskilti um flóðahættu virðist sem fólk gangi fram hjá þeim án þess að sjá þau eða þæla í þeim.	
Alþjóðasamningar	Krían er í viðauka III við Bernarsamninginn.	
Vöktun	Talning/rannsókn á fuglalífi er í höndum Seltjarnarnesbæjar, sem fengið hefur sérfræðing (Jóhann Óla Hilmarsson) til verksins. Talning er framkvæmd annað hvert ár.	
Annað	Kríuvarp er í Gróttu og er krían alfriðuð.	

Friðlýst

Auglýsing nr. 188/1984 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km0,0 km²**Stærð ha**

2,1

Landvarsla

Umhverfis og framkvæmdaráð Hafnarfjarðar hefur umsjón með framkvæmd friðlýsingar í umboði Umhverfisstofnunar og bæjarstjórnar. Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið haustið 2018 og gerðu ástandsmat á svæðinu.

Samningur

Ekki hefur formlegur samningur verið gerður vegna umsjónar. Er í vinnslu.

Fræðsluáætlun

Fræðsluskilti.

Skilti

Sett var upp fræðsluskilti um svæðið.

Stígar

Stígur liggur upp að flaggstöng. Einnig var gerður stígur upp frá Flensborgarskóla fyrir nokkrum árum.

Annað

Stíga og aðkomu að svæðinu mætti bæta. Ekkert skilti er á svæðinu og enginn bekkur. Gera þarf úttekt á ástandi og endurmeta verndargildi svæðisins.

Friðlýst

Auglýsing nr. 347/1983 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km

0,0 km²

Stærð ha

2,1

Landvarsla

Umhverfis- og samgönguráð Reykjavíkur hefur umsjón með hinu friðlýsta svæði í umboði Umhverfisstofnunar og borgarstjórnar. Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið haustið 2017 og gerðu ástandsmat.

Samningur

Umsjónarsamningur var undirritaður 2015

Fræðsluáætlun

Fræðsluskilti á staðnum, fræðsla á vef Reykjavíkurborgar

Skilti

Eitt skilti, við bílastæði, baughnit: Lengd: -21,8449, Breidd: 64,1298 og nýtt skilti í góðu ástandi. Sett upp árið 2014

Stígar

Einn malarstígur, frá bílastæði að setlögum í botni vogs, lengd: 55 m, ástand: þokkalegt, stígur eilítið uppgróinn.

Öryggi

Þarfagreining nauðsynleg.

Vöktun

Starfsmenn Reykjavíkurborgar heimsækja svæðið reglulega.

Rannsóknir

Umfangsmikil úttekt var gerð á ástandi svæðis og náttúrufari sumarið 2013.

Annað

Svæðið var tekið út af appelsínugulum lista Umhverfisstofnunar yfir þau svæði sem þarf að fylgjast sérstaklega með að tapi ekki verndargildi sínu árið 2016. Nokkuð er um rusl á svæðinu

	Hleinar	Fólkvangur
Friðlýst	Auglýsing nr. 399/2009 í Stjórnartíðindum B	
Stærð km	0,3 km ²	Stærð ha 32,3
Landvarsla	Umhverfis- og framkvæmdaráð Hafnarfjarðar hefur umsjón með framkvæmd friðlýsingar í umboði Umhverfisstofnunar og bæjarstjórnar. Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið haustið 2018 og gerðu ástandsmat á svæðinu.	
Samningur	Enginn formlegur samningur hefur verið gerður varðandi umsjón en er í vinnslu.	
Fræðsluáætlun	Aðgengi að svæðinu er gott og það er því ákjósanlegt til fræðslu og útikennslu. Svæðið er 28,2 hektarar að stærð og er hluti af friðlýsingu búsvæða fugla við Álftanes og Skerjafjörð í samræmi við náttúruverndaráætlun 2004-2008. Fræðuskilti var sett upp árið 2017 um svæðið.	
Skilti	Fræðsluskilti	
Stígar	Gert er ráð fyrir merktum og stikuðum gönguleiðum í samræmi við deiliskipulag.	
Framkvæmdir	Fræðsluskilti var sett upp	
Annað	Almennt ástand gott.	

	Hlið	Fólkvangur
Friðlýst	Auglýsing nr. 549/2002 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur.	
Stærð km	0,4 km ²	Stærð ha 39,6
Landvarsla	Umhverfisstjóri Garðabæjar. Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið haustið 2017 og gerðu ástandsmat.	
Samningur	Umsjónasamningur um Hlið er ekki til staðar.	
Skilti	Fræðsluskilti	
Stígar	Götuslóði liggur inn á svæðið að Hliði annars engir stígar	
Öryggi	Á upplýsingaskiltum er varað við hálu fjörugróti og sjávarföllum.	
Sjálfbóðaliðar	Almenningur týnir rusl á svæðinu	
Framkvæmdir	Nýtt deiliskipulag tók gildi 2016	
Alþjóðasamningar	Margæs, æðarfugl, rauðbrystingur, sendlingur og tildra eru ábyrgðartegundir á svæðinu. Tegundirnar eru í Bernarviðaukum II og III.	
Vöktun	Margæs er vöktuð á Álftanesi á vegum Náttúrufræðistofnunar Íslands.	
Rannsóknir	Rannsókn á fuglalífi á Álftanesi 2014 - Fuglar í fjörum, á grunnsævi, tjörnum og túnum. Skýrslan kynnt á íbúafundi 17. apríl 2015.	
Annað	Í eftirliti landvarða Umhverfisstofnunar á svæðinu kom í ljós að byggingarreitir húsnæðis ferðaþjónustu við Hlið náðu inn í fólkvangin. Auk þess kom í ljós að sett höfðu verið upp mannvirki þar og efnislosun farið fram. Rannsókn málsins er í vinnslu þegar skýrsla þessi eru rituð.	

Hvaleyrarlón og Hvaleyrarhöfði**Fólkvangur****Friðlýst**

Auglýsing nr. 397/2009 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur.

Stærð km0,4 km²**Stærð ha**

39,9

Lokunarákvæði

Umferð vélknúinna farartækja, þ.m.t. sjópotna (jet-ski), er óheimil í friðlandinu. Þó er eigendum bátaskýla við Hvaleyrarlón heimilt að sigla að skýlunum, en þeim ber að tryggja að ekki hljótist af mengun vegna spilliefna. Í samræmi við samþykkt um hundahald er óheimilt að hafa hunda án fylgdar í fólkvanginum.

Landvarsla

Umhverfis og framkvæmdaráð Hafnarfjarðar hefur umsjón með framkvæmd friðlýsingar í umboði Umhverfisstofnunar og bæjarstjórnar. Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið haustið 2017 og gerðu ástandsmat á svæðinu.

Samningur

Enginn formlegur samningur hefur verið gerður varðandi umsjón en er í vinnslu

Fræðsluáætlun

Fræðsluskilti

Skilti

Fræðsluskilti

Stígar

Gönguleið samkvæmt aðalskipulagi.

Framkvæmdir

Fræðsluskilti var sett upp árið 2017.
Ruslahreinsun fór fram á svæðinu sumarið 2017.

Kaldárhraun og Gjárnar**Náttúruvætti****Friðlýst**

Auglýsing nr. 396/2009 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km2,1 km²**Stærð ha**

208,9

Landvarsla

Umhverfis- og framkvæmdaráð Hafnarfjarðar hefur umsjón með framkvæmd friðlýsingar í umboði Umhverfisstofnunar og bæjarstjórnar. Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið haustið 2018 og gerðu ástandsmat.

Samningur

Ekki hefur formlegur samningur verið gerður um umsjón en hann er í vinnslu.

Fræðsluáætlun

Fræðsluskilti frá Rotarýklúbbi Hafnarfjarðar stendur rétt fyrir utan mörk náttúruvættisins. Fræðsluskilti á vegum bæjarins var sett upp 2017

Skilti

Fræðsluskilti

Stígar

Göngustígar og akstursvegur eru innan svæðisins. Kaldárstígur er gömul gata sem tengist selbúskap.

Framkvæmdir

Viðhaldi stíga og brúa. Uppræta þarf lúpínu

Annað

Mörk vatnsverndarsvæðis haf abreyt vegna nýs deiliskipulags á svæðinu.

	Kasthúsatjörn	Friðland
Friðlýst	Friðland.	
Stærð km	0,0 km ²	Stærð ha 4,2
Lokunarákvæði	Á varptíma, frá 1. maí til 1. júlí, er umferð fólks um friðlandið við Kasthúsatjörn takmörkuð	
Landvarsla	Linda Björk Jóhannsdóttir verkefnastjóri garðyrkjudeild og sumarstarfsfólk. Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið 2017.	
Samningur	Ekki hefur verið gerður formlegur umsjónarsamningur, en umhverfisnefnd Garðabæjar hefur umsjón með friðlöndum í Garðabæ.	
Fræðsluáætlun	Umhverfisstofnun hefur látið útbúa upplýsinga- og fræðsluskilti í samræmi við skilti á öðrum friðlýstum svæðum. Ekki hefur fengist leyfi frá sveitarfélaginu til þess að setja það upp. Umhverfisnefnd í samstarfi við Fugla- og náttúruverndarfélag Álftanes efndi til árlegrar fuglaskoðunar 17. maí 2017 þar sem fuglalíf við tjörnina og ný endurheimt votlendi voru skoðuð.	
Skilti	Upplýsingaskilti er á svæðinu um umhverfi Kasthúsatjarnar og um fuglalíf	
Stígar	Malarstígar á milli tjarnarsvæðis og grjótnargarðs ofan fjöru. Skammt frá er malarbílappan.	
Sjálfbóðaliðar	Almenningur týnir rusl á svæðinu	
Framkvæmdir	Endurheimt votlendis austan við friðlandið. Framkvæmdir fóru fram árið 2017.	
Alþjóðasamningar	Margæs, æðarfugl, rauðbrystingur, sendlingur og tildra eru ábyrgðartegundir á svæðinu. Tegundirnar eru á Bernarviðaukum II og III.	
Vöktun	Fuglatalning gerð 2017 Kasthúsatjörn og endurheimt votlendis við hana.	
Rannsóknir	Fuglatalning gerð 2017 Kasthúsatjörn og endurheimt votlendis við hana.	
Annað	Umferð er stýrt með leiðbeiningum en skýra þarf betur hvað það þýðir að umferð manna sé takmörkuð á tímabilinu 1. maí til 1. júlí. Lausaganga hunda er ekki leyfð á svæðinu. Samþykkt bæjarstjórnar Álftaness um kattahald tekur á lausagöngu og lagt er til að leggja út lífgildirur fyrir ketti og minka. Vegna nábylis við byggð er hættu á að framandi og jafnvel ágengar gróðurtegundir nái sé á strik s.s. skógarkerfill og lúpína. Slíkar tegundir þarf að uppræta jafnóðum. Svæðið er lítið og aðþrengt með beitarhólf hrossa niður að tjörninni sem veldur traðki á viðkvæmum bökkum hennar á tvo vegu; er á eignarlandi.	

Friðlýst

Auglýsing nr. 663/2002 í Stjórnartíðindum B. Friðland og Fólkvangur.

Stærð km

0,2 km²

Stærð ha

21,6

Lokunarákvæði

Á varptíma, frá 1. maí til 1. júlí, er umferð fólks um aðliggjandi friðland takmörkuð.

Landvarsla

Er á vegum Garðabæjar. Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið haustið 2017.

Samningur

Enginn umsjónarsamningur, en umhverfisnefnd Garðabæjar hefur umsjón með friðlöndum í Garðabæ.

Fræðsluáætlun

Umhverfisstofnun hefur látið útbúa upplýsingaskilti í samræmi við skilti á öðrum friðlýstum svæðum. Ekki hefur fengist leyfi frá sveitarfélaginu til að setja það upp. Umhverfisnefnd í samstarfi við Fugla- og náttúruverndarfélag Álftanes efndi til árlegrar fuglaskoðunar 17. maí 2017 þar sem fuglalíf við tjörnina og ný endurheimt votlendi voru skoðuð. Í vinnslu eru kennsluleiðbeiningar Fuglar í Garðabæ

Skilti

Skilti um lífríki Kasthústjarnar

Stígur

Malarstígur sem er gönguleið er jafnframt reiðstígur og liggur innan grjótvarnargarðs ofan fjörunnar.

Öryggi

Sjóvarnargarður hefur skemmst en honum er viðhaldið. Á garðinum eru merki sem vara við flóðihættu.

Sjálfbóðaliðar

Hópar sjálfbóðaliða félagasamtaka hafa tekið að sér að tína rusl í fjörum í maí og fá hvatningarstyrki að launum, en það er vorverkefni umhverfisnefndar.

Alþjóðasamningar

Margæs, æðarfugl, rauðbrystingur, sendlingur og tildra eru ábyrgðartegundir. Tegundirnar eru í Bernarviðaukum II og III.

Vöktun

Margæs er vöktuð á Álftanesi á vegum Náttúrufræðistofnunar Íslands.

Rannsóknir

Rannsókn á fuglalífi á Álftanesi 2014 - Fuglar í fjörum, á grunnsævi, tjörnum og túnum. Skýrslan kynnt á íbúafundi 17. apríl 2015.

Laugarás**Náttúruvætti****Friðlýst**

Auglýsing nr. 41/1982 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km

0,0 km²

Stærð ha

1,5

Landvarsla

Umhverfis- og samgönguráð Reykjavíkur hefur umsjón með hinu friðlýsta svæði í umboði Umhverfisstofnunar og Reykjavíkurborgar. Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið haustið 2017 og gerðu ástandsmat á því.

Samningur

Umsjónarsamningur var undirritaður 2015

Fræðsluáætlun

Fræðsluskilti á staðnum, fræðsla á vef Reykjavíkurborgar.

Skilti

Eitt skilti inni á miðju svæði, baughnit: Lengd: -21,8667, Breidd: 64,1439 og nýtt skilti í góðu ástandi.

Stígar

Einn malarstígur og nokkrir slóðar, úr SV horni að malbikuðum göngustíg NV við friðlýsta svæðið, lengd: 205 m, ástand: á eftir að klára að bera mól í stígin.

Vöktun

Starfsmenn Umhverfis- og skipulagssviðs Reykjavíkur heimsækja svæðið reglulega.

Rannsóknir

Umfangsmikil úttekt var gerð á ástandi og náttúrufari svæðisins sumarið 2013.

Annað

Svæðið var tekið af rauðum lista Umhverfisstofnunar yfir svæði í hættu árið 2016.

Litluborgir**Náttúruvætti****Friðlýst**

Auglýsing nr. 395/2009 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km

0,1 km²

Stærð ha

10,6

Landvarsla

Umhverfis- og framkvæmdaráð Hafnarfjarðar hefur umsjón með framkvæmd friðlýsingar í umboði Umhverfisstofnunar og bæjarstjórnar. Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið haustið 2017 og gerðu ástandsmat.

Samningur

Enginn formlegur samningur hefur verið gerður um umsjón svæðisins en er í vinnslu

Vöktun**Annað**

Verndun sérstæðra jarðmyndana. Svæðið er innan Reykjanesfólkvangs. Mikið álag á svæðinu vegna umferðar gangandi umferðar en engin göngustígur liggur um svæðið. Er gengið upp á gervígga og hóla til að sjá yfir og för/traðk í mosanum.

Friðlýst

Auglýsing nr. 185/1974 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur. Fyrst friðlýst sem náttúruvætti 1961

Stærð km

1,3 km²

Stærð ha

130,2

Landvarsla

Umsjón með fólkvanginum er í höndum Umhverfis- og samgöngusviðs Reykjavíkurborgar (Heilbrigðiseftirlitsins) þar sem um vatnsverndarsvæði er að ræða. Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið 2017 og gerð ástandsmat á svæðinu.

Samningur

Engin samningur hefur verið gerður.

Fræðsluáætlun

Fræðsluskilti á staðnum.

Skilti

Tvö fræðsluskilti. Eitt við bílastæði við Heiðmerkurveg, annað við hestagirðingu nálægt brú yfir Bugðu vestast á svæðinu. GPS: --21,7491/64,0930 og 21,7709/64,0943. Bæði í góðu ástandi.

Stígar

Reiðleið gegnum svæðið frá vestri til austurs. Göngustígar víða um svæðið, einn malbikaður sunnarlega í svæðinu en fleiri smærri malarstígar um mitt svæðið. Lítið um stíga austan við Heiðmerkurveg en þó vegaslóði sem er lítið notaður. Ástandsmat liggur ekki fyrir.

Vöktun

Starfsmenn USKR og Skógræktarfélags Reykjavíkur fylgjast með svæðinu. Starfsmenn Reykjavíkurborgar heimsækja svæðið reglulega.

Annað

Rauðhólar er nýtt svæði á appelsínugulum lista Umhverfisstofnunar. Á þeim lista eru svæði sem eru undir töluverðu álagi, fylgjast þarf vel með þeim og bregðast við eftir atvikum. Víða eru reið- og gönguleiðir illa afmarkaðar. Villuslóðar og traðk áberandi. Ummerki um að hestar hafi farið upp á gíga sumstaðar. Brýnt er að gera heildarúttekt á svæðinu.

Rusl er nokkuð á svæðinu.

Girðing meðfram veginum við friðlandið er brotin, ruslatunna við girðinguna er illa farin og þyrfti að mála hana. Spýtnarusl er á svæðinu sem þarf að fjarlægja. Vinna þarf á lúpínu og bjarnarkló.

	Reykjanesfólkvangur	Fólkvangur
Friðlýst	Auglýsing nr. 520/1975 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur. Aðildarferli sveitarfélagsins Voga lokið , breyting á auglýsingu í stjórnartíðindi í undirbúningi.	
Stærð km	292,6 km ²	Stærð ha 29.262,7
Lokunarákvæði	Vegagerðin lokaði Djúpavatnsleið, (F - vegur). Sett var upp skilti haustið 2012.	
Landvarsla	Landvörður með landvarðaréttindi sinni landvörslu sumarið 2014 á vegum stjórnar Reykjanesfólkvangs. Starfstími landvarðar er 15. apríl til 15. október eða á meðan aðstaða er opin í Seltúni. Að auki sinnir landvörður ólaunuðu eftirliti með eignum utan ráðningartímabils ásamt því að sinna tilfallandi verkefnum Landvarðarskýrsla ekki tilbúin þegar ástandskýrsla var rituð.	
Fræðsluáætlun	Upplýsingaþjónusta á vegum landvarðar í Seltúni á viðverutíma hans. Vefsíða var opnuð árið 2012. Lítið eftir af prentuðu efni og full þörf á útgáfu efnis.	
Skilti	Á fjórða tug skilta er benda á örnefni og gönguleiðir eru komnar til ára sinna og þarfnast viðhalds , fullnægjandi staða á skiltum við Seltún , aðvörunarskilti á Krýsuvíkurbjargi eyðilagt í mars 2015, skilti við Djúpavatnsleið eru í lagi , fjölga þarf skiltum er banna utanvega akstur og losun á sorpi. Við mörk fólkvangs eru komin skilti á vegum Reykjanesjarðvangs. Viðhaldi skilta er orðið ábótavant	
Stígar	Helstu stígum í Seltúni og við Leiðarenda vel við haldið í samstarfi við UST og Hafnarfjarðarbæ. Mikil þörf á afmörkun stíga á svæðum við aðra helstu áningarstaði.	
Öryggi	Lögreglan á Suðurnesjum sinni útköllum á svæðinu og tilfallandi eftirlitsferðum. Öryggisskilti eru við hverasvæðið í Krýsuvík, endurnýjuð 2014/2015, neyðarnúmer og almennar upplýsingar við skálann í Seltúni, skilti frá UST við aðkomuleiðir á Djúpavatnsleið/Vigdísarvallaleið og lokunarákvæði frá Vegagerðinni. Aðvörunarskilti á Krýsuvíkurbjargi eyðilagt í mars 2015. Ekki er símasambandi á öllum svæðum fólkvangsins.	
Sjálfbóaliðar	Árlega hópar frá UST, sumarið 2015 vinna við hellinn Leiðarenda , afmörkun og annar frágangur.	
Framkvæmdir	Miklar framkvæmdir í Seltúni , bílastæði , stígakerfið, skilti , aðgengi og salerni verklok allra þátta í mars 2018. Einnig er komið að framkvæmdum vegna öryggisatriða á Krýsuvíkurbjargi verklok áætluð í febrúar 2018.Vegur á Krýsuvíkurbjarg verulega endurbættur ,lauk sept 2017.	
Válistategundir	Naðurtunga er talin í nokkurri hættu (LR) skv. válista NÍ, talsvert útbreidd við hverri norðan Trölladyngju við Höskuldsvelli. Fuglategundir á válista eru grágæs,hrafn og svartbakur sem eru tegundir í yfirvofandi hættu (VU)	
Vöktun	Í.S.o.r landsig/ris mælingar , jarðskjálftavöktun , Veðurstofa fylgist með Kleifarvatni , Hellarannsóknar félag Íslands í samtarfi við UST með ákveðnum hellum á svæðinu, lögreglu umdæmi Suðurnesja.	
Rannsóknir	Talning á ferðamönnum í Seltúni við Krýsuvík á vegum upplýsingastofu ferðamála , Rögnvaldur Ólafsson H.Í	
Annað	Er á rauðum lista UST , gríðarleg fjögung ferðamanna sl. 3-4 ár hefur framkallað aukið álag á helstu viðkomustaði , Leiðarenda , Seltún , við Kleifarvatn (Staparnir, bílastæði), Krýsuvíkurbjarg , Húshólmi og Selatangar eru allt staðir sem þarfnast úrbóta aðkallandi eru vegabætur á Krýsuvíkurbjarg og að Selatöngum ásamt afmörkunum af þessum vegum .Koma þarf á framfæri með skiltum að bannað sé að hafa nætugistingu í tjöldum og bílum ,loka þarf varanlega leiðum af akvegum t.d að námum , að Kleifarvatni (ákv svæði) og á Höskuldarvöllum í því sambandi. Utan starfstíma Landvarðar er mikið álag vegna kvikmyndatöku /ljósmyndatöku. Vöktun á Rjúpnaveiði nauðsynleg ásamt sorplosun. ´ Ástand við Leiðarenda er slæmt. Svæðið í kringum stigin er til að mynda mjög slæmt vegna traðks og stórsér á gróðri	

Friðlýst

Auglýsing nr. 878/2009 í Stjórnartíðindum B. Búsvæði.

Stærð km4,3 km²**Stærð ha**

427,6

Lokunarákvæði

Engin.

Landvarsla

Á vegum Garðabæjar. Rusl og reki tínt úr fjörum yfir sumartímamann af sumarstarfsfólki Garðabæjar. Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið haustið 2017 og gerðu ástandsmat á svæðinu

Samningur

Samstarfsamningur var undirritaður 06.10.2009 milli Umhverfisstofnunnar og Garðabæjar um umsjón og rekstur svæðisins.

Fræðsluáætlun

Fræðslugöngur. Útivistarkort í vasabroti gefið út af Umhverfisnefnd 2010

Skilti

Tvö skilti eru á svæðinu, sitt hvoru megin við fjöruna í Arnarnesvogi.

Sjálfbóðaliðar

Almenningur tynir rusl úr fjörum

Alþjóðasamningar

Svæðið hefur alþjóðlegt verndargildi vegna fuglategunda, svo sem rauðbrystings og margæsar og einnig er svæðið mikilvægt vegna marhálms, en sú planta hefur takmarkaða útbreiðslu hér á landi og er ein aðalfæðutegund margæsar.

Vöktun

Reglulegar talningar fugla.

Rannsóknir

Rannsókn á fuglalífi á Álftanesi 2014 - Fuglar í fjörum, á grunnsævi, tjörnum og túnum. Skýrslan kynnt á íbúafundi 17. apríl 2015.

Annað

Fræðslugildi svæðisins er hátt með tilliti til lífríkis og aðgengi að svæðinu er gott. Strandlengjan er vinsæl til útivistar og fjörðurinn til skemmtisiglinga. Eitthvað er um að losað sé rusl í fjöruna s.s. garðúrgangur, jarðvegur, rusl og niðurbrotnir steypuveggir

Friðlýst

2012

Stærð km

0,6 km²

Stærð ha

427,6

Landvarsla

Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið og gerðu ástandsmat á því haustið 2017.

Samningur

Umsjónasamningur undirritaður 30 janúar 2012

Fræðsluáætlun

Fróðleiksskilti og upplýsingar um þau á heimasíðu Kópavogsbæjar.

Skilti

Við Kópavog og Fossvog eru fróðleiksskilti.

Stígar

Göngu- og hjólastígar. Malbikaður göngustígur er meðfram öllu Kársnesinu

Framkvæmdir

Gerður áningastaður við ósa Fossvogslækjar með fróðleiksskilti. Rusl hreinsað af svæðinu eftir þörfum.

Alþjóðasamningar

Bern 1979, sbr. Stjórnartíðindi C 17/1993; Ríó de Janeró 1992, sbr. Stjórnartíðindi C 3/1995; Ramsar 1971, sbr. Stjórnartíðindi C 1/1978

Vöktun

Vöktun Heilbrigðiseftirlits Hafnafjarðar- og Kópavogssvæðis við útrásir regnvatnslagna.

Rannsóknir

Talning fugla 2009, 2013 og 2014, Smádýr í leiru könnuð haust 2014 og 2015. [http://www.kopavogur.is/media/pdf/Kopav_2013_Fuglar_loka-\(3\).pdf](http://www.kopavogur.is/media/pdf/Kopav_2013_Fuglar_loka-(3).pdf)

Friðlýst

Auglýsing nr. 461/2013 í Stjórnartíðindum B.

Stærð km13,7 km²**Stærð ha****Landvarsla**

Er í þéttbýli og almennt eftirlit í höndum starfsmanna Mosfellsbæjar.

Samningur

Samningur er á milli sveitarfélagsins og Umhverfisstofnunar varðandi umsjón með náttúruvættinu.

Fræðsluáætlun

Fræðsluskilti frá Mosfellsbæ um svæðið. Fræðsluskilti frá Umhverfisstofnun um náttúruvættið ekki enn komið.

Skilti

Ekkert skilti um friðlýsingu. Fræðsluskilti eru um Álafoss og Álanes sem eru öll útkrotuð.

Stígar

Aðgengi að svæðinu ágætt frá Álafosskvos, skipulagður stígar liggur meðfram Varmá að hluta sem veitir ágætis útsýni yfir fossinn. Engir skipulagðir stígar að fossinum sjálfum, aðeins grófir slóðar, og mætti bæta úr því.

Framkvæmdir

Engar en heppilegt að bæta aðgengi að fossinum

Válistategundir

Ekki vitað til þess að válistategundir séu á svæðinu.

Vöktun

Mosfellsbær sér um daglega umsjón og rekstur náttúruvættisins. Dagleg umsjón felur t.d. í sér að sveitarfélagið sjái um að svæðið líti vel út, fjarlægi rusl, hafi eftirlit með því að verndargildi svæðisins rýrni ekki, bregðist við raski o.s.frv.

Rannsóknir

Heilbrigðiseftirlit Kjósarsvæðis hefur eftirlit með mengun í Varmá og hefur gert reglulegar mælingar á gæðum vatns í ánni.

Stekkjahraun**Fólkvangur****Friðlýst**

Auglýsing nr. 398/2009 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur.

Stærð km

0,2 km²

Stærð ha

15,9

Lokunarákvæði

Akstur vélknúinna farartækja er óheimill á stígum í fólkvanginum, nema til viðhalds stígakerfis.

Landvarsla

Umhverfis- og framkvæmdaráð Hafnarfjarðar hefur umsjón með framkvæmd friðlýsingar í umboði Umhverfisstofnunar og bæjarstjórnar. Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæði haustið 2017 og gerðu ástandsmat.

Samningur

Enginn formlegur samningur hefur verið gerður vegna umsjónar en er í vinnslu

Fræðsluáætlun

Fræðsluskilti sett upp sumarið 2017.

Skilti

Fræðsluskilti.

Stígar

Stígar eru samkvæmt deiliskipulagi umhverfis Stekkjarhraunið. Leiksvæði er til staðar.

Framkvæmdir

Almennt viðhald og losun ruslakassa.

Annað

Horblaðka og starir eru fágætar tegundir sem vaxa í votlendisblettum í Stekkjarhrauni. Fyrirhugaðar framkvæmdir utan fólkvangsins eru taldar ógna votlendi innan hans og fágætum tegundum sem þar vaxa.

Tröllabörn**Náttúruvætti****Friðlýst**

Auglýsing nr. 294/1983 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti

Stærð km

0,0 km²

Stærð ha

4,7

Landvarsla

Umhverfisráð Kópavogs hefur umsjón með framkvæmd friðlýsingar í umboði Umhverfisstofnunar og bæjarstjórnar. Enginn samningur hefur verið gerður þess efnis. Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið haustið 2017 og gerðu ástandsmat.

Fræðsluáætlun

Fróðleiksskilti. Upplýsingar á heimasíðu Kópavogsbæjar.

Skilti

Fræðsluskilti á vegum Kópavogsbæjar er á svæðinu.

Stígar

Malarstígur 1,5 m breiður liggur um hluta svæðisins. Lítið bílaplan á svæðinu veitir aukið aðgengi.

Framkvæmdir

Rusl er hreinsað af svæðinu

Annað

Engir skipulagðir stígar eru á svæðinu og villustígar farnir að myndast á svæðinu.

Friðlýst

25 apríl 2013 Nr. í stjr 462/2013

Stærð km

14,2 km²

Stærð ha

1,4

Landvarsla

Er í þéttbýli og almennt eftirlit í höndum starfsmanna Mosfellsbæjar. Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið haustið 2017 og gerðu ástandsmat á svæðinu.

Samningur

Samningur er á milli sveitafélagsins og Umhverfisstofnunar varðandi umsjón með náttúruvættinu.

Fræðsluáætlun

Fræðsluskilti frá Mosfellsbæ um svæðið. Fræðsluskilti um friðlýsingu fossins er í vinnslu.

Skilti

Fræðsluskilti frá Mosfellsbæ um svæðið. Fræðsluskilti um friðlýsingu fossins er í vinnslu.

Stígar

Stígar og slóðar veita ágætis útsýni yfir fossinn, en bæta mætti aðgengi alveg að fossi að sunnanverðu. Almennur göngustígur og reiðstígur ofan foss meðfram Köldukvísl innan friðlýsta svæðisins.

Framkvæmdir

Engar.

Válistategundir

Ekki vitað til þess að válista tegundir séu á svæðinu.

Vöktun

Mosfellsbær sér um daglega umsjón og rekstur náttúrvættisins. Dagleg umsjón felur t.d. í sér að sveitarfélagið sjái um að svæðið líti vel út, fjarlægi rusl, hafi eftirlit með því að verndargildi svæðisins rýrni ekki, bregðist við raski o.s.frv.

Rannsóknir

Heilbrigðiseftirlit Kjósarsvæðis hefur eftirlit með mengun í Köldukvísl og hefur gert reglulegar mælingar á gæðum vatns í ánni.

Friðlýst

Auglýsing nr. 81/1998 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km

0,0 km²

Stærð ha

1,7

Landvarsla

Umhverfisnefnd Seltjarnarness hefur eftirlit með framkvæmd friðlýsingar. Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið haustið 2017 og gerðu ástands­mat á svæðinu.

Fræðsluáætlun

Svæðið er nýtt til útikennslu á vegum Grunnskóla Seltjarnarnes. Umhverfisnefnd hefur látið útbúa námsefni í tengslum við gróðurfar á Valhúsa­hæð fyrir grunnskólanemendur.

Skilti

Skilti er á svæðinu á vegum Seltjarnarnesbæjar og Lionsklúbbsins. Ekkert skilti er á svæðinu sem bendir til friðlýsingar.

Stígar

Stígakerfi Seltjarnarnesbæjar. Hring­sjá á vegum Seltjarnarnesbæjar.

Framkvæmdir

Ágengum plöntutegundum er haldið niðri

Rannsóknir

Umhverfisnefnd Seltjarnarnesbæjar lét kanna gróðurfar (gróðurkort og háplöntur), fyrst 1987. Út kom skýrslan Náttúrufar á Seltjarnarnesi 1997. Skýrsla Náttúrufærðistofnunar Íslands feb. 2018 (gróðurkort, skráning háplanta, bæði villtar íslenskar tegundir og slæðingar og gert er grein fyrir breytingum sem kunna að hafa orðið á tegundafjölbreytni og útbreyðslu frá því að þær voru skráðar fyrir 30 árum. Reynt er að meta gildi villtu flóurnnar fyrir bæjarlandið).

Annað

Gera þarf úttekt á ástandi og endurmeta verndargildi.

Friðlýst

Auglýsing nr. 506/1987 í Stjórnartíðindum.

Stærð km

0,1 km²

Stærð ha

9,6

Lokunarákvæði

Óheimilt er að spilla gróðri og trufla dýralíf af ásetningi í friðlandinu. Búfjárbætt, þ.m.t. hrossabætt er óheimil innan friðlandsins. Óheimilt er að breyta straumskiptum í Leiruvogi. Umferð vélknúinna farartækja er óheimil innan marka friðlandsins. Óheimilt er að hafa hunda lausa innan friðlandsins. Öll meðferð skotvopna sem og veiðar eru bannaðar innan friðlandsins. Öll mannvirkjagerð svo og aðrar breytingar á landslagi eru bannaðar. Allt rask á jarðmyndunum er óheimilt á verndarsvæðinu, þ.m.t. efnistaka.

Landvarsla

Mosfellsbær sér um vöktun á svæðinu samkvæmt samningi. Dagleg umsjón felur t.d. í sér að sveitarfélagið sér um að svæðið líti vel út, fjarlægji rusl, hafi eftirlit með því að verndargildi svæðisins rýrni ekki, bregðast við akstri utan vega o.s.frv. Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið haustið 2017 og gerðu ástandsmat á því.

Samningur

Formlegur samningur hefur verið gerður um umsjón Mosfellsbæjar með svæðinu. Samningur undirritaður þann 17. september 2012

Fræðsluáætlun

Fræðsluskilti sett upp 2012, vígt formlega þann 17. september 2012. Upplýsingar á heimasíðu sveitarfélagsins: www.mos.is

Skilti

Fræðsluskilti við vesturmörk svæðis, ástand gott.

Stígur

Göngustígar liggja að svæðinu að sunnan- og vestanverðu við fræðsluskilti. Svæði liggur að hesthúshverfi að austanverðu. Við suðurmörk svæðis er 380 metra reiðstígur. Við suðvestur mörk svæðis er aðgengi ökutækja.

Alþjóðasamningar

Við endurskoðun friðlýsingarinnar 2012 var samningur um vernd villtra plantna og dýra og lífsvæða í Evrópu (Bern 1979) og samningur um líffræðilega fjölbreytni (1992) hafðir til hliðsjónar.

Válistategundir

Fitjasef (CR), annar af tveimur fundastöðum á landinu.

Vöktun

Náttúrufræðistofnun Íslands vaktar náttúru svæðisins og lífríki og upplýsir Umhverfisstofnun og sveitarfélagið Mosfellsbæ um aðsteðjandi hættur eða um nauðsynlegar framkvæmdir í þágu verndar. Greinargerð Ní frá 2013 liggur fyrir. Mosfellsbær sér um daglega umsjón og rekstur friðlandsins.

Rannsóknir

Á árinu 2013 var óskað eftir úttekt Náttúrufræðistofnunar Íslands á svæðinu þar sem könnuð yrði útbreiðsla og vistfræði fitjasefs, ásamt mati á hættu samfara því að leyfa hrossabætt í afmörkuðum beitarhólfum innan friðlandsins að sunnanverðu. Umsögn Ní liggur fyrir og umhverfisnefnd er með málið til skoðunar. Skv. umsögn Ní er fitjasef að finna á nýjum svæðum norðan við afmarkað friðland.

Annað

Fylgjast þarf með hestamennsku og reiðleiðum í nágrenni friðlýsta svæðisins, sérstaklega varðandi umgengni í hesthúshverfi, reiðleiðir og beitarhólf. Fylgjast mætti með útbreiðslu njóla innan friðlandsins.

Friðlýst

Auglýsing nr. 1064/2007 í Stjórnartíðindum B. Friðland.

Stærð km

1,9 km²

Stærð ha

188,3

Lokunarákvæði

Samkvæmt tilmælum umhverfisnefndar samþykkti bæjarstjórn bann við umferð hunda í friðlandinu varptímanna, þ.e. á tímabilinu 15. apríl til 15. júlí. Utan varptíma skulu hundar vera í taumi.

Landvarsla

Er á vegum Garðabæjar, felst í viðhaldi stíga og búnaðar í friðlandinu. Fylgja eftir hundabanni um varptímanna. Fylgjast með veiðimönnum og almenningi og gæta þess að fuglar njóti friðhelgi. Mikil umferð fólks er um friðlandið.

Landverðir Umhverfisstofnunar heimóttu svæðið haustið 2017 og gerðu ástandsmat á því.

Samningur

Samstarfsamningur undirritaður 06.10.2009 milli Umhverfisstofnunar og Garðabæjar um umsjón og rekstur svæðisins.

Fræðsluáætlun

Árleg útikennsla í september fyrir 7. bekki grunnskóla Garðabæjar kostuð af umhverfsnefnd með sérfræðingi við vatnið í þrjú dagsverk. Útivistarkort í vasabroti Gönguleiðir í Garðabæ útgefið af umhverfisnefnd 2010 eru til staðar í plastboxi við skýlið, auk fræðsluskilta og korta á svæðinu. Á www.gardabaer.is eru einnig upplýsingar og rannsóknaskýrslur birtar s.s. um fuglalíf o.fl.

Skilti

Fræðsluskilti um lífríki vatnsins, gróður og fugla. Ástandið gott.

Stígar

Útivistarstígar með malaryfirborði er umhverfis vatnið. Malarstígar reglulega viðhaldið og borið í hann efni eftir þörfum. Göngubrú yfir stíflu tengir gönguleiðarhringinn saman. Þrjár aðkomuleiðir frá Elliðavatnsvegi eru að friðlandinu með misstórum bílaplönnum.

Sjálfbóðaliðar

Almenningur tínir rusl á svæðinu

Framkvæmdir

Nýr göngu- og hjólastígar var malbikaður. Stígurinn er tenging milli byggðar og friðlands Vífilsstaðavatns, en hann liggur meðfram votlendinu sunnan Vífilsstaða. Viðhald útivistarstígs umhverfis vatnið, viðhaldið timburgirðingum við bílaplön sem brotna.

Válistategundir

Flórgoði

Vöktun

Vöktunaráætlun gerð 2015 fyrir Vífilsstaðavatn og Urriðavatn. Vöktun fiska er árleg. Fuglatalningar hafa verið gerðar með nokkurra ára bili. Seinast fuglatalning fór fram árið 2017.

Rannsóknir

Árleg vöktun hefur verið á lífríki þessara vatna.

Annað

Ástand friðlandsins er gott, enda vel fylgst með því. Eitt flórgoðapar nýtti sér sérútbúið hreiðurstæði og komu þrjár ungar úr eggjum en hurfu viku eftir að fyrst sást til þeirra. Ástæða fyrir hvarfi þeirra er ókunn.

Friðlýst

Auglýsing nr. 778/1983 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km

0,0 km²

Stærð ha

1,4

Landvarsla

Landverðir Umhverfisstofnunar heimsóttu svæðið 2017 og gerðu ástandsmat á því

Samningur

Umhverfisráð Kópavogs hefur umsjón með framkvæmd friðlýsingar í umboði Umhverfisstofnunar og bæjarstjórnar. Ekki hefur verið gerður formlegur samningur þess efnis.

Fræðsluáætlun

Útikennslusvæði á vegum Kópavogsbæjar. Sjá samning frá 25. júní 2013. Fræðsluskilti og upplýsingar um það á heimasíðu Kópavogsbæjar.

Skilti

Fræðsluskilti er á vegum Kópavogsbæjar.

Stígar

Malbikaðir og malar göngustígar liggja um svæðið.

Framkvæmdir

Rusl hreinsað af svæðinu eftir þörfum og unnið að upprætingu lúpínu á svæðinu.

<i>Andakill</i>	<i>Búsvæði</i>
-----------------	----------------

Friðlýst	Auglýsing nr. 338/2011 í Stjórnartíðindum B. Búsvæði fugla. Friðlýsingin tók gildi 2. febrúar þegar Hvanneyri, friðlýst árið 2002, var stækkað og hlaut nafnið Andakill.		
Stærð km	30,9 km ²	Stærð ha	3.085,3
Lokunarákvæði	Óheimilt er að brenna sinu eftir 15. apríl.		
Landvarsla	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunnar sá um svæðalandvörðslu á tímabilinu 27. maí til 20. desember (alls 29,7 vikur).		
Samningur	Umhverfisstofnun og Landbúnaðarháskóli Íslands, 2. febrúar 2011. Samningurinn við Landbúnaðarháskólann var til 5 ára og rann því út 2016.		
Fræðsluáætlun	Notað til kennslu á öllum skólastigum í skólum á Hvanneyri (leikskóli, grunnskóli, framhaldsskólastig og háskólastig).		
Skilti	Ekkert skilti, en til var stórt fræðsluskilti sem týndist fyrir nokkrum árum		
Stígar	Reið- og göngustígar liggja um Hvanneyrarjörðina, malarstígar. Sjá kort. Unnið er að gerð timburstíga um endurheimt votlendi sunnan við byggðina á Hvanneyri.		
Öryggi	Ekki er til öryggisáætlun.		
Sjálfbóðaliðar	Engir árið 2017		
Framkvæmdir	Unnið hefur verið að stígagerð um endurheimt votlendi sunnan við byggðina á Hvanneyri.		
Alþjóðasamningar	Ramsar-svæði.		
Válistategundir	Haförn, blesgæs, brandönd, gargönd, brandugla, svartbakur.		
Vöktun	Veðurfarsþættir, fiðrildi, blesgæs að hluta til auk nemendaverkefna. Tveir erlendir fuglafræðingar voru að störfum í friðlandinu í sjálfböðavinnu frá mars fram í október. Voru þeir að vinna við að kortleggja og telja fugla á svæðinu. Þessi vinna er nausynleg svo leggja megi mat á það hvað er í raun og veru mikið af fugli í friðlandinu og hvaða tegundir eru þar. Þetta er gríðarlega mikið og flott verkefni sem á eftir að gangast uppbyggingu á svæðinu vel og auðvelda áframhaldandandi vöktun og rannsóknnum í friðlandinu.		
Rannsóknir	Rannsóknir á blesgæs (erlendir aðilar); rannsóknir á kolefnisbúskap mýrlendis (Lbhí).		
Annað	Verndaráætluna fyrir svæðið er langt komin og nánast lokið. Votlendissetrið er ekki starfandi en Hvanneyringar hafa lagt áherslu á að byggja upp fræðslu/gestastofu í Halldórsfjósi, þar sem Landbúnaðarsafnið er til húsa. Þeir hafa fengið startstyrk í verkefnið. Umhverfisslys var snemma í vor þegar uppistöðulón við Andakílsárvirkjun var tæmd. Gríðarlegt mikið magn af aur og drullu flæddi niður Andakílsá og var áin mórauð langt fram á sumar. Við þetta fylltust hrygningarstaðir og óljóst er hvernig lífríki árinna kemur undan þessu. Náttúrufræðistofa skoaði fuglalíf og mat að lítið tjón hafi orðið á fuglalífinu, en þó á tíminn eftir að leiða það í ljós hvað verður. Í haust mátti sjá vel breytingar á ánni þar sem leirur hafa myndast þar sem set hefur sest til.		

Friðlýst

Auglýsing nr. 445/1980 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km0,4 km²**Stærð ha**

43,6

Lokunarákvæði

Umferð vélknúinna ökutækja er bönnuð.

Landvarsla

Landverðir Þjóðgarðsins Snæfellsjökuls sjá um landvörslu á svæðinu.

Fræðsluáætlun

Bæklingur um Þjóðgarðinn Snæfellsjökul og friðlönd í nágrenninu kom út sumarið 2009. Sameiginlegt aðkomuskilti með friðlandinu á ströndinni. Umhverfisstofnun áætlað að setja upp skilti árið 2015.

Skilti

Sameiginlegt aðkomuskilti með friðlandinu á ströndinni er við Bárðarlaug. Vegvísar.

Stígar

Gönguleið um svæðið var stikuð 2003.

Framkvæmdir

Engar framkvæmdir 2015.

Annað

Æskilegt er að koma upp fræðsluskiltum með upplýsingum um friðlýsinguna. Við Bárðarlaug er skilti um Arnarstapa-Hellna en ekkert sérstakt um Bárðarlaug.

Friðlýst

Auglýsing nr. 166/1999 í Stjórnartíðindum B. Lýst friðland 1977.

Stærð km

2,9 km²

Stærð ha

295,0

Lokunarákvæði

2. Almennangi er heimil för um svæðið og dvöl á því í lögmætum tilgangi enda sé góðrar umgengni gætt.

3. Friðlandið má nýta á sama hátt og tíðkast hefur, það er að segja til beitar og æðardúntekju.

4. Bæjarstjórn Akraness er heimilt, að höfðu samráði við Umhverfisstofnun, að setja reglur varðandi nýtingu og umferð um hið friðlýsta svæði.

5. Umferð vélknúinna öku- og siglingatækja um friðlandið er því aðeins leyfileg að hún tengist eðlilegri nýtingu og í samræmi við 3. og 4. gr.

Landvarsla

Landvörður á vegum Umhverfisstofnunnar sá um svæðalandvörðslu á tímabilinu 27. maí til 20. desember (alls 29,7 vikur).

Samningur

Samningsdrög eru til.

Fræðsluáætlun

Til stóð að setja upp skilti og merkja gönguleiðir en fjárskortur hamlaði aðgerðum.

Skilti

Upplýsingaskilti um friðlandið vantar. Eingöngu er þar skilti þar sem fólk er bent á að fara með gát á varptíma og að lausaganga hunda og hestaferðir séu bönnuð á þeim tíma.

Stígar

Göngustígur liggur meðfram ströndinni. Troðningar hafa myndast út frá stígakerfi bæjarins út á Innstavogsnes. Leggja mætti göngustíga um Innstavogsnesið en taka þyrfti tillit til varpsvæða við lagningu stígsins.

Framkvæmdir

Engin skilti eru um svæðið á svæðinu. Hefðbundið eftirlit var á svæðinu en snemmsumar var gengið um svæðið með umhverfisfulltrúa Akraneskaupstaðar. Ástæðan var sú að borist hafði beiðni frá hestamönnum á svæðinu um að fá að byggja upp reiðveig. Svæðið var gengið og metið hvort ástæða þykir til þess að leyfa slíka framkvæmd.

Á göngu um svæðið og nánari skoðun er svæðið mjög viðkvæmt sökum fuglalífs. Á svæðinu er töluvert af æðarfugli. Gott væri að fá einhvern til þess að merkja hreiður og telja hvað er í raun og veru mikið af fugli. Þá er á svæðinu nokkuð merkileg jarðlög meðfram ströndinni og töluvert af surtarbrandi. Svæðið hefur mikið fræðslugildi og vel væri hægt að nýta svæðið betur t.d. með skipulögðum fræðslugöngum. Mikið er af rusli á svæðinu sem er þess eðlis að mannskap þarf til að hreinsa svæðið.

Alþjóðasamningar

Margæsin er ábyrgðartegund og á Bernarviðauka III.

Vöktun

Á grannsvæði friðlandsins hafa margæsir verið veiddar til árlegra merkinga.

Annað

Í ástandsskýrslu Umhverfisstofnunar frá 2013 er sagt að skilti eigi að setja upp 2014 en þetta hefur ekki verið gert. Þá er nefnt í skýrslunni um göngustígagerð og að orkuveita Reykjavíkur leggi verkefninu styrk að 1. milljón. Áhugi er fyrir uppbyggingu reiðveggar um svæðið. Á göngu um svæðið og nánari skoðun er svæðið mjög viðkvæmt sökum fuglalífs. Á svæðinu er töluvert af æðarfugli og gott væri að fá einhvern til þess að merkja hreiður og telja hvað er í raun og veru mikið af guli. Þá er á svæðinu nokkuð merkileg jarðlög meðfram ströndinni og töluvert af surtarbrandi. Svæðið hefur mikið fræðslugildi og vel væri hægt að nýta svæðið betur t.d. með skipulögðum fræðslugöngum. Mikið er af rusli á svæðinu sem er þess eðlis að mannskap þarf til að hreinsa svæðið. Þá hefur ekki verið gerð verndaráætlun fyrir svæðið.

Friðlýst

AUGLÝSING NR. 47/1977 Í STJORNARTÍÐINDUM B

Stærð km

10,0 km²

Stærð ha

1.002,9

Lokunarákvæði

Beit búfjár er óheimil á friðlandinu.
Akstur utan vega og merktra slóða er óheimill.

Landvarsla

Landverðir unnu í Þjóðgarðinum í 56 vikur sumarið 2015. Fengum úthlutað 50 vikum en með viðbótarfé fengum við auka 6 vikur. Bætt var við landverði allan október mánuð og gestastof því opin lengur um helgar.

Fræðsluáætlun

Gefin var út á prenti fjölbreytt sumardagskrá Þjóðgarðsins en hún var einnig aðgengileg á heimasíðu Þjóðgarðsins og á fésbókarsíðu hennar. Í dagskránni voru upplýsingar um vikulegar göngu- og náttúruskoðunarferðir sem boðið var uppá undir leiðsögn landvarða auk annarra sérferða.

Engar aðrar fastar gönguleiðir voru á Arnarstapa eða Hellnum sumarið 2015.

Landverðir sinna stöðugt fræðslu við vinnu sína á gestastofu Þjóðgarðsins á Hellnum sem og í Þjóðgarðinum sjálfum þegar þeir hitta gesti og gangandi. Á gestastofunni á Hellnum er mjög fróðleg sýning um svæðið sem opin er öllum án endurgjalds. Í Þjóðgarðinum má einnig finna mörg upplýsingaskilti.

Bæklingarnir Þjóðgarðurinn Snæfellsjökull og friðlöndi í nágrenninu kom út árið 2009 og Gönguleiðir í Þjóðgarðinum Snæfellsjökli árið 2010.

Umhverfisstofnun áætla að endurnýja aðkomuskilti á næstu misserum. Komið var fyrir ljóðastaur sumarið 2013 í tengslum við verkefnið "Ljóð í náttúru".

Skilti

Þrjú skilti eru í friðlandinu með almennum upplýsingum um svæðið, göngu- leiðakorti og náttúrufarslýsingum. Vegpóstar eru til staðar sem vísa fólki á gönguleiðir.

Stígar

Helstu gönguleiðir í friðlandinu eru merktar og eru gönguferðir skipulagðar undir leiðsögn landvarða frá Þjóðgarðinum Snæfellsjökli á sumrin. Göngustígar hafa verið lagfærðir lítillega en vinna þarf frekar í því.

Annað

Árið 1703 var reist kirkja að Búðum og var hún endurreist árið 1848. Árið 1984 var kirkjan flutt í heilu lagi úr gamla kirkjugarðinum á núverandi grunn. Kirkjan var endurgerð í þeirri mynd sem hún var talin hafa verið í 1848. Hún var endurvígð 1987 og er friðuð safnkirkja í eigu Þjóðminjasafns Íslands en er í vörslu sóknarnefndar.

	Einkunnir	Fólkvangur
Friðlýst	Auglýsing nr. 480/2006 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur.	
Stærð km	2,7 km ²	Stærð ha 265,9
Lokunarákvæði	Almenningi er heimil för um fólkvanginn, enda sé gætt góðrar umgengni. Óheimilt er að hafa hunda í fólkvanginum án fylgdar og tryggrar stjórnar. Akstur vélknúinna farartækja utan akvega er óheimill í fólkvanginum.	
Landvarsla	Svæðalandvörður á Vesturlandi þórhildur María Kristinsdóttir fór nokkrar ferðir yfir tímabilið en annars er fólkvangurinn í umsjón Borgarbyggðar.	
Samningur	Samningur er milli Umhverfisstofnunar og Borgarbyggðar um að umsjón og rekstur svæðisins verði á höndum sveitarfélagsins var staðfestur af umhverfisráðherra, 19. maí 2006.	
Skilti	Skilti út við Þjóðveg og fræðsluskilti í friðlandinu. Þjóðvegaskiltið (aðkomuskilti) er á hættulegum stað við þjóðveginn (blindhæð).	
Stígar	Stígakerfið er allt á vegum Borgarbyggðar, bæði merktir reiðvegir og gönguleiðir. Meirihluti þessara stíga var kominn áður en svæðið var gert að fólkvangi. Leiðir voru stikaðar af nefndarfólki í umsjónarnefndinni árið 2008 og hefur nefndin haldið þeim við síðan. Árið 2009 var lagður 2,1 km af göngustíg. Framkvæmdir við tvö bílastæði, tvo áningastaði, hjólastólafæra gönguleið og bryggju við Álatjörn lauk sumarið 2009. Bætt var efni í gamla stíga sumarið 2010 og 2011. Í nokkur ár hefur verið sótt um styrki til að gera flotbrýr á nokkrum stöðum við göngustíginn yfir mýrarsvæðið þ.e. þar sem hann er blautastur. Ekki hefur fengist styrkur til þess verks en sú stígagerð verður sett í forgang um leið og fjármagn leyfir.	
Sjálfbóðaliðar	Hilmar Már Arason lagði göngustíg frá Einkunnum að Borg og viðhélta þeim sem fyrir voru.	
Framkvæmdir	Grisjun, lagning göngustíga, útgáfa bæklings, minjaskráning og skiltagerð.	
Rannsóknir	Minjaskráning	
Annað	Vantar verndaráætlun fyrir svæðið.	

Friðlýst

Auglýsing nr. 309/1974 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km

1,2 km²

Stærð ha

125,0

Lokunarákvæði

Umferð hvers konar ökutækja er óheimil.

Umferð ferðafólks með hross á svæðinu er háð leyfi og beit stranglega bönnuð.

Heimilt er að takmarka beit búfjár vegna gróðurs svæðisins, ef það þykir nauðsynlegt.

Landvarsla

Landvörður á vegum Umhverfisstofnunnar sá um svæðalandvörðslu á tímabilinu 27. maí til 20. desember (alls 29,7 vikur).

Fræðsluáætlun

Skilti við upphaf gönguleiðar með upplýsingum um friðlandið, kort, afmörkun, vegalengd að Borginni o.s.frv.

Skilti

Á bílastæði við Snorrastaði eru leiðbeiningar fyrir göngufólk og hestamenn. Einnig er skilti með loftmynd af svæðinu og upplýsingar frá Umhverfisstofnun.

Stígar

Hreinsað mikið af grjóti úr stíg og reyndi að loka villustígum, klippti tré meðfram stíg og gerð tilraun til að laga línur upp á Eldborginni sjálfri.

Sjálfbóðaliðar

Engir sjálfbóðaliðar unnu á svæðinu sumarið 2017

Framkvæmdir

Tillögur að framkvæmdum

- Það er ennþá mikil vinna eftir við að tína grjót úr stígnum og bæta hann. Vegna mikilla rigninga sumarið 2014 gekk fólk mikið utan við stíginn. Þetta er orðið töluvert vandamál og hafa orðið miklar skemmdir. Á mörgum stöðum eru komnir tveir auka stígarnir sitthvoru megin við aðal stíginn. Einnig er fólk að mæta mjög snemma á vorin þegar frost er að leysa úr jörðu og allur umgangur er varasamur.
- Laga þarf nokkrar tröppur í löngu brekkunni milli gíganna og fylla upp í þrep þar sem fínefni er farið.
- Í kúahaga þarf að gera nýja fyrirhleðslu og það þarf að breikka hann á nokkrum stöðum. Það er á dagskrá að bera fínefni ofan í stíginn á því svæði.
- Sumum eigendum þykir vera farið að sjá á uppgöngunni á gíginn og þarf því að fara að huga að því hvað gera skal. Hugmyndir hafa komið upp um uppsetningu járnstiga eða járntröppum. Í leiðinni væri gott að loka toppnum betur með t.d. að hafa útsýnispall. Banna aðra umferð um barma gígsins og grjóttínslu.
- Snorrastaðir er bóndabær í fullum rekstri. Mikil slyshætta er farin að myndast við brúnna en svo virðist sem ferðamenn séu óþolinmóðir að bíða eftir að traktórar, oft með stór tæki í eftirdragi, keyri yfir hana. Sumir þeirra tróða sér hreinlega meðfram tækjunum sem eru á ferðinni yfir brúnna. Eigendur hafa sett fram tillögu um byggingu göngubrúar til að koma í veg fyrir slys. Hægt væri að hafa hana meðfram brúnni sem er fyrir og myndi hún þannig gefa undirstöður sem þyrfti til að halda göngubrúnni uppi. Stungu heimamenn upp á að hafa göngubrúnni Eldborgar megin á brúnni.
- Athuga þarf uppgöngu frá bílastæðum. Ekki kemur þá til greina að gera eitthvað tröppuverk sem krefst snjómokstrar að vetri eða er á stað þar sem safnast mikill snjór eins og við upphaf gönguleiðar.
- Eins og ljóst er þá hefur mikil aukning ferðamanna og bílaleigubíla sprengt öll bílastæði, þó nýlega hafi verið stækkað stæðið við Snorrastaði.

Annað

Sumarið var frekar blautt framanaf og hafa stígar og gönguslóðar upp að Eldborg látið á sjá. Stígarnir hafa ekki náð sér eftir þessa bleytu og mikil drulla er á sumum stöðum sem veður til þess að villustígar myndast.

Viðhald við stíg er tímafrek fyrir eina manneskju, stígurinn upp á Eldborg er um 3 km og aðeins hægt að fara fótgangandi. Landvörður telur það vera brýnt verkefni að fara í úrbætur á stíg sem fyrst. Þegar nær dregur Eldborg hafa verið gerðar tröppur sem þarf að endurgera. Þá þarf að skoða aðgengi uppá Eldborg, settir hafa verið staurar með keðjum upp á Eldborg til að auðvelda fólki að komast upp. Fara þarf vel yfir staurana og tryggja að þeir séu vel fastir. Verndaráætlun vantar fyrir svæðið, nauðsynlegt er að til sé einhver áætlun fyrir svæðið sem hægt væri að vinna eftir og til að tryggja að verndargildi svæðisins tapast ekki.

	Flatey	Friðland
Friðlýst	Auglýsing nr. 395/1975 í Stjórnartíðindum B. Friðland.	
Stærð km	0,8 km ²	Stærð ha 84,5
Lokunarákvæði	Vegna fuglaverndar er óheimilt að fara um friðlandið frá 15. apríl til 15. ágúst samkvæmt auglýsingu um friðlandið.	
Landvarsla	Engin landvarsla. Sérfræðingur á Patreksfirði hefur eftirlit með svæðinu og fer tvisvar á ári í eftirlit. Friðlandið er lokað allri umferð 15. maí - 15. júní.	
	Sumarið 2016 fór sérfræðingur bara einu sinni í Flatey. Fundur var haldinn með sveitarstjórn, Framfarafélagi Flateyjar og ábúendum og sumarhúsaeigendum í Flatey. Kynnt var vinna við gerð verndaráætlunar. Sérfræðingur fór einnig í eftirlit en fór ekki inn í friðlandið þar sem þetta var á lokunartíma.	
	Sumarið 2017 fór sérfræðingur bara einu sinni í Flatey, í ágúst. Eftirlit og myndataka í friðlandi og samtali við ábúendur.	
Fræðsluáætlun	Áætlað er að setja upp ný skilti.	
	Skilti eru orðin gömul og upplituð og eru frá tíð Náttúruverndar ríkisins. Sérfræðingur á Patreksfirði hóf samtali sumarið 2017 um skiltamál í Flatey í samræmi við drög að verndaráætlun. Þar sem dregist hefur að vinna úr athugasemdum og senda áætlun til ráðherra hefur vinnu við skiltamál verið frestað, enda breyting á lokunartíma og mörkum friðlands í nýrri áætlun.	
Skilti	Skilti eru til staðar, tvö skiltanna voru sett upp af landeigendum með lokunarákvæði frá 15. maí - 15. júlí. Tvö aðkomuskilti í friðlandið með lokunarákvæðum. Fjögur fræðsluskilti frá Náttúruvernd ríkisins.	
Stígar	Kindaslóði liggja með fjörunni um svæðið. Þarf að merkja gönguleið betur.	
Öryggi	Búið að gera öryggisáætlun fyrir öll friðlýst svæði. Eftir er að vinna svæðisbundna áætlun.	
Framkvæmdir	Endurnýja þarf öll skilti sem eru orðin upplituð og sum úrelt. Þörf er á að fara í minniháttar viðhald á göngustígum, sjálfboðaliðar í 1 viku.	
Alþjóðasamningar	Samkvæmt Bernarsamningnum (viðauki II) ber að vernda búsvæði þórshana. Hér á landi hefur búsvæðum verið raskað vegna framkvæmda.	
Válistategundir	Þórshani Phalaropus fulicarius (EN). Teista (Cepphus grylle) .	
Vöktun	Ævar Petersen í samstarfi við náttúrustofu Norðurlands vaktar varp þórshana og teistu í friðlandinu. (Sjá tölvupósta frá Ævari í gögnum).	
Rannsóknir	Arnþór Garðarsson, fuglarannsóknir.	
Annað	Friðlandið fellur innan verndarsvæðis Breiðafjarðar sbr. lög nr. 54/1995. Gera þarf úttekt á ástandi og verndargildi svæðisins. Einnig þarf að gera verndaráætlun og öryggisáætlun. Endurskoða þarf auglýsingu um friðlandið þar sem lokunarákvæði stangast á við upplýsingar á skiltum. 2017 - vinna við verndaráætlun og endurskoðun friðlýsingarskilmála - úrvinnsla athugasemda hefur tafist og því ekki farið til samþykktar ráðherra.	

	Geitland	Friðland
Friðlýst	Auglýsing nr. 283/1988 í Stjórnartíðindum B. Friðland.	
Stærð km	122,8 km ²	Stærð ha 12.281,7
Lokunarákvæði	Óheimilt er að beita búfé innan friðlandsins. Umferð vélknúinna ökutækja er óheimil utan vega og merktra slóða.	
Landvarsla	Landvörður á vegum Umhverfisstofnunnar sá um svæðalandvörðslu á tímabilinu 27. maí til 20. desember (alls 29,7 vikur).	
Fræðsluáætlun	Skilti við afleggjara við Hvítá	
Skilti	Aðkomu- og fræðsluskilti sett upp 2011.	
Stígar	Þegar eru þekktar skemmtilegar gönguleiðar í Geitlandi sem hægt er að merkja ef þurfa þykir í framtíðinni. Hinsvegar ber að hafa í huga að svæðið er einstakt og uim leið viðkvæmt fyrir umferð og ber að fara varlega í að fjölga gestum á því.	
Sjálfbóðaliðar	Sjálfbóðaliðar voru einn dag með landverði að reyna að ráða niðurlögum lúpinunar á svæðinu.	
Framkvæmdir	Hefðbundið eftirlit. Nokkrar ferðir voru farnar upp að starfstöðvum við Langjökul og fylgst með umgengi.	
Válistategundir	Nei, en gróður er viðkvæmur á svæðinu	
Vöktun	Engin vitanleg vöktun. Landbúnaðarháskólinn vinnur ýmsar rannsóknir með nemendum sínum sem teljast þó ekki staðbundnar vaktanir	
Rannsóknir	LBHÍ stundar nemendarannsóknir	
Annað	Landvörður átti í ágætu samstarfi við starfsmenn Into the Glacier. Þegar líða tók á sumarið lentu menn í vandræðum með veginn upp að jökulröndinni. Leggjast þarf yfir hvað þurfi að gera til langs tíma. Jökullinn er að hopa og gera þarf ráðstafanir með vegaúrbætur ef halda á úti starfsemi þarna. Umgengi við jökulinn er enn ábótavant og lítið sem ekkert breyst frá því sumarið 2016. Þetta er ekki svæðinu til sóma og kominn tími á að þessir hlutir verði lagaðir strax. Það þarf mjög lítið til að svæðið verði sóðalegt og ekki hægt að segja að aðkoma sé til fyrirmyndar. Þegar líða tók á sumarið fór að bera á utanvega akstri. En leið og einn fer af stað þá byrjar boltinn að rúlla. Mest bar á akstri utan vega á söndunum þar sem ekið er einn á veg nr. 550. ummerki eftir fjórhjól og mótorkorshjól eru því miður of algeng sjón í íslenskri náttúru. Landvörður frétti í sumar af mjög slæmri umgengi í Flosaskarði þar sem hjól höfðu farið upp um hlíðar Eiríksjökuls og þar væri allt út spólað. Þau skipti sem landvörður hefur verið á ferðinni hefur hann náð tali af tveimur aðilum á fjórhjól og rætt við þá um utanvega akstur. Eftirlit með svæðinu þarf að vera meira þar sem umferð bílaleibubíla hefur aukist og vil landvörður meina að um þekkingarleysi sé um að kenna hjá langflestum sem stunda þarna utanvega akstur. Uppblástur er töluverður frá Geitlandinu, sem er að hafa áhrif á gróin svæði í kring. En Svartáin sem rennur miður mitt Geitlandið ber með sér mikinn aur og flæðir um allt Geitlandið. Fyrir all mörgum árum sennilega um 1950 var gerður varnargarður til þess að veita Svartá í einn farveg og minnka þannig uppblástur af svæðinu. Þessi varnargarðar eru nánast horfnir og surning hvort þetta sé eitthvað sem þarf að skoða.	

Friðlýst

Auglýsing nr. 216/1975 í Stjórnartíðindum B. Fyrst lýst náttúruvætti1962

Stærð km

0,3 km²

Stærð ha

28,7

Lokunarákvæði

Tjalddvöl er háð leyfi.

Akstur á hinu friðlýsta svæði er aðeins heimill með leyfi Umhverfisstofnunar og landeigenda.

Akstur utan vegar og merktra slóða er bannaður.

Landvarsla

Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sá um svæðalandvörðslu á tímabilinu 27. maí til 20. desember (alls 29,7 vikur).

Fræðsluáætlun

Vegagerðaskilti og upplýsingaskilti Umhverfisstofnunar

Skilti

Tvö skilti eru á svæðinu frá Vegagerðinni og Umhverfisstofnun auk smáskilta s.s. bann við að ganga utan stíga

Stígar

Stígur er frá bílastæðinu og upp að gömlu réttinni, þaðan liggur hann meðfram Grábrókinni og þaðan að Bifröst. Tröppur, bekkir og pallar hafa verið smíðaðir upp að og upp á Grábrók.

Öryggi

Handrið er á hluta stígs uppá Grábrók en skoða þarf frekari varnir með tilkomu aukinnar vetrarferðamennsku hálkuverja stíga)

Sjálfbóðaliðar

Hópur sjálfbóðaliða voru við vinnu frá 19. júní til 23. júní og annar hópur kom 27 og 28. júní. Verkefni voru nokkur: Lúpína var tekin á tveimur stöðum, bílastæði lögðu þ.e.a.s. meðfram til þess að loka út í hraun. Mosi var settur á villustíga og sár sem hafa myndast. Sjálfbóðaliðar gistu í tjöldum fyrir inann Grábrókarfell og höfðu aðgengi að salerni við Hreiðarvantsskála. Seinni hópurinn var að laga staura, tröðður og loka stígum og tókst sú vinna ágætlega.

Framkvæmdir

Tölverð vinna var unninn við Grábrók sumarið 2017 ásamt reglulegu eftirliti frá júní byrjun til loka águsts. Hópur sjálfbóðaliða var við vinnu frá 19 júní til 23 júní. Verkefni voru nokkur, lúpína var tekin á tveimur stöðum, bílastæði löguð þ.e.a.s meðfram til þess að loka út í hraun. Mosi var setur á villustíga og sár sem hafa myndast. 27 og 28 júní kom annar hópur sjálfbóðaliða við vinnu. Verkefni voru að laga staura, tröppur og loka stígum og tókst vinna ágætlega. Þá hefur landvörður haldið áfram vinnu við að laga stíga s.s línur meðfram þeim afmarka þá með hleðslum og reynt að koma mosa inn á fleiri svæði. Talning var gerð nokkrum sinnum yfir sumarið. Niðurstöðurnar sína að tölverð aukning er á fjölda gesta frá því sumarið 2016.

Annað

Aukning í komu gesta var töluverð frá því sumarið 2016. Gestir eru flest allir mjög ánægði með svæðið og fær það töluvert hrós fyrir gott aðgengi og það sé snyrtilegt. Umgengni var nokkuð góð heilt yfir. Þó er alltaf töluvert af salernis pappír á ákveðnum stöðum. Mest ber á sóðaskap í kringum borð sem staðsett er í rjóðri niður af bílastæði. Athuga mætti hvort ekki væri rétt að loka þessu rjóðri alveg og færa borð upp á bílastæði. Á stíg upp á Grábrók er enn smá kafli þar sem ekki hefur verið gerður pallur og mætti athuga hvort ekki væri ráð að klára þann kafla. Þegar líða tók á sumarið fór að bera á því að fólk væri að fara uppá Grábrókarfell. Verndaráætlun vantar fyrir svæðið, nauðsynlegt er að til sé einhver áætlun fyrir svæðið sem hægt væri að vinna eftir og til að tryggja að verndargildi svæðisins tapist ekki.

Friðlýst

Auglýsing nr. 480/2006 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur.

Stærð km

2,7 km²

Stærð ha

265,9

Lokunarákvæði

Almenningi er heimil för um fólkvanginn, enda sé gætt góðrar umgengni. Óheimilt er að hafa hunda í fólkvanginum án fylgdar og tryggrar stjórnar. Akstur vélknúinna farartækja utan akvega er óheimill í fólkvanginum.

Landvarsla

Finnur Torfi Hjörleifsson var part úr sumri að halda svæðinu hreinu, tæma ruslafötur og þrifa WC.

Samningur

Samningur er milli Umhverfisstofnunar og Borgarbyggðar um að umsjón og rekstur svæðisins verði á höndum sveitarfélagsins. Samningurinn var staðfestur af umhverfisráðherra, 19. maí 2006.

Fræðsluáætlun

Skipulagðar skólaferðir með nemendur úr GB, skipulagðir dagar, Dagur villtra íslenskra blóma, sveppatíslu námskeið og móttaka hópa.

Skilti

Góð.

Stígar

Stígakerfið er allt á vegum Borgarbyggðar, bæði merktir reiðvegir og gönguleiðir. Meirihluti þessara stíga var kominn áður en svæðið var gert að fólkvangi. Leiðir voru stikaðar af nefndarfólki í umsjónarnefndinni árið 2008 og hefur nefndin haldið þeim við síðan. Árið 2009 var lagður 2,1 km af göngustíg. Framkvæmdir við tvö bílastæði, tvo áningastaði, hjólastólafæra gönguleið og bryggju við Álatjörn lauk sumarið 2009. Bætt var efni í gamla stíga sumarið 2010 og 2011. Í nokkur ár hefur verið sótt um styrki til að gera flotbrýr á nokkrum stöðum við göngustíginn yfir mýrarsvæðið þ.e. þar sem hann er blautastur. Ekki hefur fengist styrkur til þess verks en sú stígagerð verður sett í forgang um leið og fjármagn leyfir.

Öryggi

Engin öryggisáætlun

Sjálfbóðaliðar

Hilmar Már Arason lagði göngustíg frá Einkunnum að Borg og viðhélt þeim sem fyrir voru.

Framkvæmdir

Grisjun, lagning göngustíga, útgáfa bæklinga, minjaskráning og skiltagerð. Verið að endurskoða bækling sem til er. Það eru 5 skilti á svæðinu, fólkvangurinn á sér vefsíðu og facebook síðu.

Vöktun

Hilmar Már Arason formaður nefndarinnar fór 2-3 í viku og vaktaði svæðið.

Rannsóknir

Minjaskráning

Annað

Áhersla er lögð á samstarf milli notenda (skátar, hestamenn og aðrir).

Friðlýst

Auglýsing nr. 548/1994 í Stjórnartíðindum B. Friðland.

Stærð km13,9 km²**Stærð ha**

1.393,2

Lokunarákvæði

Á tímabilinu 15. apríl til 15. júlí eru heimsóknir í eyjar og sker, aðrar en þær sem tengjast hefðbundnum nytjum, óheimilar.

Umferð vélknúinna ökutækja um friðlandið er því aðeins leyfileg að hún tengist eðlilegri nýtingu sbr. lið 5.

Landvarsla

Landvörður á vegum Umhverfisstofnunnar sá um svæðalandvörðslu á tímabilinu 27. maí til 20. desember (alls 29,7 vikur).

Fræðsluáætlun

Aðkomu- og fræðsluskilti var sett upp við Laxárþakka 2013 en þaðan er gott útsýni yfir Grunnafjörð.

Skilti

2013: Komið upp upplýsinga- og fræðsluskilti við Grunnafjörð.

Sjálfbóðaliðar

Engir sjálfbóðaliðar unnu á svæðinu sumarið 2017

Framkvæmdir

Engar

Alþjóðasamningar

Ramsar-svæði. Mikilvægt svæði fyrir rauðbrysting og margæs sem eru ábyrgðartegundir og á Bernarviðauka III.

Vöktun

Landvörður UST fór í eftirlitsferðir

Annað

Hefja þyrfti talningu og vöktun fugla í Grunnafirði.

Í Grunnafirði er syðsta skráða anarhreiður landsins en landvörður var ekki var við örninn þetta sumarið.

Friðlýst

Auglýsing nr. 410/1987 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km

0,4 km²

Stærð ha

36,1

Lokunarákvæði

1. Mannvirkjagerð og jarðrask, svo og aðrar breytingar á svæðinu eru háðar leyfi Umhverfisstofnunar.
2. Umferð um friðlýsta svæðið er öllum heimil, enda sé góðrar umgengni gætt.
3. Akstur utan vega og merktra ökuslóða er óheimill.
4. Óheimilt er að skerða gróður, trufla dýralíf eða raska jarðmyndunum.

Landvarsla

Landvörður á vegum Umhverfisstofnunnar sá um svæðalandvörðslu á tímabilinu 27. maí til 20. desember (alls 29,7 vikur).

Fræðsluáætlun

Viðvera á Hraunfossum var töluverð í sumar af landverði.

Skilti

Sárlega vantar skilti upplýsingaskilti sem bendir til náttúruverndar á svæðinu. Upplýsingaskilti við bílastæði þarfnast endurbóta sem og upplýsingarskilti við Barnafoss.

Stígar

Stígar eru á svæðinu.

Öryggi

Öryggisgirðingar eru á svæðinu (best væri að setja upp háspennta rafmagnsgirðingu)

Sjálfbóðaliðar

Sjálfbóðaliðar voru í vinnu tvo daga í júní - 29. og 30. júní. Voru að bæta efni í stíga eins og hægt var, laga línur, endurgera tröppur, ræsi löguð og nýjum bætt við ásamt því að aðgengi hjólastóla var bætt.

Framkvæmdir

Töluverð vinna fór í það að loka svæðum og reyna að halda gestum á réttum stöðum. Sjálfbóðaliðar voru við vinnu tvö daga í júní. Reynt var að bæta efni í stíga eins og hægt var, línur lagaðar, tröppur endurgerðar og ræsi lögðum og nýjum bætt við og aðgengi hjólastóla bætt. Vinnan tókst ágætlega en ekki náðist að klára vinnu við að koma niður staurum og línu þar sem borvel gaf sig í sumar. Landvörður frá Þjóðgarðinum Snæfellsjökli kom í október til þess að aðstoða svæðalandvörð á Vesturlandi að klára að koma niður staurum. Tré voru klippt niður þar sem þau voru farin að skyggja á útsýni.

Annað

Vorið 2017 opnaði veitingarstaður í nýju húsnæði á svæðinu, en eigendur og rekstraraðilar eru þeir sömu og hafa verið með þjónustu .s. minjagripaverslun og séð um salerni á staðnum. Framkvæmdir hafa verið til fyrirmyndar og tekist vel til að halda öllu raski í lágmarki. Bílastæði á svæðinu eru orðin lúin og þarfnast endurbóta, en þau mál eru í hnút. Bæta þaf í innviða uppbyggingu á svæðinu þar sem fjöldinn er orðinn mikill. Svæðið er undir miklu álagi og erfitt er að sinna nauðsynlegu viðhaldi yfir há sumari þar sem fjöldinn er oft mikill. Svæðið þarf að endurskipleggja hvað varðar samræmi í staurum og útsýnispöllum. Landvörður leggur til að tré staurar sem settir hafa verið niður meðfram göngustíg verði skipt út fyrir járnstaura. Tré staurarnir eru eftirði í viðhaldi sem sinna þarf þeim ár hvert sökum hreyfingar á staurunum og eru þeir allir skakkir og svæðinu ekki til sóma. Á svæðinu eru þrjár útsýnispallar og enginn þeirra eins. Nauðsynlegt er að auka útsýnispalla á svæðinu og jafnvel mátti athuga með að stækka einhverja þeirra. Mikið álag er á allan gríður í námunda við Barnafoss, þar hefur ekki verið gerður útsýnispallur og sækir fólk mikið út fyrir stíg til þess að komast sem næst fossinum. Það er ekki bara áhggjur af gróðurskemmdum heldur öryggi gesta ekki síst. Aðgengi norðan við Hvítá er að mörgu leiti ágætt fyrir þá sem eru fótvissir. Erftit getur verið fyrir magar að koma sér uppá hraunbrúnina og mætti athuga með að þar verði smíðarður stigi. Tvö slys hafa orðið þar í sumar svo landvörður viti itl þar sem um var að ræða minni háttar beinbrot. Það viriðsti vera mjög vinsælt við Hraunfossa að fjarlægja skilti eða færa þau til. Mikið af skiltum hafa horfið í sumar og þarf að bæta úr því. Upplýsingaskilti við bílastæði þarfnast endurbóta sem og upplýsingarskilvi við Barnafoss. Verndaráætlun vantar fyrir svæðið, nauðsynlegt er að til sé einhver áætlun fyrir svæði sem hægt

væri að vinna eftir og til að tryggja að verndargildi svæðisins tapist ekki.

Hrísey	Friðland
---------------	-----------------

Friðlýst	Auglýsing nr. 425/1977 í Stjórnartíðindum B. Friðland.		
Stærð km	0,3 km ²	Stærð ha	25,7
Lokunarákvæði	Vegna fuglaverndar er óheimilt að fara um svæðið frá 15. apríl til 15. júlí.		
Landvarsla	Engin landvarsla. Sérfræðingur Umhverfisstofnunar á Patreksfirði fór í eyjuna með þeim er nytja æðarvarpið í lok júní 2017, seinni leitir. Skv. eigendum hafði enginn frá Umhverfisstofnun farið út í eyjuna áður. Engin þörf á landvörslu, þangað fer enginn nema þegar varps er vitjað, að sögn ábúenda.		
Fræðsluáætlun	Ekki þörf á fræðsluskilti.		
Framkvæmdir	Stefnt er á eftirlitsferð vor 2015.		
Alþjóðasamningar	Haförn: CITES samningurinn, Bernarsamningurinn, Bonnsamningurinn, SPEC		
Válistategundir	Haförn. Það er gamalt arnaróðal í Hrísey og þar er stundum örn, þó ekki allra síðustu ár.		
Vöktun	Ábúendur nytja æðarvarp í eygni og hafa eftirlit með því.		
Annað	Friðlandið fellur innan verndarsvæðis Breiðafjarðar sbr. lög nr. 54/1995.		

Friðlýst

Auglýsing nr. 606/2001 í Stjórnartíðindum B. Fyrst lýst friðland 1974.

Stærð km

4,4 km²

Stærð ha

436,7

Lokunarákvæði

Mannvirkjagerð, jarðrask og breytingar á landi eru háð leyfi Umhverfisstofnunar og landeigenda. Almenningsi er heimil för um svæðið og dvöl þar í löglegum tilgangi, enda sé góðrar umgengni gætt.

Bannað er að skerða gróður, skaða dýralíf, spilla vatni eða skemma jarðmyndanir að óþörfu.

Akstur er leyfður á á vegum og merktum slóðum.

Beit búfjár er óheimil í friðlandinu. Rekstur afréttarfjár gegnum friðlandið er bannaður.

Landvarsla

Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sá um svæðalandvörðslu á tímabilinu 27. maí til 20. desember (alls 29,7 vikur).

Skilti

Ferðapjónustan á Húsafelli kom upp upplýsingarskilti við Hótel Húsafell um svæðið.

Stígar

Gömul þjóðleið liggur gegnum friðlandið en er að lokast af trjám. Halda þyrfti henni við.

Sjálfbóðaliðar

Engir sjálfbóðaliðar unnu á svæðinu 2017

Framkvæmdir

Snemma sumars unnu Húsafellsbændur að því að tengja gönguleið frá þjónustumiðstöð og inn á friðlandið í gegnum Kalrárbotna. Brú var set yfir Kaldá sem tókst mjög vel. Þá voru gönguleiðir merktar með stikum og er gönguleiðinn um friðlandið merkt með rauðu og appelsínugulum stikum. Öll þessi framkvæmd var að frumkvæði Húsafellsbænda og hefur hún tekist mjög vel til. Ferðapjónustan á Húsafelli gaf í sumar út göngukort af svæðinu með merktum leiðum ásamt því að koma upp góðu upplýsingarskilti við Hótel Húsafell um svæðið. Töluvert þurfti að klippa og saga tré sem fallið höfðu inn á gönguleiðina. Leiðin í gegnum friðlandið er mjög vinnisæl til útivistar enda gríðarlega falleg og fjölbreytt. Í júlí byrjun fór fram hjólreiðamót þar sem hjólað var í kringum Langjökul. Fyrsta dagleið var frá Geysi og að Húsafelli um línuveg, Kaldadal og niður í Húsafell. Hluti leiðarinnar lá í gegnum friðlandið. Tókst þetta ljómandi vel og voru það þreytir, en glaðir hjólreiðamenn sem komu í mark í Húsafelli

Annað

Umferð í gegnum friðlandið á eflaust eftir að aukast, enda fallett svæði til þess að njóta náttúrunnar. Aðeins hefur borið á förum eftir mótórkross hjól, en þó minna en sumarið 2016. En umferð slíkra hjóla er með öllu óheimil á svæðinu. Töluvert var að fé í Húsafellsskógi í sumar líkt og sumarið á undan. En girðing sem á að afmarka friðlandið er löngu ónýtt og þjónar því ekki tilgangi sínum. Friðlandið á að vera friðað fyrir allri beit svo þetta er eitthvað sem þarf að skoða. Það er mjög erfit að smala landið þar sem skógurinn er orðinn mjög þéttur og illfær. Eitthvað er um að fólk troði sér inni í skóginn og tjaldi, hafa fundist ummerki um slíkt og einnig eftir eldstæði. Vendaráætlun vantar fyrir svæðið og spurning er hvort ekki sé kominn tími á að endurskoða friðlýsingarákvæði.

Friðlýst

Auglýsing nr. 851/2011 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km

km²

Stærð ha

Lokunarákvæði

Umferð um hellinn er háð sérstöku leyfi Umhverfisstofnunar, sbr. 3. gr. og umsjónaraðila náttúruvættisins, sbr. 6. gr., og er eingöngu heimil í fylgd með og undir leiðsögn umsjónaraðila. Umferð um viðkvæmasta hluta hellisins, þ.e. hinn afmarkaða hluta sem þegar hefur verið lokað, og þar sem dropsteinsmyndanir eru viðkvæmastar er alfarið óheimil nema brýnir almannahagsmunir séu í húfi að mati Umhverfisstofnunar og umsjónaraðila.

Landvarsla

Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sá um svæðalandvörðslu á tímabilinu 1. Júní til ágústloka (alls 12 vikur). Landvörður fór ekki að hellinum sumarið 2016 en hélt uppi fyrirspurnum.

Samningur

Samningur um umsjón náttúruvættis, 19. ágúst 2011, milli Umhverfisstofnunar og landeigenda vottaður af umhverfisráðherra.

Öryggi

Hellirinn er lokaður.

Annað

Kalmanshelli var lokað í tveimur áföngum árið 2006 og 2007. Hellirinn var svo friðlýstur árið 2011. Árni vann að drögum að friðlýsingu með Önnu Kristínu sem nú er látin og Hjalta Guðmundssyni þar sem gert ráð fyrir að UST sæi um hann. Svæðalandvörður átt að hafa eftirlit – en Árni mælti með að eigendur fengu að sjá um eftirlitið sjálfir og kom svo til að hann bauðst til að fylgjast með honum sjálfur. Hann kikti við í október 2014 og þá hafði verið brostist inn með slípirokk!! Það er tvö hlið sem bæði var búið að brjótast inn um. Árni sá engin augljós merki um eyðileggingu. Hann fór aftur í júlí 2015 og lokaði aftur hellaopunum. Á nú að reynast erfitt að finna opið. Hellirinn er hættulegur vegna hrunchættu. Það er í burðarliðnum að yfirfara samninginn við eigendur og UST. Engar ferðir á vegum Umhverfisstofnunar voru farnar í hellinn árin 2012, 2013, 2014 og 2015.

Melrakkaey**Friðland****Friðlýst**

Auglýsing nr. 118/1974 í Stjórnartíðindum B. Lýst friðland 1971.

Stærð km

0,6 km²

Stærð ha

63,2

Lokunarákvæði

Um friðlandið gilda þessar reglur: Bannað er að fara í eyna án leyfis Umhverfisstofnunar eða umboðsmanns hennar. Skot eru bönnuð nær eyinni en 2 km. og netalagnir ¼ km frá stórstraumsfjörumáli. Umhverfisstofnun er heimilt að leyfa nytjar æðarvarps og annarra hlunninda.

Landvarsla

Eyjan var ekki heimsótt árið 2017 af Umhverfisstofnun.

Vöktun

Eyjan var ekki heimsótt árið 2017 af Umhverfisstofnun

Steðji (Staupasteinn)**Náttúruvætti****Friðlýst**

Auglýsing nr. 218/1974 í Stjórnartíðindum B.

Stærð km

0,0 km²

Stærð ha

3,7

Lokunarákvæði

Bannað er að breyta náttúruvættinu á nokkurn hátt eða skaða gróður umhverfis það. Akstur er aðeins leyfður á vegi og á afmörkuðu bílastæði.

Landvarsla

Landvörður á vegum Umhverfisstofnunar sá um svæðalandvörðslu á tímabilinu 27. maí til 20. desember (alls 29,7 vikur). Landvörður fór þrisvar á svæðið sumarið 2017 (júní til lok ágúst).

Samningur

Enginn formlegur samningur hefur verið gerður.

Skilti

Upplýsingaskilti sett upp 2010

Stígar

Malarstígar liggur frá bílastæðinu og upp að Steðja.

Annað

Landvörður fór þrisvar á svæðið, umgengi var þokkaleg og lítið bar á rusli. Á svæðinu er borð sem hafði verið krotað á, en náðist það af.

Friðlýst

Auglýsing nr. 284/1988 í stjórnartíðindum B. Friðland. Fyrst lýst friðland 1979.

Stærð km

1,3 km²

Stærð ha

134,4

Lokunarákvæði

Óheimilt er að tjalda í friðlandinu.

Landvarsla

Landverðir þjóðgarðsins sjá um landvörslu á svæðinu. Landverðir starfa í gestastofunni á Hellnum.

Samningur

Fræðsluáætlun

Gefin var út á prenti fjölbreytt sumardagskrá þjóðgarðsins en hún var einnig aðgengileg á heimasíðu þjóðgarðsins og á fésbókarsíðu hennar. Í dagskránni voru upplýsingar um vikulegar göngu- og náttúruskoðunarferðir sem boðið var uppá undir leiðsögn landvarða auk annarra sérferða.

Barnastundir voru haldnar kl. 11:00 á sunnudögum við Arnarbæ á Arnarstapa. Engar aðrar fastar gönguleiðir voru á Arnarstapa eða Hellnum sumarið 2015.

Landverðir sinna stöðugt fræðslu við vinnu sína á gestastofu þjóðgarðsins á Hellnum sem og í þjóðgarðinum sjálfum þegar þeir hitta gesti og gangandi. Á gestastofunni á Hellnum er mjög fróðleg sýning um svæðið sem opin er öllum án endurgjalds. Í þjóðgarðinum má einnig finna mörg upplýsingaskilti.

Bæklingarnir Þjóðgarðurinn Snæfellsjökull og friðlöndi í nágrenninu kom út árið 2009 og Gönguleiðir í Þjóðgarðinum Snæfellsjökli árið 2010.

Stígar

Gönguleið á milli Arnarstapa og Hellna er afar vinsæl leið. Búið er að leggja stíg frá styttnu að ströndinni og lagfæra stíginn frá bílastæði að styttnu. Áætlað er að halda áfram í stígaframkvæmdum meðfram ströndinni og byggingu útsýnispalls sumarið 2013. Eigendur Amtmannshúsins á Arnarstapa hófu sumarið 2011 vinnu við að leggja gúmmigrindur (eco grids) í göngustíg neðan við húsið og áfram að bryggjunni. Því verki var fram haldið sumarið 2012 og 2013. Verkið var unnið í sjálfböðavinnu. Sumarið 2014 var lagður 110 metra langur (eco grids) göngustígur á Arnarstapa og liggur hann í áttina að Gatkletti. Frá Hellnafjöru var lagður 230 metra langur malarstígur í áttina að Nátthaga.

Sjálfböðaliðar

Sjálfböðaliðar frá Umhverfisstofnun unnu á Arnarstapa í nokkra daga og gerður vatnsrásir við göngustíg ásamt að bera í göngustíga. Á Hellnum hreinsuðu sjálfböðaliðar Ásgrímsbrunn.

Framkvæmdir

Veturinn 2014/2015 var byggður pallur við Hellnafjöru þar sem mestar gróðurskemmdir voru og stígurinn illgreiðfær. Sumarið 2015 var svo bætt tréstíg við pallinn. 2014: Lagður var 110 metra langur (eco grids) göngustígur á Arnarstapa og liggur hann í áttina að Gatkletti og fyrirhugað er að smíða 27 m² útsýnispall í nóvember 2014 við ströndina fyrir neðan styttuna af Bárði Snæfellsáss. Frá Hellnafjöru var lagður 230 metra langur malarstígur í áttina að Nátthaga og fyrirhugað er að smíða 65 metra langan uppbyggðan göngupall í nóvember 2014 þar sem gönguleiðin liggur upp gilið við Hellnafjöru.

2013: Landverðir máluðu trébrúna sem er á gönguleiðinni milli Arnarstapa og Hellna.

Eco grids var lagt í göngustíg neðan við Amtmannshúsið og áfram að bryggju. Áætlað er að halda áfram með göngustígagerð meðfram ströndinni og byggingu útsýnispalls árið 2013. Gera þarf þessa framkvæmd í áföngum vegna kostnaðar. Bæta þarf gönguleið frá bílastæði á Gróuhól á Hellnum og niður að fjörunni. Fyrirhugað er að fara í lúpínuhreinsun og annað almennt viðhald á svæðinu.

2013: Landverðir máluðu trébrúna sem er á gönguleiðinni milli Arnarstapa og Hellna.

Eco grids var lagt í göngustíg neðan við Amtmannshúsið og áfram að bryggju. Áætlað er að halda áfram með göngustígagerð meðfram ströndinni og byggingu útsýnispalls árið 2013. Gera þarf þessa framkvæmd í áföngum vegna kostnaðar. Bæta þarf gönguleið frá bílastæði á Gróuhól á Hellnum og niður að fjörunni. Fyrirhugað er að fara í lúpínuhreinsun og annað almennt viðhald á svæðinu.

Vöktun Vöktun á göngustígum á vegum Umhverfisstofnunar hófst sumarið 2007. Gera þarf áætlun um hana og fylgja vel eftir.

Annað Almenn fræðsluskilti vantar bæði á Arnarstapa og Hellnum, sérstaklega um sögu svæðisins. Setja þarf varanlegt skilti við Ásgrímsbrunn, en hann var grafinn upp sumarið 2002 og aftur 2015. Setja þarf upp fræðsluskilti um fjörudýr en á svæðinu er m.a. fágæt fló. Merkja þarf Miðgötu, en hún er alveg ómerkt. Gestastofa er á Hellnum og útsýnispallar eru á svæðinu

Vatnshornsskógur

Friðland

Friðlýst Auglýsing nr. 164/2009 í Stjórnartíðindum B.

Stærð km 2,5 km² **Stærð ha** 247,1

Lokunarákvæði Óheimilt er að beita búpeningi innan friðlýsta svæðisins.

Landvarsla Landvörður á vegum Umhverfisstofnunnar sá um svæðalandvörðslu á tímabilinu 27. maí til 20. desember (alls 29,7 vikur). Fór nokkrar ferðir yfir sumarið, ófært eftir að snjór kom.

Samningur Skógrækt ríkisins hefur umsjón með svæðinu en Umhverfisstofnun hefur eftirlit með framkvæmd friðlýsingarinnar. Samningur gerður 29.janúar 2009. Gildistími er 10 ár.

Fræðsluáætlun Upplýsingarskilti var sett upp 2012

Skilti Merkjaskilti eru við mörk svæðisins með nafni og bann merkjum, upplýsingaskilti er í miðju svæðisins. Skiltin voru sett niður 2012.

Stígur Stígur eð aslóði liggur í gegnum miðjan skóginn sem vel væri hægt að laga með lítilli fyrirhöfn til þess að gera hann aðeins aðgengilegri. Landvörður átti samtalið við Valda skógarvörð sumarið 2016 og var áhugi hjá skógræktinni að laga stíginn. Áhugavert væri að taka upp þetta samtalið aftur og sjá hvort hægt væri að hjálpa að við þetta verkefnið. Vegur að skóginum er aftur í mjög slæmu ástandi og ekki fær nema á stærri bíl. En vegurinn hefur að öllum líkindum farið úr sundur í vorleysingum og ekki verið lagaður.

Öryggi Ekki til nein sérstök öryggisáætlun en til er eldvarnaráætlun fyrir hreppinn.

Framkvæmdir Lagfærðir staurar og merkingum viðhaldið

Válistategundir Flókakræða vex í skóginum en hún vex ekki annarstaðar á Íslandi.

Annað Vegur að skóginum er aftur í mjög slæmu ástandi og ekki fær nema á stærri bílum. En vegurinn hefur að öllum líkindum farið úr sundur í vorleysingum og ekki verið lagaður.

Friðlýst

Friðlýst Auglýsing nr. 568/2001 Stjórnartíðindum B. Lýst þjóðgarður 2001.

Stærð km

166,9 km²

Stærð ha

16.693,7

Lokunarákvæði

Lausaganga hrossa er óheimil í þjóðgarðinum. Öll umferð með hesta um þjóðgarðinn er óheimil nema á merktum reiðleiðum og afmörkuðum áningarstöðum enda liggi leyfi þjóðgarðsvarðar fyrir. Öll umferð reiðhjóla er óheimil utan akvega, bílastæða og reiðhjólaleiða. Umferð á vélknúnum ökutækjum í þjóðgarðinum er ferðamönnum aðeins heimil á vegum og bílastæðum. Akstur vélknúinna ökutækja á jökli er háð leyfi þjóðgarðsvarðar.

Landvarsla

Landverðir unnu í þjóðgarðinum í 56 vikur sumarið 2015. Fengum úthlutað 50 vikum en með viðbótarfé fengum við auka 6 vikur. Bætt var við landverði allan október mánuð og gestastof því opin lengur um helgar.

Fræðsluáætlun

Gefin var út á prenti fjölbreytt sumardagskrá þjóðgarðsins en hún var einnig aðgengileg á heimasíðu þjóðgarðsins og á fésbókarsíðu hennar. Í dagskránni voru upplýsingar um vikulegar göngu- og náttúruskoðunarferðir sem boðið var uppá undir leiðsögn landvarða auk annarra sérferða. Einnig voru upplýsingar um ratleikinn Saga og Jökull, ljóðaverkefnið Ljóð í náttúru og um útivistar- og leiksvæðið á Malarrífi. Leiktækin á Malarrífi voru afmælisgjöf umhverfis- og auðlindaráðuneytisins til þjóðgarðsins á 10 ára afmæli hans og voru sett upp veturinn 2013/2014. Eftir er að vinna frekara fræsluefni tengt leiktækjunum.

Á tímabilinu 20. júní til 20. ágúst var boðið uppá fastar gönguferðir um helgar. Á laugardögum kl. 15:00-17:00 var gengið frá Djúpalónssandi yfir til Dritvíkur og á sunnudögum kl. 15:00-16:00 var gengið frá Svalpúfa að Lónðöngum. Barnastundir voru haldnar kl. 11:00 á sunnudögum við Arnarbæ á Arnarstapa. Á tímabilinu var einnig boðið uppá 15 sérferðir og má t.d. nefna gönguferð um ækuslóðir Guðríðar Þorbjarnadóttur, söguferð um Búðahraun, fjallganga á Hreggnasa, fornleifafræðingar á Gufuskálum. Því miður dattu nokkrar sérferðanna niður í sumar vegna veikinda en í sérferðir sumarsins komu alls 110 manns og 75 í föstu ferðirnar.

Landverðir sinna stöðugt fræðslu við vinnu sína á gestastofu þjóðgarðsins á Hellnum sem og í þjóðgarðinum sjálfum þegar þeir hitta gesti og gangandi. Á gestastofunni á Hellnum er mjög fróðleg sýning um svæðið sem opin er öllum án endurgjalds. Í þjóðgarðinum má einnig finna mörg upplýsingaskilti.

Fræðsla fer einnig fram í Vatnshelli þar sem boðið er uppá hellaferðir en einkaaðilar eru með rekstrarsamning um rekstur hellisins.

Þjóðgarðurinn hefur einnig tekið þátt í samstarfi við Grunnskóla Snæfellsbæjar og farið m.a. með þeim í fjöruhreinsun á Búðum.

Bæklingarnir Þjóðgarðurinn Snæfellsjökull og friðlöndi í nágrenninu kom út árið 2009 og

Skilti

Skilti sem voru sett upp í sumarið 2015.

Fjögur aðkomuskilti voru sett upp, tvö við suðurmörk þjóðgarðsins og tvö við norðurmörk hans. Frágangur í kringum þau var kláraður haust 2015.

Svalpúfa: Aðvörunarskilti
Hólavogur: Hólaslóð, fræðslu- og gönguleiðaskilti
Eyrar, bílastæði: Beruvík – Eyrar, fræðslu- og gönguleiðaskilti
Bærinn Saxhóll: Saxhóll, fræðsluskilti
Rauðhóll: Rauðhóll, fræðslu- og gönguleiðaskilti
Skálasnagi: Aðvörunarskilti
Öndverðarnes: Öndverðarnes-uppsátur, fræðsluskilti

Stígar

Skálasnagi: Útsýnipallur var byggður við klettabrún og göngupallar lagðir að honum frá bílastæði haustið 2014.

Saxhóll: Járntöppur sem voru á göngustíg upp gíginn voru fjarlægðar og nýjar settar niður sumarið 2015. Aðgengi að gígnum hefur batnað til muna sem og öryggi ferðamanna og verndun gígsins sjálfs.

Dritvík: Hluti af járntöppum sem teknar voru niður af Saxhóli voru settar niður á göngustíg sem liggur niður í Dritvík. Unnið af sjálfbóðaliðum sumar 2015.

Svalpúfa: Hluti af járntöppum sem teknar voru niður af Saxhóli voru settar niður á göngustíg milli

Svalþúfu og Lóndranga. Unnið af sjálfbóðaliðum sumar 2015. Tveir útsýnispallar og öryggisgrindverk sett upp á Svalþúfu 2014/2015. Sumarið 2013 var klárað að setja niður ECO-grids mottur á göngustíginn á Svalþúfu. Stefnt er að því að leggja frekari ECO-grids vorið 2015.

Öryggi

Unnið var að öryggisáætlun fyrir friðlýst svæði veturinn 2013-14. Eftir er að vinna svæðisbundna áætlun.

Sjálfbóðaliðar

Þjóðgarðinum var úthlutað 8 sjálfbóðaliðs vikum og bættustu síðan tvær við í lok sumars. 20.júní – 4.júlí komu tveir ICV hópar í tvær vikur. 11. júlí – 25.júlí komu tveir SEEDS hópar í tvær vikur. 7. september – 19. September kom einn ICV hópur í tvær vikur. Verkefni sem voru unnin: Gufuskálar: Grjót týnt fyrir aðkomuhlið að sunnan. Írskrabyrgi: Aðstoð við hleðslu. Írskrbrunnur: Grjóti og sandi mokað uppúr brunni og grjót fjarlæggt í nágrenni hans. Móðuvör: Netatossa fjarlægð. Skarðsvík: Grjót fjarlæggt úr gönguleið niður á strönd. Öndverðanes: Grjóthreinsun og fegrin, girðinga og fjöruhreinsun. Skálasnagi: Grjóti hlaðið uppvið nýju göngupallanna og undirstöður faldar. Dritvík: Göngustígur lagaður og járnröppur lagðar á leið niður í Dritvík, fiskikar sótt. Malarrif: Gamli símastaurar fjarlægðir, eldstæði hlaðið, hreinsun strandar, jöfnun grjóts í gólfi fjárhúss. Svalþúfa: Gras hreinsað af stíg, jarðvegur jafnaður við útsýnispalla, þökur lagðar, nýjum járnröppum bætt við göngustíg að Lóndröngum. Vatnshellir: Mold mokað uppúr helli. Innkomuhliðin: Fegrin á umhverfi. Jökulháls: Vegur lagaður, hreinsun svæðisins við skíðalyftu.

Framkvæmdir

Fjögur aðkomuskilti voru sett upp í vetur, tvö við suðurmörk þjóðgarðsins og tvö við norðurmörk hans. Frágangur í kringum þau var kláraður haust 2015. Skálasnaga var byggður útsýnispallur og göngupallur að honum frá bílastæði vetur 2014/2015. Öryggisgrindverk voru sett upp í sumar. Saxhóll: Járntröppur sem voru á göngustíg upp gíginn voru fjarlægðar og nýjar settar niður sumarið 2015. Aðgengi að gígnum hefur batnað til muna sem og öryggi ferðamanna og verndun gígsins sjálfs. Beruvíkurrétt (stundum nefnd Klofningsrétt) er gömul hlaðin rétt í Beruvík sem enn er í notkun. Sumarið 2015 var gert við réttina, gömlu hliðin fjarlægð og ný sett upp. Notast var við rekavið af svæðinu eins og hægt var. Djúpalónssandur – Setbekkir voru smíðaðir og settir á göngupalla. Dritvík: Hluti af járntröppum sem teknar voru niður af Saxhóli voru settar niður á göngustíg sem liggur niður í Dritvík. Unnið af sjálfbóðaliðum sumar 2015. Vatnshellir – Þurrsalernum var komið fyrir og „hús“ bygg umhverfis þau. Haustið 2015 var pallur úr endurunnu plasti byggður inn í „upprunalega“ Vatnshelli. Sjálfbóðaliðar frá Hellavinum munu hlaða tröppur úr hraunhellum niður að pallinum í vetur. Malarrif – Stefnt er að því að flytja gestastofu þjóðgarðsins frá Hellnum og að Malarrifi vorið 2016. Viðgerðir standa nú yfir á gömlu fjárhúsi sem þar stendur. Svalþúfa: Hluti af járntröppum sem teknar voru niður af Saxhóli voru settar niður á göngustíg milli Svalþúfu og Lóndranga. Unnið af sjálfbóðaliðum sumar 2015. Tveir útsýnispallar og öryggisgrindverk sett upp á Svalþúfu 2014/2015. Sumarið 2013 var klárað að setja niður ECO-grids mottur á göngustíginn á Svalþúfu. Stefnt er að því að leggja frekari ECO-grids vorið 2015. Hreinsun fór fram á Jökulhálsi.

Vöktun

Frá árinu 2010 hefur þjóðgarðurinn tekið þátt í verkefni á vegum Náttúrufræðistofnunar um vöktun fiðrilda. Á Gufuskálam er gildra sem er tæmd einu sinni í viku frá apríl til nóvember. Náttúrustofa Vesturlands fylgist með refagrenjum í þjóðgarðinum. Markvisst eftirlit er með lúpínu í þjóðgarðinum. Í verndaráætlun þjóðgarðsins Snæfellsjökuls 2010-2020 segir að eyða skuli framandi plöntutegundum og dýrategundum sem hafa áhrif á ríkjandi vistkerfi á svæðinu. Lúpínan er slegin eða hún stunginn upp og er ætlunin að eyða henni algjörlega á svæðinu. Uppræting lúpínu á friðlýstum svæðum hefur verð á ársáætlun Umhverfisstofnunar frá árinu 2013.

Rannsóknir

Svæði innan þjóðgarðsins eru hluti af verkefni Landbúnaðarháskóla Íslands í landgræðsluvistfræði og gróðurframvindu, aðferðir til að hvetja landnám innlendra plöntutegunda á röskuðum og uppblásnum svæðum. Og einnig hjá Landbúnaðarháskólanum er unnið að BS verkefni þar sem verið er að kanna viðhorf meðal íbúa á Snæfellsnesi til þjóðgarðsins.

Vör, sjávarrannsóknarseturs við Breiðafjörð, hóf sumarið 2015 að kanna líf í fjörum í Breiðafirði, í þeim tilgangi að afla nýrra upplýsinga um dreifingu og magn fjörulífveranna, með tiliti til ríkjandi umhverfisþátta og hugsanlegrar mengunar frá byggðum bóllum og verksmiðjum við Fjörðinn. Tilgangur verkefnissins er framleiðsla á svokölluðum Fjöruvísir fyrir nemendur grunn- og framhaldsskóla við Breiðafjörð og ferðamenn í Snæfellsnesþjóðgarði.

Annað

Mikil fjölgun ferðamanna skilur eftir sig augljós spor. Einkum hefur álagið aukist utan sumartíma. Jarðvegurinn fær því ekki tíma til að jafna sig og sér víða á göngustígum. Það er því mjög mikilvægt að vinna áfram að lagningu góðra stíg á þeim svæðum sem ferðamenn sækja.

Fjögur ferðaþjónustufyrirtæki buðu upp á gönguferðir á Jökulinn í sumar.

Umgengni á Jöklinum og Jökulhálsi, sem er utan þjóðgarðsins, er mjög slæm og hefur verið um langan tíma. Gömul og ný för eftir utanvegaakstur eru greinileg. Þetta vandamál hefur fengið meiri og betri umfjöllun í fjölmiðlum á þessu ári en áður og fólk orðið meðvitaðra um afleiðingarnar. Er það gott þó að leitt sé að fjölgun brota og augljósari skemmdir hafi þurft til. Nokkuð urðu landverðir varir við tófu en ekki var boðið upp á ferð að greni þar sem hún hélt sig frá alfaraleið.

Friðlýst

Auglýsing nr. 348/1986 í Stjórnartíðindum B.

Stærð km

6,4 km²

Stærð ha

644,9

Landvarsla

Landvarsla frá 22. maí til 2. október og farið í eftirlit á Dynjanda 4-5 í viku. Sérfræðingur á Patreksfirði fór í eftirlit 3-4 sinnum í mánuði í apríl og maí, 1-2 í viku í október og líklega 1 í viku í nóvember.

Umhverfisstofnun tók við rekstri vatnssalerna vor 2016. Salerni opin frá 11. maí - 20. september. Verktaki sá um þrif 4 sinnum í viku frá 17. maí - 14. september og landvörður 3 í viku í maí-sept. Sérfræðingur hefur umsjón með vatnssalernum í maí og september og þurrsalernum þegar vatnssalerni loka.

Samningur

Fræðsluáætlun

Fjögur upplýsinga- og fræðsluskilti eru á Dynjanda.

Svæði á heimasíðu Umhverfisstofnunar um náttúruvættið var uppfært 2013. Kort af svæðinu var uppfært í vor 2016. Upplýsingaskilti um reglur sem gilda á svæðinu voru sett upp haustið 2016. Á salernum eru upplýsingar um vegalengd í næstu tjaldstæði þar sem næturdvöl er óheimil við náttúruvættið.

Skilti

Skilti voru endurnýjuð sumarið 2015. Tvö gömul skilti endurnýjuð og tveimur nýjum bætt við með upplýsingum um svæðið, jarðminjar og náttúru, dýralíf og fornminjar. Sjö skilti eru við fossaröðina þar sem heiti einstakra fossa koma fram. Tvö skilti sett í sumar með umgengisreglum á svæðinu, við göngustíg inn á áningarsvæði og á útivegg salerna. Eitt skilti með upplýsingum um gjald sem greiða þarf fyrir notkun á salerni sett á útivegg salerna. Aðkomuskilti við afleggjara að Dynjanda endurnýjað af Vegagerðinni þar sem tekið var út merki tjaldsvæðis og bætt við merki áningarsvæði.

2017: skilti um bann við næturdvöld komið fyrir við brú og í fjöru. Skilti með banni drónaflugs komið fyrir á staur hjá upplýsingaskilti. Plöstuðum einblöðungum með upplýsingum um næstu tjaldsvæði komið fyrir á salernum.

Stígar

Göngustígar liggja frá bílastæði að fossinum Dynjanda. Stígar út frá aðalstíg liggja að öðrum fossum í Dynjandisá. Í sumar var ákveðið að loka göngustíg sem liggur að Efstahjallafoss að neðan og þar með hringleið sem liggur að Strompugljúfrafoss að ofan frá aðalstíg, meðfram árbakkanum að Efstahjallafoss og út á aðalstíg ofar. Göngustígur frá aðalstíg að Strompugljúfrafossi að ofan var byggður upp frá grunni með aðfluttu malarefni. Borðið var nýtt malarefni í efstu hluta aðal göngustígs. Tveir útsýnispallar voru settir upp 2016, við Hrísvaðsfoss og Göngumanna-foss. Eftir á að ganga frá göngustíg að pöllunum. Koma þarf alfarið í veg fyrir að gengið sé utan stíga og skipulagðra útsýnisstaða þar sem gróður á svæðin er mjög viðkvæmur. Unnið var að viðgerð á steintröppum sumarið 2017 (sjálfboðaliðar), enn er nokkuð í land að teljist fullnið og þarf að huga að trétröppum næst.

Öryggi

Búið að staðfæra öryggisáætlun fyrir náttúruvættið. Þarf að klára framkvæmdir við neðsta útsýnispall þar sem hann var settur á rangan stað. Ekki var gert ráð fyrir handriði á pallinum þar sem hann átti að liggja lægra í landinu. Ef pallur verður ekki fluttur þarf að setja handrið á hann. Ráðgert er að verktaki lagi þetta sumarið 2018 þegar seinni pallar verða settir upp.

Sjálfbóðaliðar

Sjálfbóðaliðar unnu í 8 daga á Dynjanda 2017, aðallega í lagfæringar á steintröppum.

Framkvæmdir

Sjálfbóðaliðar unnu í 8 daga í viðhaldi á göngustíg, lagfærðu og bættu við steintröppum.

Haldið var áfram að afmarka göngustíga með reipi og loka svæðum sem hafa orðið fyrir miklum átroðningi. Skilti um bann við næturdvöl í náttúruvættinu voru sett upp, eitt við brú inn á bílastæði og eitt við fjöruna þar sem hringstæði er. Skilti um bann við drónaflugi sett upp við upplýsingaskilti við bílastæði.

Framkvæmdir við stækkun bílastæðis og lagningu göngustígar aðgengilegan hreyfihömluðum upp að Hrísvaðsfossi hafnar í október 2017, verður lokið 10. júní 2018.

Umræða um hönnun salernishúsa hafin á haustmánuðum 2017, fyrirliggjandi styrkur.

Þöntuð hafa verið aðkomuskilti fyrir friðlandið x 3 (umræður um útlit við Vegagerðina) verða sett

upp á vormánuðum 2018.

Framkvæmdir á næsta ári:

- Göngustígur frá bílastæði að Hrísvaðsfossi gerður aðgengilegum hreyfihömluðum, útsýnispallur við Hrísvaðsfoss komið fyrir.
- Áframhaldandi uppbygging og viðhald á göngustígum. Sjálfboðaliðar UST.
- Ný salernishús.
- Skilti í fjöru Dynjandisvogs er varar ferðamenn við fuglavarpi við veginn.

Alþjóðasamningar

Bernarsamningurinn og alþjóðasamþykkt um fuglavernd frá árinu 1956.

Válistategundir

Rauðbrystingur (*Clidris canutus*), farfugl sem hefur viðkomu í Dynjandisvogi vor og haust á leið sinni á milli varpstöðva á Grændlandi og í Kanada og vetrarstöðva í V- Evrópu. Allt upp í 600 fuglar hafa verið taldir í vöginum. Straumönd (*Histrionicus histrionicus*)

Vöktun

Sérfræðingur Umhverfisstofnunar á Patreksfirði fer með vöktun á ástandi göngustíga og gróðurs á svæðinu með því að taka myndir í byrjun og lok ferðamannatímans. Sérfræðingur fór á staðinn í miklu vatnsveðri í október og tók þá myndir af vatnsrofi í göngustíg þar sem annars vegar áin flaut yfir bakka sína og hinsvegar þar sem vatn safnaðist saman í litla læki. Nota þarf þessar myndir til að finna út hvar á að setja vatnsrásir í göngstíg til að koma í veg fyrir vatnsrofið endurtaki sig.

Kríuvarp hefur augist gífulega í sumar við Dynjandisvog og er að mestu í móanum neðan áningasvæðis. Gerta þarf ráðstafanir svo gestir svæðisins stígi ekki á hreiðrin.

Sumarið 2017 - myndir teknar reglulega á tímabilinu, við upphaf ferðamannastraums, um miðbik og í lok. Verða hafðar til viðmiðunar við skipulag lagfæringa á göngustíg 2018.

Rannsóknir

Hafdís Sturlaugsdóttir og Cristian Gallo. 2008. Gróður við Dynjandisvog. Náttúrustofa Vestfjarða, NV nr. 12-08. http://nave.is/dynjandi_grodur%20yfurf.pdf

Böðvar Þórisson og Þorleifur Eiríksson. Athuganir á hugsanlegum Fuglaskoðunarstöðum á Vestfjörðum. 2010. Náttúrustofa Vestfjarða, NV nr. 18-10. <http://nave.is/fuglasko%F0unarsv%E6%F0i2010.pdf>

Annað

Svæðið var tekið af appelsínugula listanum yfir svæði í hættu árið 2012. Í ár var svæðið sett aftur á appelsínugulan lista þar sem aukning á ferðamönnum er meiri en gert var ráð fyrir og álag á svæðinu í samræmi við það. Átak sem farið var í til þess að stýra umferð um svæðið með því að loka aflögu stígum, afmarka og byggja upp göngstíga og loka svæðum sem voru illa farin vegna átroðnings, hafa skilað góðum árangri. Gróður hefur náð sér vel á strik á svæðum sem voru undir miklu álagi. Halda verður áfram uppbyggingu á innviðum til að viðhalda góðu ástandi svæðisins.

Friðlýst

Auglýsing nr. 332/1985 í Stjórnartíðindum B. Fyrst lýst friðland 27. febrúar 1975.

Stærð km

589,1 km²

Stærð ha

58.915,0

Lokunarákvæði

Frá 15. apríl til 15. júní þarf að tilkynna Umhverfisstofnun um ferðalög á svæðinu, landeigendur eru undanskildir tilkynningarskyldu.

Landvarsla

Sumarið 2017 störfuðu tveir landverðir í samtals í 69 daga í friðlandinu og sérfræðingur friðlandsins í 13 vikur. Þá störfuðu erlendir sjálfboðaliðar í friðlandinu í 6 daga og skiluðu 30 dagsverkum. Yfir vetrartímann starfar sérfræðingur friðlandsins á skrifstofu Umhverfisstofnunar á Ísafirði.

Samningur

Engir sérsamningar eru um rekstur friðlandsins. Hinsvegar er fjölmargir samstarfsaðilar, þó ekki séu formlegir samstarfssamningar til staðar utan samnings Umhverfisstofnunar og Náttúrustofu Vestfjarða. Hefur sá samstarfssamningur virkað vel í friðlandinu með aðkomu að fjölda verkefna.

Fræðsluáætlun

Fræðsla varðandi verndargildi friðlandsins er komið á framfæri með eftirfarandi hætti:

Ferðaþjónustuaðila og leiðsögumenn: Síðastliðin tvö vor hefur sérfræðingur Umhverfisstofnunar boðað ferðaþjónustuaðila friðlandsins á stuttan upplýsingafund, þar sem farið hefur verið yfir áherslur varðandi verndun svæðisins. Einnig er virkt samstaf á milli Umhverfisstofnunar og ferðaþjónustuaðila varðandi náttúrufar og ástand svæðisins hverju sinni.

Upplýsingamiðstöðin Ísafirði: náíð samstarf hefur verið við upplýsingamiðstöðina á liðnum árum og eru landverðir og starfsfólk miðstöðvarinnar í stöðugu sambandi yfir sumarið, þar sem upplýsingum m.a. um ástand gönguleiða og veðurfar er miðlað.

Samstarfi við SafeTravel var komið á til þess að miðla upplýsingum varðandi aðstæður innan friðlandsins. Upplýsingarnar voru uppfærðar vikulega, þar sem horft var til getu svæðisins við móttöku gesta auk öryggis þeirra.

Gönguferðamenn: Engin bein formleg fræðsla er innan friðlandsins, en mikið er sótt í upplýsingar varðandi aðstæður og veðurfar. Ferðamenn eru fræddir um verndarákvæði friðlýsingar og beðnir að lágmarka þau áhrif sem þeir hafa á svæðið.

Einnig er sérfræðingur oft fenginn til að halda kynningar og fyrirlestra um friðlandið yfir vetrartímann.

Skilti

Á flestum áætlunarstöðum báta og við tjaldsvæði eru nýleg skilti. Þörf er þó á að endurnýja skilti við tjaldstæðið í Hlöðuvík

Stígar

Allar helstu götur/stígar innan friðlands voru gengnar og ástand þeirra metið og upplýsingum miðlað til ferðaþjónustuaðila og ferðamanna. Það er gert til þess að stýra umferð og álagi.

Öryggi

Landverðir ganga með handtalstöðvar (VHF) og öflugar talstöðvar eru á Hesteyri og í Hornvík. Þá er talstöð í eigu Umhverfisstofnunar staðsett í Upplýsingamiðstöð ferðamanna á Ísafirði, þar sem samskipti eru viðhöfð eftir efnunum. Tveir Iridium gervihnattasímar eru á svæðinu, hjá sérfræðingi og hjá landverði. Magnari fyrir GSM síma er á Hesteyri, sem gerir það að verkum að auðveldar er að eiga samskipti í síma og í gegnum tölvupóst. Friðlandið er yfirfarið á vorin og m.a. leitað að ummerkjum hvítabjarna. Samstarf er við ferðaþjónu svæðisins og upplýsingamiðstöðvar í fjórðungnum um stýringu ferðamanna um svæðið, ekki síst við erfiðar aðstæður. Ferðamenn eru skráðir inn og út af svæðinu og einnig eru þeir skráðir í Hornvík og á Hesteyri. Gerð öryggisáætlunar var lokið vorið 2015 og uppfær vorið 2016. Var hún kynnt starfandi landverði og eintök af henni til staðar á Hesteyri og Hornvík.

Sjálfboðaliðar

Fimm sjálfboðaliðar á vegum Umhverfisstofnunar störfuðu í 6 daga innan friðlandsins á Hornströndum og skiluðu 30 dagsverkum. Unnið var í styrkja stíga og innviði á Hesteyri við Hesteyrarfjörð. Borin var mól í stíginn sem liggur næst fjörunni og mæðir mest á. Lagaðar voru smábrýr á s.k. Hesteyrarhring, hringleiði sem liggur um þorpið og er nýtt mest af ferðaþjónustuaðilum með gesti í dagsgöngu. Einnig var unnið í að dreyna gönguleiðir sem leiða út

frá Hesteyrarþorpinu, þ.e. leiðir sem hætt voru komnar vegna hækkunar á grunnvatnsstöðu sökum ónógs afrennslis.

Framkvæmdir

Göngustíg umhverfis Hesteyri var viðhaldið og lagfærður eftir efnum, uppganga frá bryggju löguð til, ræsi endurhlaðið í stíg upp frá Hesteyri í átt að Látrum í Aðalvík. Göngustíg frá botni Veiðileysufjarðar og langleiðina í Hafnarskarð var viðhaldið og grjóthreinsaður, ekki síst hugað að drenir og ræsi lagfærð. Allir kamrar innan friðlandsins voru yfirfarnir og lagfærðir ef tilefni var til. Grjóthreinsað var í mörgum göngustígum svo og tjaldsvæði yfirfarin og hreinsuð. Farin var ruslaferð snemmsumars í samstarfi við fjölmarga aðila á norðanverðum Vestfjörðum ásamt fjölda sjálfboðaliða. Hreinsaðar voru fjörur í Rekavík bak Látur, Rekavík bak Höfn og Hornvík, alls 5 tonn, mest plast.

Alþjóðasamningar

Samkvæmt Bernarsamningnum (1979) ber að stýra veiðum á stuttnefju.

Válistategundir

Stuttnefja, (*Uria lomvia*) í yfirvofandi hættu (VU). Lundi, (*Fratercula arctica*) í yfirvofandi hættu (VU) (IUCN 2015)

Vöktun

Umhverfisstofnun fylgist með fjölda ferðamanna, ferðatilhögun þeirra, ágangi framandi tegunda. Stefnt er að vöktun á mófuglum í samstarfi við Náttúrustofu Vestfjarða (NAVE). Æskilegt er að vakta stofna refa og minka. Þörf er á að vakta nytjar sem leyfðar eru á svæðinu. Náttúrustofa Vestfjarða hefur fylgst með skordýralífi í Fljótavík og af og til eru framkvæmdar gróðurlendismælingar. Melrakkasetrið í Súðavík sinnir rannsóknum og vöktun á ref á hluta svæðisins og er m.a. reynt að meta afkomu stofnsins, en landverðir vöktuðu atferli refa í Höfn í Hornvík í óformlegu samstarfi við Melrakkasetrið. Landverðir hafa tekið þátt í vöktunarverkefnum í samstarfi við NAVÉ. Þá fylgjast þeir með náttúruferðum, ástandi göngustíga og annað slíkt og skrá í landvarðarskýrslur, þó ekki sé um stöðuga vakt að ræða. NAVÉ hefur stundað rannsókn á afkomu ritunnar í Hælavíkurbjargi og kom eina ferð 2015 vegna þess verkefnis.

Rannsóknir

Talsvert er sótt í rannsóknir innan friðlandsins á ári hverju. Hluti þeirra er nefndur í vöktunarkaflanum. Háskolanemar hafa unnið að rannsóknum og verkefnum tengdum friðlandinu. Eitt verkefni varðandi náttúruferðamennsku í friðlandinu var lokið á haustdögum 2014.

Annað

Gönguferðamönnum fjölgaði talsvert sumarið 2013, en fækkaði árið eftir. Aukning varð á milli ára sumarið 2015 sem nemur um 20%. Þrátt fyrir erfitt tíðarfar. Stöðug fjölgun er í dagsferðum, ekki síst á Hesteyri. Á Hesteyri er farið að sjá á göngustígum og þarf að fara í úrbætur þar. Hinsvegar er landið í einkaeign og er brýnt að samkomulag náist um framtíð ferðaþjónustu á þeim stað áður en farið er í framkvæmdir. Álag á tjaldsvæði og göngustíga hefur aukist allnokkuð og fer sífellt meiri tími í viðhald þeirra.

Friðlýst

Auglýsing nr. 103/1975 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km2,7 km²**Stærð ha**

272,0

Lokunarákvæði

Almenningi er heimil för um gilið með leyfi ábúenda á Brjánslæk eða í fylgd með landverði.

Landvarsla

Landvörður var á svæðinu frá 20. maí - 2. október 2017. Sérfræðingur á Patreksfirði er með eftirlit utan þess tíma. Landverðir hafa aðsetur í húsi Umhverfisstofnunar í orlofsbyggðinni í Vatnsfirði.

Samningur

Samningur um hýsingu og eftirlit með sýningu Umhverfisstofnunar um náttúruvættið Surtarbrandsgil á Brjánslæk

Fræðsluáætlun

Í sumar voru skipulagðar ferðir í gilið með landverði 5 sinnum í viku, þriðjudaga, miðvikudaga, fimmtudaga, laugardaga og sunnudaga kl. 13:00 á tímabilinu 10. júní - 31. ágúst. Utan þess tíma var farið í ferðir eftir óskum þegar því var við komið.

Sýning um Surtarbrandsgil var opnuð með viðhöfn 12. ágúst 2016, og var hún opin daglega 2017 frá miðjum júní og fram í miðjan ágúst frá 10:00-14:00. Gestum gafst þó kostur á að skoða sýninguna í tengslum við göngur utan þess tíma.

Skilti

Fjögur skilti: Upplýsingaskilti með loftmynd af svæðinu. Tvö fræðsluskilti, annað við bílastæði og hitt í gilinu. Upplýsingaskilti með upplýsingum um skipulagðar ferðir í Surtarbrandsgil. Plöstuðum einblöðungum komið fyrir á öllum helstu þjónustustöðum frá Búðardal á Bíldudal, íþróttamiðstöðvar, verslanir, hótél, gististaði o.s.frv. Einnig í afgreiðslu Sæferða í Stykkishólmi og í Baldur.

Stígar

Gönguleið liggur frá bílastæði við Flakkara (miðasala í Baldur) í Surtarbrandsgil en hefur verið aflögð. Nú hefjast allar göngur í gilið við sýningu og tengjast gömlu leiðinni skammt frá Hundafossi. Efri hluti leiðarinnar er stikuð, annars staðar er fylgt vegslóða. Göngustígar voru orðnir hættulegir í sumar meðfram ánni og var honum hnikað, kindastígar. Í gilinu er árlega farið í viðhald á stígum þar sem leysingar á vorin bera með sér mikið malarefni yfir stígana.

Öryggi

Í gilinu slútir bergið víða fram og er hættu á hruni úr því til staðar. Búið er að gera öryggisáætlun fyrir öll friðlýst svæði. Svæðisbundin áætlun verður unnin fyrir áramót 2017/18 skv. verndaráætlun sem er í kynningarferli.

Sjálfbóðaliðar

Sumarið 2017 unnu sjálfbóðaliðar við framkvæmdir utandyra við sýningu í gamla prestbústaðnum á Brjánslæk. Fimm sjálfbóðaliðar í sjö daga og 2 sjálfbóðaliðar í einn dag, samtals 37 mannvinnudag. Verkefni voru eftirfarandi: flutningur á skiltum frá flakkara að prestbústað, sláttur á flöt kringum húsið, gamall grjótstígur grafinn upp úr túni, stígar lagður að kirkjugarðshorni og niður slakka að á, brú yfir ána hönnuð og smíðuð og henni komið fyrir.

Framkvæmdir

Girðing var endurnýjuð og hið afmarkaða svæði í gilinu stækkað til verndunar sumarið 2011. Þrjú gönguhlið voru sett upp 2012 og skilti á tveimur þeirra með leiðbeiningum um aðgengi. Upplýsingaskilti sem var sett upp 2010 var fært að Flakkara. Fræðsluskilti ásamt upplýsingaskilti um skipulagðar ferðir í gilið var sett upp 2012. Sýningakassar með sýnishornum af steingervingum voru einnig settir upp við Flakkara og í gilinu 2012. Stétt við Upplýsingaskilti var hellulögð með náttúrusteini 2012. Hellulögð stétt, með náttúrulegum hellum, var sett við Flakkara árið 2012.

Göngustígur var yfirfarinn og lagfærður, m.a. færður frá árbakkanum þar sem hættuástand var farið að skapast 2012. Göngustígur í gilinu þarf að lagfæra árlega þar sem mikið vatn og jarðvegur rennur úr hlíðum gilsins og á göngustíginn.

Sumar 2017: skilti færð frá flakkara að bústað, ný gönguleið í gilið mörkuð frá sýningu með lagningu stígar og brúar yfir Hundafoss, skilti á hliðum fjarlægð. Entrance skilti sett upp á grasflöt utanhúss. Gönguleið lagfærð og endurstikuð eftir þörfum.

Framundan: uppsetning skiltis um sýninguna við bílastæði, uppsetning vegvísis (er í pöntun hjá

Vöktun

Sérfræðingur vaktar breytingar á gílinu þar sem talsvert er um hrun í leysingum. Landvörður í samstarfi við ábúendur á Brjánslæk hafa eftirlit með að gestir fari ekki í gilið án leyfis. Einnig hefu starfsfólk í Flakkaranum haft eftirlit með því.

Rannsóknir

Thomas Denk, Friðgeir Grímsson, Zlatko Kvacek. 2005. The Miocene floras of Iceland and their significance for late Cainozoic North Atlantic biogeography. <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1095-8339.2005.00441.x/full#f115-118>

Annað

Svæðið fór af rauðum lista á appelsínugulan lista yfir svæði í hættu vegna ágangs ferðamanna árið 2012.

Talsvert rask er í Surtabrandsgili af náttúrulegum ástæðum. Gera þarf úttekt á ástandi og verndargildi svæðisins. Náttúruupplifun, jarðfræði og mannvistarminjar gera svæðið mjög áhugavert. Verndaráætlun er í kynningarferli.

Tekist hefur að mestu leyti að koma í veg fyrir eyðileggingu í gílinu af völdum ferðamanna. Ekki varð vart við brottnám steingervinga úr gílinu sumarið 2017

Friðlýst

Auglýsing nr. 96/1975 í Stjórnartíðindum B. Friðland.

Stærð km

190,0 km²

Stærð ha

19.000,0

Landvarsla

Landverðir voru á svæðinu 5. júní - 4. september 2016. Sérfræðingur á Patreksfirði er með eftirlit á svæðinu utan þess tíma. .

Samningur

Samningur var gerður við Hótel Flókalund um sameiginleg afnot af ruslagámi við hótelið 2012. Samkomulag um rekstur á friðlýstum svæðum árið 2016 (sjá pdf).
Leigusamningur fyrir geymsluaðstöðu og hjólhýsi á tjaldsvæði 2016 - 2017.
Samningur um rekstur við hótél Flókalund 2017

Fræðsluáætlun

Landverðir voru með fræðslugöngur á fjölskylduhelgi og degi landvarða.
Bæklingur um friðlandið er gamall og þarf að uppfæra. Hann er einungis til á íslensku.
Mikil þörf er á fræðslu og upplýsingarskiltum í friðlandinu:
- Upplýsingaskilti um friðlandið
- Gönguleiðaskilti
- Fræðsluskilti við Gíslahelli
- Fræðsluskilti við Smiðjutóft
- Skilti með upplýsingum um Vatnsdal og Vatnsdalsvatn
Búið var að framleiða 4 aðkomuskilti sem setja átti upp í sumar en vegagerðin hafnar þeim.
Pöntuð hafa verið 3 ný aðkomuskilti við mörk í Helluskarði, við Þverá og á Hörgsnesi. Eitt af fyrri skiltum verður sett upp á Þingmannaheiði enda er sá vegur aflagður.

Skilti

Þrjú skilti frá Náttúruvernd ríkisins við inkomu í friðlandið. Fimm tréskilti sem vísa á gönguleiðir. Í pöntun eru skilti frá Vegagerðinni sem sett verða við mörk friðlands á Þjóðvegi, enda hafnaði Vegagerðin því að skilti sem UST hafði áður látið framleiða yrðu sett upp.

Stígar

Níu gönguleiðir eru stikaðar í friðlandinu. Allar yfirfarnar í sumar, stikur málaðar og gróður grisjaður á öllum leiðum þar sem þess þurfti. Stígar eru almennt ekki undir miklu álagi. Huga þarf að uppbyggingu og viðhaldi stíga meðfram Vatnsdalsvatni. Göngustígur upp að Helluvatni liggur upp mikinn bratta. Þar þarf að gera tröppur á kafla. Lagfæra þarf tröppur og stíga á Hörgsnesi.

Öryggi

Búið að gera öryggisáætlun fyrir öll friðlýst svæði. Eftir er að vinna svæðisbundna áætlun.

Sjálfbóðaliðar

Sjálfbóðaliðar unnu ekkert í Vatnsfirði í sumar en voru þess í stað við Dynjanda og Surtarbrandsgil. Síðasti hópurinn gisti á tjaldstæðinu við Flókalund, hinir tveir voru í landvarðahúsi í orlofsbyggð

Framkvæmdir

Hótel Flókalundur hefur fengið leyfi til stækkunar á gistirými og matsal.
Endurbætur á Hellulaug sem eigendur Hótel Flókalundar hafa unnið að frá 2012 var lokið 2013. Endurbætur voru gerðar á vegi meðfram Vatnsdalsvatni 2013 og er hann nú fær öllum fólksbílum.

Á næsta ári þarf að halda áfram viðhaldi á göngustígum sem víða eru torfærir. Stefnt er á að flytja upphaf gönguleiðar í Lambagil nær Þingmannaá þar sem ekkert bílastæði er við núverandi leið. Þá mun stígurinn liggja í gegnum mýrlendi en ætlunin er að nota timbur grenitjáa sem höggvin voru í nágrenninu til að byggja brýr.

Skortur er á útskotum og bílastæðum við vinsælar gönguleiðir í Vatnsfirði. Semja þarf við vegagerðina um hönnun og gerð bílastæða. Sérstaklega vantar bílastæði við gönguleið á Lómfell.

Alþjóðasamningar

Fjörðurinn hefur alþjóðlegt gildi fyrir votlendisfugla samkvæmt Ramsar samningi. Bernarsamningur og alþjóðasamþykkt um fuglavernd frá árinu 1956.

Válistategundir

Arnarpar hefur undanfarin ár verpt í Vatnsfirði en ekki komið upp unga sl. tvö ár. Himbrimi og lómur verpa í friðlandinu. Talið er líklegt að fálki verpi í friðlandinu. Straumendur eru í Vatnsdalsá. Rauðbrystingar hafa viðkomu vor og hasut á leirunum í botni Vatnsfjarðar.

Vöktun

Landvörður vaktar gróðri og dýralífi á svæðinu og ástandi göngustíga og skráir í dagbók. Ní vaktar

haförninn.

Rannsóknir

Christina Maki. 2012. Seasonal variation of water source and geochemistry in northwest Iceland watershed. Plymouth State University. (sjá PowerPoint á S.drifi og mastersverkefni geymt á Látrastofu).

Hafdís Sturludóttir. 2010. Frágangur á námu í Vatnsfirði. Unnið fyrir Vegagerðina. Náttúrustofa Vestfjarða. NV nr12-10. <http://nave.is/Fragangur%20namu%20i%20Vatnsfirði.pdf>

Böðvar Þórisson og Þorleifur Eiríksson. Athuganir á hugsanlegum fuglaskoðunarstöðum á Vestfjörðum. 2010. Náttúrustofa Vestfjarða, NV nr. 18-10. <http://nave.is/fuglasko%F0unarsv% E6%F0i2010.pdf>

Margrét Hallmundsdóttir. 2009. Fornleifarannsóknir í Hörgsnesi. Gagnaskýrsla. Unnið fyrir Vegagerðina. Náttúrustofa Vestfjarða. NV nr. 05-09. <http://nave.is/Fornleifarannsokn%20a% 20Horgsnesi%20NV%20nr.%205-09.pdf>

Böðvar Þórisson og Þorleifur Eiríksson. 2008. Rauðbrystingur í Barðastrandasýslu 2006 og 2007. <http://nave.is/Raudbrystingur%20i%20Bar%20astrandasyslu%202006%20og%202007.pdf>

Annað

Hluti friðlandsins fellur innan verndarsvæðis Breiðafjarðar sbr. lög nr. 54/1995. Hótel, tvö tjaldsvæði og greiðasala er innan friðlandsins. Gera þarf úttekt á ástandi og verndargildi svæðisins. Talsvert álag ferðamanna er á svæðinu í Vatnsfirði.

Fiskeldi er í friðlandinu og frágangur á leiðslum og vinnusvæði er óviðunandi. Þrýsta þarf á sveitafélagið að gera athugasemdir við frágang og rusl á svæðinu.

Veiðifélagið Fluga og Net er með veiðihús í friðlandinu. Frágangur á rotþró er óviðunandi og hefur heilbrigðiseftirlitið gert athugasemdir við það. Leigusamningur við Flugu og Net rann út 2012. Ábúendur á Brjánslæk áforma að endurnýja samninginn. Veiðifélagið, í samvinnu við ábúendur, hefur verið með fiskirækt í Vatnsdalsá undanfarin ár. Fylgjast þarf með að sótt verði um leyfi til UST fyrir áframhaldandi fiskirækt.

Grenitré utan við trjálundina tvo, ofan Hótelsins og við Þingmannaá, voru söguð niður og fjarlægð. Grisja þarf trjálundina þar sem mörg tré brotnuðu undan snjóþunga veturinn 2012-2013.

Friðlýst

Auglýsing nr. 1150/2005 í Stjórnartíðindum B. Friðland.

Stærð km

398,2 km²

Stærð ha

39.819,9

Lokunarákvæði

Umferð almennings er bönnuð um norðurhluta Guðlaugstungna frá 1. maí til 20. júní hvert ár til að vernda varpsvæði heiðargæsarinnar. Veiði í ám og vötnum er óheimil án sérstaks leyfis í samræmi við lög og reglur Veiðifélags Blöndu og Svartár. Notkun skotvopna er bönnuð á svæðinu nema til refa- og minkaveiða og eyðingar á dýrum sem valda tjóni í samræmi við verndaráætlun og lög um vernd, friðun og veiðar á villtum fuglum og villtum spendýrum, nr. 64/1994. Hrossabeit er bönnuð nema í viðurkenndum áningarhólfum. Óheimilt er að vera með lausa hunda í friðlandinu.

Landvarsla

Engin skipulögð landvarsla er á svæðinu. Sérfræðingur Umhverfisstofnunar sem fer með umsjón friðlýstra svæða á miðhálandinu setur sér að heimsækja svæðið í upphafi sumars og aftur að hausti.

Skilti

Árið 2010 voru sett upp af Umhverfisstofnun þrjú aðkomu- og fræðsluskilti við þær leiðir er liggja inn í friðlandið.

Framkvæmdir

Engar

Alþjóðasamningar

Ramsar.

IV viðauka Bernarsamningsins (1979), rústamýrar, einhverjar þær víðáttumestu á hálandi Íslands.

Válistategundir

Fjallkrækill (LR) og fléttan, Lecinophysma finmarckicum (LR).

Vöktun

Æskilegt að auka vöktun, t. d. á heiðagæsum. Þá þarf að vakta rústasvæði og leggja mat á hrossabeit á svæðinu.

Rannsóknir

Engar sem vitað er um undanfarin ár.

Annað

Talsverð þörf fyrir aukið eftirlit bæði vetur og sumar með þeirri fjölþættu umferð sem er um svæðið. Lokunarákvæði eru ekki virt en vitað er til þess að fólk (veiðimenn) sé á ferð um svæðið með byssur og veiðistangir á þeim tíma sem umferð almennings er bönnuð. Einnig er vitað til þess að skotveiði fari fram innan friðlandsins á gæsaveiðitímabilinu. Mikið af skothylkjum hefur fundist innan friðlandsins. Hestaumferð hefur aukist undanfarin ár og er farið að sjá á, ekki síst beitarhólfum við Stöngukvíslarskála.

Friðlýst

Auglýsing nr. 521/1975 í Stjórnartíðindum B.

Stærð km

0,1 km²

Stærð ha

10,7

Lokunarákvæði

20. apríl - 20. júní er umferð um eyna takmörkuð vegna varps, einkum gæsa, engin gæludýr eru leyfð, bannað er að kveikja eld í eygni, fara um á vélknúnum ökutækjum eða nota skotvopn. Hrútey var friðuð fyrir búfé árið 1933.

Landvarsla

Landvörður fór um svæðið 2017. Ástandsmat gaf 64 stig.

Samningur

Enginn formlegur samningur hefur verið gerður. Til stendur að vinna skipulag fyrir Hrútey á næstu árum og verður samráð haft við Umhverfisstofnun.

Fræðsluáætlun

Sveitarfélagið ráðgerir að bæta fræðslu um fugla. Nemendur við Háskóla Íslands hafa rannsakað flóru eyjarinnar

Skilti

Skilti á vegum Blönduósbæjar og Skógrækt Austur-Húnavetninga. Góð upplýsingaskilti: upplýsingar um fugla og sögu eyjarinnar voru sett upp fyrir rúmum 10 árum síðan og eru í ágætu ástandi ennþá.

Stígar

Stígar á vegum Blönduósbæjar og Skógrækt Austur-Húnavetninga. Gott ástand göngustíga. Göngubrú út í Hrútey er komin til ára sinna (smíðuð 1898) og viðhaldsfrek, stendur til að endurnýja. Góðar gönguleiðir, þótt álag sé talsvert og fari vaxandi. Uppbygging svo sem stígar, brýr, borð, bekkir og merkingar hafa verið á vegum Skógrækt Austur-Húnavetninga og sveitarfélagsins.

Öryggi

Aðgengi hefur verið bætt og gönguleiðir lagfærðar með aukið öryggi gesta í huga. Til stendur að skipta út núverandi brú út í Hrútey.

Sjálfbóðaliðar

Nemendur Háskóla Íslands - Greining á flóru

Vöktun

Fylgst er með merktum gæsum í eygni.

Rannsóknir

Náttúrufræðirannsóknir vantar á fuglalífi eyjarinnar, ekki síst á umfangi og stærð gæsastofnsins og meta þarf hvort friða þurfi eyjuna yfir varptíma eða hvort óhætt sé að draga úr takmörkun ferða á varptíma.

Annað

Mikilvægt er að ráðast í lagfæringar og afmörkun á gönguleiðum, en talsvert er orðið um villustíga í eygni. Tjaldsvæði er nálægt sem veitir upplýsingar um svæðið. Svæðið er friðað fyrir beit og vel gróið. Mest umferð ferðamanna um svæðið er frá 20. júní-20. sept. Æskilegt væri að auka aðgengi fatlaðra. Trjágróður hefur verið grisjaður og tekin jólatré. Gönguleið hefur verið byggð upp allt frá ósum Blöndu og til eyjarinnar og er hún tengd við önnur útivistarsvæði.

	Hveravellir	Náttúruvætti
Friðlýst	Hveravellir voru friðlýstir sem náttúruvætti 1960 og var friðlýsingin endurskoðuð árið 1975	
Stærð km	5,3 km ²	Stærð ha 534,1
Landvarsla	Ráðið var í stöðu sérfræðings Umhverfisstofnunar fyrir friðlýst svæði á miðhálandinu vorið 2017. Sérfræðingur og landvörður í Kerlingarfjöllum skiptu með sér vörslu á Hveravöllum um sumarið.	
Fræðsluáætlun	Sett var upp nýtt aðkomuskilti árið 2011. Árið 2012 var sett upp skilti þar sem fólk er beðið um að skilja ekki eftir sig rusl á svæðinu. Sumarið 2013 voru flestir hverir merktir með fræstum stálskiltum, sem felld eru í timburgöngupalla. Sumarið 2016 voru settir upp vegvísar. Í dag er upplýsingagjöf að stærstum hluta í höndum rekstraraðila svæðisins. Skilti eru fá og gefa takmarkaðar upplýsingar en rekstraraðilar hafa útbúið bækling með helstu gönguleiðum um svæðið.	
Skilti	Sett var upp aðkomu- og fræðsluskilti sumarið 2011. Í lok árs 2013 var ekið á það (í snjó) og var það endurnýjað sumarið 2016. Skilti um ruslahirðu, á íslensku og ensku, er á svæðinu. Sumarið 2016 voru settir upp vegvísar á helstu gatnamótum innan svæðisins.	
Stígar	Stígakerfi á svæðinu hefur verið endurbætt og er í góðu standi. Færa þurfti stíg við Öskurhól vegna nýs hvers sem myndaðist undir honum. Var sá pallur færður í sept. 2015. Malarstígur er frá hverasvæði framhjá Eyvindarhelli að Evindarrétt og var gerður fyrir fé úr framkvæmdasjóði ferðamanna. Stikaðar gönguleiðir í umsjá landvarða á Hveravöllum eru fjórar, og allar byrja þær á sama stað við Gamla skála, við inngang á hverasvæði. Sjá þarf til þess að þær séu í góðu standi, frá upphafi til enda, jafnvel þó hluti þeirra endi utan marka náttúruvættis.	
Öryggi	Öryggisbönd eru meðfram timburgöngupöllum sem varna gestum frá því að fara of nálægt hverunum. Vinkiljárn gera gestum erfitt að klífa línur og halda fólki vel á pöllum. Ekki er að sjá að mikið sé gengið utan stíga og virðist umgengni vera almennt góð á svæðinu.	
Framkvæmdir	Steini hjá Kvistfell vann á Hveravöllum sumarið 2016 við stígagerð frá Hverasvæði að Eyvindarrétt. Þá lagaði hann göngupallin á Hverasvæðinu eftir veturinn. Sérfræðingur setti upp vegvísa innan svæðisins. Landverðir sáu um að skipta út línunum, laga og skipta út ónýtum vinkiljárnunum og stikanir. Einnig voru girt af svæði til að verja gróður á svæðinu.	
Vöktun	Lítill vöktun er á gróðri enda landvarsla í lágmarki. Gera þarf úttekt á áhrifum sauðfjárbættis á gróðurfar innan svæðisins. Breyting hefur orðið á hveravirkni á svæðinu á undanförunum árum, sb. landvarðaskýrnu landvarðar frá 2014. Rannsaka þarf hvort framkvæmdir við jaðar náttúruvættisins, n.t.t. nýlegar borholur séu að hafa áhrif á grunnvatnsstöðu svæðisins og þar af leiðandi hveravirkni sem nýtur verndar.	
Annað	Svæðið er komið af valista Umhverfisstofnunar yfir svæði í hættu vegna ágangs.	

Friðlýst

Auglýsing nr. 522/1975 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti

Stærð km0,0 km²**Stærð ha**

0,1

Lokunarákvæði

Engin. Umferð um hólmana sjálfa er bönnuð og óheimilt er að tjalda. Þá er umferð vélknúinna ökutækja óheimil.

Landvarsla

Landvörður tók svæðið út árið 2017

Samningur

Enginn formlegur samningur hefur verið gerður.

Skilti

Ekki til staðar, en er á teikniborðinu. Skilti var á staðnum og undirstöður eru til staðar. Þá er lítið tréskilti með korti af svæðinu og þarfnast það endurbóta (sjá mynd). Vegagerðaskilti bendir á tjörnina.

Stígar

Stígur er að Kattarauga, troðningur er í kringum tjörnina.

Framkvæmdir

Árið 2017 var ráðist í endurbætur á göngustíg að Kattarauga

Vöktun

Ekki til staðar.

Rannsóknir

Engar sem vitað er um.

Annað

Svæðið var tekið út árið 2017 af landverði, ástandið telst gott enda umferð lítil á staðinn. Mikilvægt að fylgjast vel með og bregðast hratt við ef umferð eykst.

Friðlýst

Auglýsing nr. 29/1977 í Stjórnartíðindum B. Friðland.

Stærð km

14,8 km²

Stærð ha

1.484,5

Lokunarákvæði

Vegna fuglaverndunar er óheimilt að fara um svæðið frá 15. maí til 1. júlí. Þá má ekki nota vélknúin tæki í friðlandinu nema í sambandi við hefðbundna nýtingu þess (beit, heyskap, veiði). Hraðbátar eru bannaðir á vötnunum.

Landvarsla

Ekki var landvarsla á svæðinu 2017.

Samningur

Enginn formlegur samningur hefur verið gerður.

Fræðsluáætlun

Fræðsluskilti til staðar.

Skilti

Tvö skilti eru á friðlýsta svæðinu (endurnýjuð 2010). Fleiri skilti með upplýsingum í næsta nágrenni eru í jaðri svæðanna, áður en komið er inn í þau. Aðkomuskilti og fræðsluskilti við Áshildarholtsvatn, Garðsvatn, sunnanvert Hegranes og tjarnirnar við flugvöllinn.

Stígur

Ekki er akvegur að vatninu, aðgengi frekar erfitt, ekki göngustígur með vatninu eða gönguleiðir innan svæðis, skurðir og blaut svæði yfir að fara (flóar og mýrlendi).

Framkvæmdir

Engar framkvæmdir voru á svæðinu 2014.

Vöktun

Fuglatalningar af og til.

Rannsóknir

Náttúrustofa Norðurlandsvestra S: 453 7999.

Annað

Svæðin voru kynnt nokkuð vel erlendis sumarið 2010 en ábúendur á bænum Hofstöðum eru farnir af stað í markaðssetningu í tengslum við fuglatengda ferðaþjónustu. Um 2000 eintökum af bæklingi um fuglíf sem gefinn var út fyrir nokkrum árum síðan var dreift af Náttúrustofu Norðurlands vestra.

Friðlýst

Auglýsing nr. 444/1980 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur.

Stærð km

0,2 km²

Stærð ha

22,5

Lokunarákvæði

Óheimilt er að beita búfé í fólkvanginum. Meðferð skotvopna er bönnuð á svæðinu. Umferð hvers konar ökutækja er óheimil á svæðinu.

Landvarsla

Ekki er regluleg landvarsla en landvörður kom á svæðið haustið 2017 og vann ástandsmat.

Samningur

Engin formlegur samningur er til um friðlandið en til stendur að gera hann sem fyrst.

Fræðsluáætlun

Upplýsingaskilti eru við tvær helstu aðkomuleiðir inn á Höfðann. Skiltin eru með korti sem á eru merktar gönguleiðir og örnefni ásamt umgengnisreglum. Átta fræðsluskilti með gönguleiðum, á þeim eru jafnframt upplýsingar um helstu fuglategundir og plöntur. Gefinn hefur verið út fallegur bæklingur um Spákonufellshöfða. Í honum er að finna ýmiss konar fróðleik um Skagaströnd og Höfðann, gróðurfar, jarðfræði og fuglalíf. Birt er loftmynd og inn á hana merktar gönguleiðir og örnefni. Bæklingurinn var fyrst gefinn út vorið 2008, en síðan reglulega endurútgefinn og er nú til á íslensku, ensku og þýsku. Á höfðanum er auk þess útsýnisskífa.

Skilti

Skilti sett upp sem hvetja ferðamenn til þess að fjarlægja rusl úr fjörum við höfðann.

Stígar

Göngustígar eru um allan Höfðann og fólk hvatt til að nýta sér þá. Gönguleiðirnar eru flestar stuttar og henta fyrir alla fjölskylduna. Borð og bekkir er að finna meðfram gönguleiðum.

Öryggi

Gönguleiðum er viðhaldið og reglulegt eftirlit með höfðanum. Unnið var að bættari aðkomu með gagnagerð sumarið 2017.

Sjálfbóðaliðar

Fimm sjálfbóðaliðar á vegum Umhverfisstofnunar unnu við svæðið í fimm daga sumarið 2017.

Framkvæmdir

Sett voru upp skilti sem hvetja gesti til þess að hreinsa rusl úr fjörum og móttaka fyrir það sumarið 2014. Gönguleiðum og stikum haldið við og slegið við stígana. Þá er áttak í gangi varðandi lúpínueyðingu í höfðanum.

Vöktun

Engin bein vöktun, hins vegar er svæðið þekkt meðal bæjarbúa og ábendingar koma um það sem aflaga fer. Markmið sveitarfélagsins Skagastrandar er að vernda fugla- og plöntulíf í Spákonufellshöfða með því að stýra ferðamönnum um ákveðin svæði og hvetja þá til að fara ekki af göngustígum. Æðarvarp á svæðinu, en fjöldi varppara er mismunandi milli ára. Starfsmenn Sveitarfélagsins Skagastrandar fylgjast með Höfðanum. Heimamenn nýta sér hann mikið til útvistar og þeir fylgjast grannt með aðstæðum.

Rannsóknir

Engar rannsóknir fóru fram á svæðinu árið 2014. Sveitafélagið er í samtökunum Wild North og hafa farið fram rannsóknir á vegum þeirra samtaka, en fátt til og óvissa um niðurstöður.

Annað

Á vefsíðu sveitarfélagsins www.skagastrond.is/umhverfi má fá bæklinginn um Spákonufellshöfða á pdf formi. Landvörður sem fór um svæðið 2017 mat svæðið í góðu ástandi.

Böggvisstaðafjall

Fólkvangur

Friðlýst

Fyrst friðlýst 1994. Endurnýjun 31 janúar 2011 nr. 265 í stjórnartíðindum B.

Stærð km

2,9 km²

Stærð ha

292,7

Lokunarákvæði

Akstur er óheimill utan vega innan fólkvangsins, jafnvel á snævi þakinni og frosinni jörð. Snjótroðarar eru þó undanskildir. Eingöngu er heimilt að hafa hunda í fólkvanginum séu þeir í fylgd ábyrgs aðila og undir tryggri stjórn. Óheimilt er að spilla gróðri og trufla dýralíf. Óheimilt er að hrófla við eða skemma á annan hátt jarðmyndanir. Til verndar gróðri er notkun berjatína óheimil á svæðinu. Óheimilt er að beita búpeningi. Öll meðferð skotvopna er bönnuð. Umsjónaraðili fólkvangsins getur þó veitt heimild til að veiða refi og minka ef sérstök ástæða þykir fyrir hendi, en ætíð í samræmi við lög um vernd, friðun og veiðar á villtum fuglum og villtum spendýrum, nr. 64/1994 og verndaráætlun.

Landvarsla

Umhverfissvið Dalvíkubýggðar sér um viðhald svæðisins. Göngustígar voru slegnir og unnið að því að halda lúpínu í skefjum.

Svæðið var tekið út af landverði haustið 2017 skv. ástandsmati. Svæðið fékk 79 stig af 100.

Samningur

Umsjón og rekstur í höndum Dalvíkurbyggðar skv. samningi við Umhverfisstofnun staðfestum af umhverfisráðherra 31 janúar 2011.

Skilti

Engin skilti en til stendur að setja upp skilti um fólkvanginn á bílplaninu.

Stígar

Lengd stíga um 2,5 km.

Öryggi

Öryggismálum er sinnt á skíðasvæði Dalvíkinga.

Framkvæmdir

2016: Engar framkvæmdir í tengslum við fólkvanginn.

2015: Upplýsingar bárust ekki.

2014: Upplýsingar bárust ekki.

2013: Gengið var frá nýrri innkomu í reitinn "Bögg" með torfhleðslu og nýtt skilti er í vinnslu.

Grisjað var í Bögg, fura og lerki

Stígar um skógræktarsvæðið voru lagfærðir og malbornir fjölfarnari stígar en í mjórri stíga var sett kurl.

Plantað var út 6800 skógarplöntum í suðurhluta fólkvangsins á svæði sem skilgreint er sem skógrækt/útivistarsvæði.

2012 Stækkaður skógarreitur í fólkvanginum.

Annað

Bæta þyrfti helstu gönguleiðir til að gera svæðið aðgengilegra fyrir sem flesta.

Friðlýst

Auglýsing í Stjórnartíðindum B.

Stærð km

4,9 km²

Stærð ha

485,1

Lokunarákvæði

Dýraveiðar eru óheimilar innan marka náttúruvættisins, öðrum en landeigendum.

Landeigendum er heimil meindýraeyðing innan marka náttúruvættisins.

Akstur utan vega og merktra slóða er bannaður nema sérstaklega standi á. [Umhverfisstofnun] getur veitt undanþágu frá þessu ákvæði vegna framkvæmda á svæðinu.

Leyfi umsjónarnefndar þarf til þess að fara með skipulagðar hestaferðir um svæðið.

Skylt er að ganga vel um náttúruvættið og hvorki má raska jarðmyndunum né gróðri.

Landvarsla

Landverðir fóru á svæðið á hverjum degi á meðan vegur var opin. Um mánaðarmót september október var sett akstursbann á veginn. Ljóst er að einhver umferð var þó á staðinn.

Ástandsmat var unnið sameiginlega af starfsmönnum Vatnajökulsþjóðgarðs og

Umhverfisstofnunar. Svæðið er metið með 67 stig en svæðið krefst uppbyggingar til að sporna við neikvæðri þróun.

Samningur

Umsjónarsamningur milli Umhverfisstofnunar og Vatnajökulsþjóðgarðs.

Fræðsluáætlun

Fræðsluskilti og upplýsingagjöf starfsmanna þjóðgarðsins. Engar skipulagðar gönguferðir.

Bæklingur um Jökulsárgljúfur, með korti - útgefið af Vatnajökulsþjóðgarði.

Skilti

Upplýsingaskilti hallandi á bílastæði og við útsýspall hjá Dettifossi. Vegprestar eru við gatnamót og á bílastæði. Endurnýja þarf skilti á vegpresti við snyrtihús.

Stígar

Frá bílastæði við Dettifoss liggur annars vegar stígur suður að Dettifossi og áfram að Selfossi. Hins vegar er stígur til norðurs að Hafragilsfossi. Landverðir sinna gönguleiðunum.

Öryggi

Forvarna og viðbragðsáætlun VJP liggur til grundvallar. Samantekt á slysum verður í ársskýrslu VJP en hún er óútgefin þegar ástandsskýrslu er skilað.

Sjálfbóðaliðar

Sjálfbóðaliðahópur á vegum Umhverfisstofnunar vann í eina viku á svæðinu. Unnið var í stíg á milli Dettifoss og Selfoss. Hann var víða orðinn mjög breiður, auk þess sem hann var ógreinilegur á köflum. Grjót var hreinsað úr leiðinni og stikum var bætt við auk þess sem vatnsrásir voru gerðar til að veita vatni frá gönguleiðinni.

Framkvæmdir

Sjálfbóðaliðar unnu að lagfæringu stígs á milli Dettifoss og Selfoss

Válistategundir

Fálkaóðal er í friðlandinu en það var ekki setið í ár.

Rannsóknir

Rannsóknir á gestafjölda - bílatalningamælir við afleggjara að Dettifossi. Hægt verður að sjá niðurstöður í ársskýrslu norðursvæðis VJP.

Fjöldi árið 2016: 90.000

Fjöldi árið 2017: 110.000

Annað

Svæðið lætur á sjá vegna fjölda ferðamanna. Unnið var að úrbótum á milli Dettifoss og Selfoss í sumar en ljóst er að enn er mikið verk fyrir höndum. Klára þarf lagfæringar á stíg frá Dettifossi að Selfossi, setja þarf upp kaðlagirðingar næst Dettifossi og afmarka betur svæðið næst fossinum (þörf er á öðrum útsýnisstað) og þá þarf að lagfæra stíginn þar sem hann liggur um viðkæmt land næst Selfossi (oft mikil bleyta á stígnum og hann traðkast út, finna þarf út hvaða lausn er best þar, etv. smíða timburbrýr eða flytja mól í stíginn).

Ástandsmat var unnið sameiginlega af starfsmönnum Vatnajökulsþjóðgarðs og

Umhverfisstofnunar. Svæðið er metið með 67 stig en svæðið krefst uppbyggingar til að sporna við neikvæðri þróun. Lagt er til að svæðið verði sett á appelsínugulan lista yfir svæði sem eiga á

hættu að tapa verndargildi sínu.

Dimmuborgir	Náttúruvætti
--------------------	---------------------

Friðlýst

Friðlýst 22. júní 2011

Stærð km

4,2 km²

Stærð ha

423,5

Lokunarákvæði

Óheimilt er að hafa næturstað innan hins friðlýsta svæðis. Notkun skotvopna er bönnuð á svæðinu.

Umferð vélknúinna ökutækja er óheimil í náttúruvættinu þ.m.t. vélsleða, undanskilin er umferð hreyfihamlaðra á rafknúnum hjólastólum eða sambærilegra hjálparkækja.

Óheimilt er að spilla gróðri í Dimmuborgum nema um sé að ræða gróður sem spillir útsýni að jarðmyndunum á svæðinu, Óheimilt er að trufla dýralíf af ásetningi innan marka náttúruvættisins. Þá er beit búpenings óheimil í náttúruvættinu.

Ræktun og dreifing framandi plöntutegunda er óheimil innan marka náttúruvættisins.

Vegna eldhættu eru reykingar óheimilar á víðavangi innan marka náttúruvættisins.

Óheimilt er að hafa hunda í náttúruvættinu nema með sérstöku leyfi umsjónaraðila.

Landvarsla

Landvarsla fellur undir starfsstöð Umhverfisstofnunar í Mývatnssveit, Landgræðslan leggur til starfsmenn til verklegra framkvæmda. -Sjá lista yfir landverði við Mývatn og Laxá. Landverðir unnu um 201 stund í Dimmuborgum sem eru 6% skráðra vinnustunda í Mývatnssveit.

Ástandsmat var unnið fyrir svæðið en svæðið fékk 79 stig og telst í nokkuð góðu ástandi.

Samningur

Samningur á milli Umhverfisstofnunar og Landgræðslunnar um umsjón og rekstur náttúruvættisins rann út 2016 og hefur ekki verið endurnýjaður.

Fræðsluáætlun

Fræðsluupplýsingar á skiltum og fræðslugöngur landvarða. Gestir í fræðslugöngum voru 395 á tímabilinu frá 17. júní til 16. ágúst. Gengið var daglega klukkan 10:00.

Skilti

Um 20 skilti hafa verið sett upp en eru ekki GPS staðsett. Sum skiltin eru að verða léleg og þarfnast endurnýjunar. Unnið er að hönnun merkinga fyrir Dimmuborgir

Stígar

Búið er að malbika um 870 metra af stígum Dimmuborga. Samtals eru göngustígar um 6,4 km og allir GPS mældir. Göngustígar skiptast í fimm gönguleiðir. Stóri hringur, Litli hringur og Kirkjuhringur eru breiðir stígar þar sem hægt er að keyra um, með smá fyrirhöfn þó. Mjög mikið álag er á þessum stígum. og þá sérstaklega Stóra hring. Krókastígar er ögn torfær leið um miðjar borgirnar og Mellandahringur er einstígi suðaustur í landgræðslusvæði borganna. Einnig liggur göngustígar úr Dimmuborgum að Reykjahlíð og úr Dimmuborgum í Höfða við Mývatn. Nauðsynlegt er að vinna áfram í bótum á svæðinu vegna gífurlegrar aðsóknar á svæðið. Farþegar skemmtiferðaskipa sem leggja að í Akureyrarhöfn koma, margir hverjir í Dimmuborgir, og skapast af þeirri umferð miklir álagstoppar. Koma þarf á samstarfi milli Umhverfisstofnunar og Landgræðslu annars vegar og ferðaþjónustufyrirtækja hins vegar um skynsamlega stjórnun umferðar í Dimmuborgum á þessum álagstoppum.

Öryggi

Öryggi hefur batnað verulega eftir framkvæmdir síðustu ára.

Sjálfbóðaliðar

Sjálfbóðaliðar Umhverfisstofnunar skiluðu 40 vinnustundum í Dimmuborgum.

Framkvæmdir

Unnið var lítillega í endurbótum á göngustígum á stóra og litla hring. Neðra bílastæði var malbikað.

Vöktun

Náttúrufræðistofnun Íslands vaktar náttúru svæðisins, lífríki og jarðmyndanir í samstarfi við Náttúrustofu Norðausturlands

Landgræðsla ríkisins sér um vöktun og nauðsynlegar framkvæmdir vegna sandflutnings og uppblásturs. Verndaráætlun fyrir Dimmuborgir kom út árið 2015

Annað

Ástand svæðisins er nokkuð gott skv. ástandsmati.

Friðlýst 5. útgáfa 1988**Stærð km** 1,0 km² **Stærð ha****Lokunarákvæði** Óheimilt er að fara með rekstur hesta um fólkvanginn. Lágflug er óheimilt um dalinn að undanskildu hefðbundnu að- og brottflugi frá Akureyrarflugvelli.**Landvarsla** Ekki er landvarsla í Glerárdal en landvörður fór um svæðið og gerði ástandsmat. Fólkvangurinn fékk 82 stig af 100. Ástandið telst því gott.**Skilti** Aðkomuskilti við bílastæði sunnan Glerár**Stígar** Gönguleiðir eru stikaðar - sjá kort**Válistategundir** Straumönd, varp óstaðfest.**Annað** Ástand svæðisins telst gott.

Friðlýst

1974

Stærð km

163,6 km²

Stærð ha

16.361,0

Lokunarákvæði

Óheimilt er að skerða gróður, skaða dýralíf eða spilla vatni. Ekki má fara með hesta utan merktra akvega á svæðinu og bannað er að beita þeim. Við friðlýstum rústum má enginn hrófla. Notkun skotvopna er bönnuð.

Landvarsla

Landverðir Vatnajökulsþjóðgarðs eru með starfstöð í Drekgili en þeir þjónusta Herðubreiðarfriðland nokkrum sinnum í viku.

Ástand svæðisins var metið en svæðið fékk 75 stig af 100 mögulegum.

Samningur

UST og Vatnajökulsþjóðgarður, 9. júní 2008

Fræðsluáætlun

Engin skipulögð fræðsla sumarið 2017.

Bæklingurinn "Askja - Kverkfjöll", frá árinu 2011, með upplýsingum um hálendið norðan Vatnajökuls var endurútgefinn á árinu 2015. Í bæklingunum eru upplýsingar um Herðubreiðarlindir. Um er að ræða upplýsingar um náttúrufar, sögu og ferðaupplýsingar. Kort í bæklingnum eru tvö, göngukort í mælikvarða 1:100 000 og vegakort í kvarðanum 1:250 000. Með útgáfu bæklingins var hætt sölu á bæklingi Náttúruverndar ríkisins frá 1999 um Herðubreiðarlindir og Öskju. Annar bæklingur sem fjallar um svæðið er „Öskjuvegur“, útgefandi Ferðafélag Akureyrar (1999).

Skilti

Skiltin eru gömul, úrelt og sum hver ónýtt. Upplýsingaskilti vantar við Skálavarðahús í Herðubreiðarlindum. Aðkomuskilti við Ferjuás er útelt. Græn upplýsingaskilti norðan og sunnan við Herðubreiðarlindir eru orðin gömul og lúin. Endurnýja þarf öll skilti í friðlandinu og bæta fleirum við.

Mikil þörf er fyrir upplýsingaskilti við uppgöngu á Herðubreið.

Handmáluð skilti landvarða við vað á Lindaá og Grafarlandaá eru orðin gömul og lúin, þau þyrfti að endurnýja og útbúa varanleg skilti.

Fræðsluskilti við Eyvindarkofa liggur laust við kofann, það þarf að endurnýja.

Aðrar merkingar, m.a. táknmyndir frá VJP eru í góðu lagi.

Stígur

Stígur innan friðlandsins hafa látið nokkuð á sjá síðan 2012. Sjálfbóðaliðar frá UST unnu að lagfæringum á stígum í sumar ásamt landvörðum, sérstaklega á aðalstígnum út frá Þorsteinsskála. Betur má ef duga skal. Endurstika þarf og breyta gönguleiðinni í kringum Álftavatn (rauðu leiðinni), þar sem gamla leiðin er nú að hluta undir vatni. Skipta þarf út gömlum stikum, steinhreinsa stíga og færa gönguleiðir á stöku stað. Þörf er á betri stýringu og þar með gróðurvernd á álagspunktum. Mála þarf göngubrýr yfir Lindaá og snyrta gróður á nokkrum stöðum. Einnig má nefna að akvegur yfir tjaldsvæði að snyrthúsi er mjög grafinn og ljótur eftir gámabíl sem sækir seyrna.

Öryggi

Forvarna- og viðbragðsáætlun VJP liggur til grundvallar.

Almannavarnir gáfu út viðbragðsáætlun vegna eldgoss í Bárðarbungu eða norðan Vatnajökuls.

VJP hefur unnið rýmingaráætlun á norðurhálendinu sem byggð er á viðbragðsáætlun

Almannavarna. Allir starfsmenn VJP á norður- og austursvæði þekkja þessar áætlanir. Öryggi fólks á svæðinu stendur annars helst ógn af Lindaá.

Sjálfbóðaliðar

Sjálfbóðaliðar frá UST unnu við lagfæringu stíga í Herðubreiðarlindum í um eina viku í sumar undir stjórn landvarða VJP

Vöktun

Landverðir VJP vakta gróður og lífríki í Herðubreiðarlindum eins og unnt er. Dregur hefur mjög úr viðveru landvarða og vöktun síðan 2012. Brýnt er að efla vöktun til muna svo fylgjast megi með vistkerfum friðlandsins í Herðubreiðarlindum og Grafarlöndum. Alltof lítið er í raun vitað um

varp, fuglalíf og gróðurfar innan friðlandsins.

Rannsóknir

Vísindarannsóknir eru stundaðar innan Herðubreiðarfriðlands. VJÞ heldur utan um rannsóknaleyfi og eftirlit með rannsóknum. Herðubreiðarlindir eru innan Sóleyjarverkefnisins, gróðurvöktunarverkefnis Háskóla Íslands (Umsjón: Þóra Ellen Þórhallsdóttir). Landverðir sinna því verkefni.

Annað

Grunnvatnsstaða hefur verið óvenjulega há undanfarin ár í Herðubreiðarlindum. Mikið vatn er í Álftavatni og Lindaá og víða er nú nokkur vatnsdýpt á svæðum sem áður voru þurr, m.a. sitt hvorum megin við veginn sunnan við Strýtu. Gróður og jarðvegur er af þessum sökum mjög viðkvæmur. Lífríki og gróður voru samt með miklum blóma og var afkoma varpflugla góð í sumar. Jökulsá á Fjöllum hafði sig hæga þetta sumarið og ógnaði ekki veginum að Lindaá en fylgjast þarf vel með framvindunni áfram. Mjög brýnt er að efla landvörslu og vöktun í friðlandinu, bæta upplýsingagjöf, efla innviði (stígar og skilti bera þar hæst, sem og þurrsalerni við Grafarlönd) og auka við fræðslu, t.d. með skipulögðum fræðsluferðum landvarða um Herðubreiðarlindir. Ekki dugar að landverðir þjónusti friðlandið úr Dreka heldur þurfa þeir að hafa fasta viðveru í friðlandinu með starfsstöð í Herðubreiðarlindum til að tryggja vernd og viðgang þessa merkilega svæðis.

Hraun í Öxnadal

Fólkvangur

Friðlýst

Auglýsing nr. 534/2007 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur.

Stærð km

22,9 km²

Stærð ha

2.286,3

Lokunarákvæði

Öll meðferð skotvopna er bönnuð í fólkvanginum, en umsjónarnefnd fólkvangsins getur veitt heimild til að veiða refi og minka. Umferð vélknúinna ökutækja í fólkvanginum er óheimil. Óheimilt er að spilla gróðri og trufla dýralíf.

Landvarsla

Landvörður fór um svæðið og vann ástandsmat. Hraun fékk 88 stig af 100 og telst í mjög góðu ástandi.

Fræðsluáætlun

Gönguleiðabæklingur var gefinn út árið 2007, hann er nú uppurinn. Þörf er á heildarendurskoðun bæklingsins og endurútgáfu.

Stígar

Búið er að stika fjórar gönguleiðir innan friðlandsins. Gefinn var út gönguleiðabæklingur og kort yfir svæðið 2007 þar sem lýst er 14 mismunandi gönguleiðum um fólkvanginn.

Rannsóknir

Nokkrar rannsóknir eru kynntar í nýlega útkominni bók Bjarna Guðleifssonar um Hraun í Öxnadal.

Annað

Um svæðið fara aðallega fjallaklifurfólk yfir sumartímann og einstaklingar í styttri ferðum upp í fjall. Ekki mæðir mikið á svæðinu og ástand því talið gott.

Friðlýst

Náttúruvætti

Stærð km

0,1 km²

Stærð ha

12,1

Lokunarákvæði

Óheimilt er að stunda togveiðar, netalagnir og línuveiðar við náttúruvættið og á jaðarsvæði þess. Köfun við strýturnar ber að tilkynna hafnaryfirvöldum á Akureyri áður en kafað er. Óheimilt er að kasta akkeri innan náttúruvættisins. Óheimilt er að setja hvers konar festingar eða merki við hverastryturnar.

Landvarsla

Umsjónaraðili fer með umsjón og eftirlit á svæðinu. Tveir kafarar voru við störf í tengslum við ferðir að strýtum og lausamenn á álagstoppum.

Samningur

Samningur Umhverfisstofnunar við Erlend Bogason, staðfestur af umhverfisráðherra frá 9. september 2013. Samningur gildir til 02.09.2016

Fræðsluáætlun

Búið er að útbúa herbergi með neðansjávarmyndum ásamt brotum út strýtunum sem notað er til að fræða kafara áður en kafað er. Einnig hefur verið gefin út bók sem heitir The Hydrothermal Chimneys – Eyjafjörður Underwater ásamt video myndum.

Skilti

Uppi eru tvö upplýsingaskilti sem eru sameiginleg fyrir Arnarnesstrytur og Ystuvíkurstýtur. Annað þeirra er við útsýnispall í Vaðlaheiði og hitt á Hjalteyri. Skiltið í Vaðlaheiði er ónýtt og hefur verið fjarlægð.

Öryggi

Öryggisáætlun hefur verið gerð í samráði við Slökkvilið Akureyrar fyrir kafara sem sækja svæðið.

Búið er að koma fyrir bóli til að leggja bátum að við strýturnar m.a til öryggis fyrir kafara. Tilkynningarskylda er til hafnaryfirvalda á Akureyri um köfun við strýturnar. Merkingar eru við strýturnar þannig að friðaða svæðið er mjög sýnilegt.

Sjálfbóðaliðar

Í vor var sportköfunarfélaginu boðið í heimsókn og var hugmyndin að nota kafarana til rannsókna og vinnu. Það þurfti aðeins að útfæra hugmyndina þannig að í haust komu 18 kafarar og var hluti þeirra notaður við vinnu. Má nefna að stórt troll fannst á Arnarnesstrytunum sem eftir á að ná upp.

Framkvæmdir

Ból var endurnýjað með tilheyrandi flotum og botnfestu

Vöktun

Umsjónaraðili sinnir almennri vöktun á svæðinu, þ.e. fylgist með breytingum á náttúruvætti og öðru áþreypfanlegum breytingum.

Annað

Þökk sé fræðslu í Strýtuherbergi köfunarmiðstöðvar Erlends Bogasonar þá ganga kafarar mjög vel um og sýna umhverfinu virðingu. Aðeins hefur í tveim tilvikum orðið vart við að kafarar brjóti úr strýtunum á þessu ári. Aðeins litill hluti friðaða svæðisins hefur verið rannsakaður, en í ljós hefur komið mikil fjölbreytni dýra og plöntulífs á harða botninum á og við strýturnar.

Samkvæmt botnkorti gert með fjölgeisla má sjá ca. 10 stærri strýtur á friðaða svæðinu. Strýturnar ná grynnt á 15 metra dýpi og dýpst niður á 45 metra dýpi. Við köfun hefur komið í ljós fjöldi lítilla strýta sem ekki sjást á botnkorti eða dýptamæli og eru einnig innan friðaða svæðisins.

Undanfarin ár hefur þó aukist áhugi á því að komast að strýtunum, bæði vegna umtals og sjónvarpsefnis sem hefur verið gefið út. Samráðshópur um strýturnar hefur því rætt mikilvægi

þess að koma á aukinni stýringu vegna kafana á svæðunum.

Friðlýst

Náttúruvætti.

Stærð km1,0 km²**Stærð ha**

101,3

Lokunarákvæði

Allar veiðar eru bannaðar innan marka náttúruvættisins. Óheimilt er að hrófla við jarðmyndunum eða öðrum náttúruminum á og við strýturnar og innan náttúruvættisins.

Mannvirkjagerð, jarðrask og aðrar breytingar á svæðinu eru óheimilar nema til komi leyfi Umhverfisstofnunar og sveitarstjórnar Arnarneshrepps. Öll efnistaka í nágrenni við strýturnar og innan marka náttúruvættisins er óheimil. Þá er eldi sjávarfangs óheimilt innan marka verndarsvæðisins.

Óheimilt er að kasta akkeri innan marka náttúruvættisins og einnig er óheimilt að setja hvers konar festingar eða merki við hverastrýturnar.

Landvarsla

Umsjónaraðili fer með umsjón og eftirlit á svæðinu. Tveir fastir starfsmenn starfa við köfun á svæðinu og lausamenn fengnir á álagstímum.

Samningur

Samningur Umhverfisstofnunar við Erlend Bogason, staðfestur af umhverfisráðherra frá 9. september 2013.

Fræðsluáætlun

Búið er að útbúa herbergi með neðansjávarmyndum ásamt brotum út strýtunum sem notað er til að fræða kafara áður en kafað er. Einnig hefur verið gefin út bók sem heitir The Hydrothermal Chimneys – Eyjafjörður Underwater ásamt video myndum.

Skilti

Uppi eru tvö upplýsingaskilti sem eru sameiginleg fyrir Arnarnesstrýtur og Ystuvíkstrýtur. Annað þeirra er við útsýnispall í Vaðlaheiði og hitt á Hjalteyri. Skiltið í Vaðlaheiði er ónýtt og hefur verið fjarlægð.

Öryggi

Öryggisáætlun hefur verið gerð í samráði við Slökkvilið Akureyrar fyrir kafara sem sækja svæðið.

Búið er að koma fyrir bóli til að leggja bátum að við strýturnar m.a til öryggis fyrir kafara. Tilkynningarskylda er til hafnaryfirvalda á Akureyri um köfun við strýturnar. Merkingar eru við strýturnar þannig að friðaða svæðið er mjög sýnilegt.

Sjálfbóðaliðar

Í vor var sportköfunarfélaginu boðið í heimsókn og var hugmyndin að nota kafarana til rannsókna og vinnu. Það þurfti aðeins að útfæra hugmyndina þannig að í haust komu 18 kafarar og var hluti þeirra notaður við vinnu. Má nefna að stórt troll fannst á Arnarnesstrýtunum sem eftir á að ná upp.

Framkvæmdir

Bönd við ból voru endurnýjuð.

Vöktun

Umsjónaraðili sinnir almennri vöktun á svæðinu, þ.e. fylgist með breytingum á náttúruvætti og öðru áþreypfanlegum breytingum.

Annað

Þökk sé fræðslu í Strýtuherbergi köfunarmiðstöðvar Erlends Bogasonar þá ganga kafarar mjög vel um og sýna umhverfinu virðingu. Aðeins hefur í tveim tilvikum orðið vart við að kafarar brjóti úr strýtunum á þessu ári.

Aðeins litill hluti friðaða svæðisins hefur verið rannsakaður, en í ljós hefur komið mikil fjölbreytni dýra og plöntulífs á harða botninum á og við strýturnar.

Samkvæmt botnkorti gert með fjölgeislamæli sjást ca. 10 stærri strýtur á friðaða svæðinu. Strýturnar ná grynnst á 15 metra dýpi og dýpst niður á 45 metra dýpi. Við köfun hefur komið í ljós fjöldi lítilla strýta sem ekki sjást á botnkorti eða dýptamæli og eru einnig innan friðaða svæðisins.

Almennt ástand á svæðinu er gott og þær framkvæmdir sem þarf að fara í eru áætlaðar minniháttar. Það þarf að skifta út legufærum og setja út nýja belgi. Á meðan legufærið við stóru Strýtuna heldur er ekki séð fram á stórar framkvæmdir. Undanfarin ár hefur þó aukist áhugi á því

að komast að strýttunum, bæði vegna umtals og sjónvarpsefnis sem hefur verið gefið út. Samráðshópur um strýttunarnar hefur því rætt mikilvægi þess að koma á aukinni stýringu vegna kafana á svæðunum.

<i>Hverfjall (Hverfell)</i>	<i>Náttúruvætti</i>
-----------------------------	---------------------

Friðlýst	22. Júní 2011
Stærð km	3,1 km ²
Stærð ha	312,7
Lokunarákvæði	<p>Óheimilt er að ganga um utanverðar hlíðar fjallsins nema á merktum gönguleiðum. Óheimilt er að hafa lausa hunda í náttúruvættinu, nema nytjahunda að störfum. Óheimilt er að hrófla við eða skemma á annan hátt jarðmyndanir í náttúruvættinu. Óheimilt er að spilla gróðri í náttúruvættinu og óheimilt er að trufla dýralíf af ásetningi innan marka náttúruvættisins.</p> <p>Ræktun og dreifing framandi plöntutegunda er óheimil innan marka náttúruvættisins. Notkun skotvopna er bönnuð á svæðinu nema til minka- og refaveiða eða á grundvelli 5. og 7. tl. 7. gr. laga um vernd, friðun og veiðar á villtum fuglum og villtum spendýrum nr. 64/1994. Óheimilt er að hafa næturstað innan hins friðlýsta svæðis. Óheimilt að urða eða henda rusli innan náttúruvættisins</p>
Landvarsla	<p>Umhverfisstofnun hefur umsjón og eftirlit með náttúruvættinu. Landvarsla fellur undir Mývatnssvæðið. Sjá upplýsingar um landverði við Mývatn og Laxá. Landverðir skráðu 359 vinnutíma við Hverfjall. Inni í því eru ferðir á gíginn, ofan í gíginn til að afmá áletranir og umsjón með salernishúsi.</p> <p>Landverðir ástandsmátu svæðið en svæðið fékk 90 stig af 100 mögulegum og telst ástandið því mjög gott.</p>
Samningur	Friðlýsingin mun verða endurmetin að 10 árum liðnum frá gildistöku með tilliti til sérstakra aðstæðna á svæðinu, árangurs verndarráðstafana og framkvæmdar friðlýsingarinnar að öðru leyti.
Skilti	Aðkomuskilti er vestan við gíginn og upplýsingaskilti við uppgöngu að norðaustan. Vegvísar eru við gönguleiðir að norðaustan og sunnan.
Stígar	Miserfiðar gönguleiðir liggja um svæðið.
Vöktun	Samkvæmt samningi vaktar Náttúrufræðistofnun Íslands náttúru , lífríki og viðkvæmar jarðmyndanir svæðisins í samstarfi við Náttúrustofu Norðausturlands.
Rannsóknir	Hverfjall vekur aukna athygli vísindamanna til rannsókna og má búast við að rannsóknir verði stundaðar þar á næstu árum.
Annað	Nauðsynlegt er að koma í veg fyrir að fólk gangi upp á gíginn utan merktra slóða. Náttúruáletranir hafa verið stundaðar í gígnum á árum áður, en sumarið 2008 tóku starfsmenn Umhverfisstofnunar sig til og fjarlægðu það allt. Mikilvægt er að halda gígnum lausum við áletranir eins og kostur er.

Friðlýst

Auglýsing nr. 71/1976 í Stjórnartíðindum B.

Stærð km

1,1 km²

Stærð ha

114,8

Lokunarákvæði

Umferð fólks er takmörkuð á hluta svæðisins á varptíma fugla, frá 1. maí til 1. júlí ár hvert.

Landvarsla

Umsjón á vegum Garðyrkjudeildar Akureyrarbæjar.

Landvörður Umhverfisstofnunar fór um svæðið og vann ástandsmat. Fólkvangurinn fékk 88 stig af 100 mögulegum og telst í mjög góðu ástandi.

Samningur

Samningur Umhverfisstofnunar og Akureyrarkaupstaðar undirritaður í mars 2014.

Fræðsluáætlun

Stórt skilti við aðkomu - lág skilti með upplýsingum um fugla og gróður.

Upplýsingar á vef Akureyrarkaupstaðar www.akureyri.is og www.visitakureyri.is

Skilti

Skilti er á svæðinu sem sett var upp af sveitarfélaginu. Eins er skilti frá Náttúruverndarráði og Ferðamálaráði.

10 skilti er segja frá gróðurfari, landslagi og stríðsminjum o.fl.

Stígar

Lengd stíga er 4,8 km

Vöktun

Vöktun á fuglalífi - frá 1998. Skýrsla á fimm ára fresti. Fylgst með breytingum á fulgalífi. Skýrslur aðgengilegar á netinu. akureyri.is- stjórnkerfið - deildir og yfirstjórn - framkvæmdadeild - umhverfismál -

Annað

Fylgst með ástandi, s.s. lúpínu og kerfils.

Ástandsmat gaf til kynna að ástand svæðisins hafi verið mjög gott en vinna þarf markvisst á kerfli og lúpínu á svæðinu

Friðlýst

Upphaflega með lögum um verndun Mývatns og Laxar í Suður-Pingeyjarsýslu nr. 36/1974. Nú með lögum um verndun Mývatns og Laxár í Suður-Pingeyjarsýslu nr. 97/2004. Reglugerð um verndun Mývatns og Laxár í Suður-Pingeyjarsýslu nr. 665/2012.

Stærð km

153,2 km²

Stærð ha

15.323,1

Lokunarákvæði

Óheimilt er að skilja rusl eftir á víðavangi eða urða rusl á svæðinu.

Skylt er að fylgja göngustígum á verndarsvæðinu eins og unnt er, þar sem þeir hafa verið lagðir eða stikaðir.

Gestum svæðisins er óheimilt að hafa náttstað á verndarsvæðinu, hvort sem er undir berum himni, í tjaldi, hjólhýsi eða bíl, nema á tjaldsvæðum sem til þess eru ætluð og merkt. Heimilt er að takmarka frekar dvöl gesta ef þörf krefur. Slíkar takmarkanir skal auglýsa sérstaklega á vefsíðu Umhverfisstofnunar og með skilti eða sambærilegri merkingu á viðkomandi svæði. Umráðamenn landareigna á svæðinu geta þó ætíð heimilað tjöldun á eigin landi.

Þeim sem fara um verndarsvæðið ber að fara að fyrirmælum umsjónaraðila svæðisins um umgengni og háttsemi og að kynna sér reglur þær sem gilda á svæðinu. Skulu reglur svæðisins vera aðgengilegar almenningi, s.s. á vefsíðu Umhverfisstofnunar, í bæklingi stofnunarinnar og í gestastofu svæðisins.

Óheimilt er að skjóta endur á verndarsvæðinu og gildir bannið jafnt um allar tegundir.

Leyfi Umhverfisstofnunar þarf fyrir skipulögðum hópferðum á hestum á verndarsvæðinu utan skipulagðra reiðleiða og getur stofnunin sett skilyrði um ferðamáta til að tryggja að ekki verði neðill á landlagi og gróðurlandi eða truflun á dýralífi.

Landvarsla

Umhverfisstofnun heldur úti heilsárs stöðugildi sérfræðings í Mývatnssveit og hefur svo verið frá árinu 2006. Að auki var annar starfsmaður ráðinn allt árið 2017.

Árið 2017 sinntu sjö einstaklingar landvörslu í alls 125 vikur sem náði yfir tímabilið frá 4. mars til áramóta.

Landverðir sinna auk verndarsvæðis Mývatns og Laxár öllum friðlýstum svæðum í Mývatnssveit, þ.e. Hverfjall, Dimmuborgir, Seljahjallagil og Skútustaðagígur auk þess að halda úti Mývatnssstofu sem er gestastofa og upplýsingamiðstöð. Þá fóru landverðir um allt norðurland, frá Húnavatnssýslu í vestri að Jökuslá á Fjöllum í austri.

Fræðsluáætlun

Gestastofa er starfrækt að Hraunvegi 8 þar sem landverðir tóku á móti um 100.000 gestum á árinu 2017. Um 46% af starfi landvarða á svæðinu er varið í fræðslu og upplýsingagjöf í Gestastofu.

Fræðslugöngur voru farnar í Dimmuborgum hvern dag klukkan 10:00 og voru þátttakendur 395. Landverðir eru ávalt til tals í eftirlitsferðum og hefur það forvarnar- og fræðslugildi.

Bæklingur um Mývatn og Laxá er til á íslensku og ensku en þarfnast endurskoðunar.

Skilti

Upplýsingaskilti er við gestastofu, fuglaskilti er við Kálfaströnd, upplýsingaskilti við Skútustaðagíga auk vegvísa og minni bráðabirgðarskilta og táknmynda sem víða eru notuð.

Stígar

Fjölmargar gönguleiðir hafa verið merktar bæði innan og utan friðlandsins og er nákvæmt kort yfir gönguleiðir fáanlegt hjá Umhverfisstofnun.

Öryggi

Öryggismálum svæðisins viðhaldið í almennum eftirlitsferðum landvarða. Öryggisáætlun er til fyrir svæðið.

Sjálfbóðaliðar

Sjálfbóðaliðar unnu 690 vinnustundir í Mývatnssveit sumarið 2017. Unnið var vítt og breytt um sveitina, m.a. við að slá lúpínu og kerfil, lagfæringar á göngustígum o.fl.

Framkvæmdir

Framkvæmdir við göngustíg við Kálfastrandarklasa lauk vorið 2017. Bekkir voru settir upp á völdum stöðum við Skútustaðagíga.

Alþjóðasamningar

Mývatn og Laxásvæðið er Ramsar-svæði, 20.000 ha

Válistategundir

Plöntur og fléttur á verndarsvæði Mývatns og Laxár með verndargildi 7-10.
10 Fulgensia bracteata (drangatýra) Höfði 1989, Kálfaströnd 1997.
9 (EN) Umbilicaria hirsuta (músanafli) Helluvað 1998, Laxá við Hólkot 2007.

- 9 Umbilicaria vellea (hamranafli) Laxá við Hólkot 2007.
 9 (CR) Phaeophyscia constipata (strípamóra), Reykjalíð 1969 og 1972, Kálfastrandarstrípar 2006.
 9 Aspicilia supertegens (randskorpa) Reykjalíð 1956.
 9 (VU, FR) Carex heleonastes (heiðastör) Framengjar 1969.
 9 Caloplaca soropelta, Geiteyjarströnd – Kálfaströnd 1997.
 9 (DD, FR) Euphrasia calida (hveraaugnfro), Vindbelgur 2010.
 8 Diploschistes muscorum (mosaglomba), Geiteyjarströnd – Kálfaströnd 1997.
 8 (LR) Cladonia crvtochlorophaea (dularbikar), Markhraun 1987.

Vöktun

Vöktun er á vegum Náttúrurannsóknastöðvarinnar við Mývatn, Ramý. Fylgst er reglulega með fjölmörgum þáttum í lífríki Mývatns. Náttúrurannsóknastöðin við Mývatn stendur fyrir reglulegri vöktun flestallra stofna vatnafugla og fiska (frá 1975) og einnig á átuskilyrðum í vatninu (mý frá 1977, krabbadýr frá 1989), svo og plöntu- og dýrasvífi og efnasamsetningu lindarvatns og vatnshita. Í Laxá er fylgst með ástandi bitmýsstofnsins og fuglastofna. Vöktun silungs (bleikju og urriða) í Mývatni er unnin af Veiðimálastofnun skv. samningi við rannsóknastöðina. Veiðimálastofnun heldur auk þess utan um skráningu á veiði í ám og vötnum á svæðinu í samvinnu við veiðifélögin. Í Laxá er fylgst með seiðapéttleika og lax- og silungsveiði (Veiðimálastofnun í samvinnu við veiðifélög). Veiðimálastofnun fylgist einnig með veiði og seiðapéttleika í hliðarám Laxár (Reykjadalsá og Reykjakvísl). Náttúrustofa Norðausturlands hefur síðan árið 2009 veitt fiðrildi við Skútustaði. Gildran er tæmd víkulega í samstarfi við starfsmenn Umhverfisstofnunar og Náttúrurannsóknastöðvarinnar við

Rannsóknir

Ramý hefur yfirumsjón með rannsóknum í Mývatnssveit.

Annað

Verndaráætlun fyrir Mývatn og Laxá 2011-2016 er í gildi

Svæðið er á rauðum lista Umhverfisstofnunar vegna álags á lífríki og landslag við Mývatn. Með uppbyggingu á ferðamannastöðum hefur náðst árangur til verndar landslagi við Mývatn.

Mikið álag er hinsvegar á lífríki Mývatns sem hefur áhrif á nærumhverfið og Laxá allt frá upptökum til ósa. Mikill þörungablómi (leirlos) í vatninu hefur orðið þess valdandi að tærleiki vatnsins hefur minkað. Við þverrandi sólarljós á botni vatnsins, auk annarra þátta, hefur Kúluskítur því sem næst horfið auk þess sem ástandið hefur áhrif á lífríki og veiðiskap í Laxá. Á liðnu sumri varð að auki mikill ungadauði við vatnið, m.a. vegna veðurfars, afkoma fugla var því rýr.

Horft er til að einn orsakabáttur þess ástands sem upp er komið í lífríkinu sé næringarefnaauðgun í vatninu, eða það sem kallað er ofauðgun. Mikilvægt er að rannsaka upptök næringarefna við vatnið ásamt því að leita leiða til að draga úr innstreymi næringarefna af mannavöldum.

Aðgerðir sem ráðast þarf í án tafar er hreinsun skólps í þéttbýli Reykjalíðar og þarf Skútustaðahreppur fjárhagslegan stuðning til þess, ráðast þarf í rannsóknir á næringarefnainnstreymi í vatnið og í áætlanagerð um hvernig eigi að bregðast við stöðu mála. Þörf er á aukinni heilsárslandvörslu á svæðinu og sem verður til þess að koma á auknu eftirliti. Þá þarf að auka samvinnu rannsóknaraðila og umsjónaraðila.

Friðlýst

Friðlýst 28. febrúar 2012

Stærð km18,8 km²**Stærð ha**

1.880,7

Lokunarákvæði

Almenningi er heimil för um náttúruvættið, en fylgja skal merktum stígum og leiðum í samræmi við fyrirmæli hverju sinni. Óheimilt er að keyra eftir vegslóða inn í Seljahjallagil.

Notkun skotvopna er bönnuð innan marka náttúruvættisins nema annars vegar við veiðar á ref og mink og hins vegar við skotveiðar landeigenda.

Óheimilt er að hafa lausa hunda í náttúruvættinu. Þó er heimilt að hafa þarfahunda, minkahunda, dýrhunda og sporhunda lausa í náttúruvættinu þegar þeir eru að störfum í gæslu eiganda eða umráðamanns, í samræmi við samþykkt Skútustaðahrepps um hunda- og kattahald í Skútustaðahreppi.

Óheimilt er að tjalda innan marka náttúruvættisins, þ.m.t. gisting í tjaldvögnun, fellihýsum, hjólhýsum og húsbílum. Einnig er óheimilt að urða, brenna eða henda rusli innan náttúruvættisins.

Landvarsla

Landvörslu er sinnt úr Mývatnssveit. Um 10 stundir eru skráðar við störf í Seljahjallagili á árinu.

Ástand svæðisins var metið og fékk svæðið 85 stig af 100 mögulegum. Svæðið telst því í góðu ástandi.

Skilti

Aðkomuskilti

Stígar

Stikuð gönguleið sem fylgir að mestu gömlum troðningum.

Öryggi

Mikil hætta á hruni inni í stuðlabergsilinu. Hætta á falli ofan í gilið ef komið er að því að ofan.

Framkvæmdir

Ekkert gert á árinu.

Válistategundir

Fálki

	Skútustaðagígar	Náttúruvætti
Friðlýst	Náttúruvætti.	
Stærð km	0,7 km ²	Stærð ha 69,9
Lokunarákvæði	<p>Gjalltaka og mannvirkjagerð öll er bönnuð og hvers konar jarðrask, er breytir eða veldur skemmdum á útliti gíganna.</p> <p>Nytjar graslendis milli gíga eru leyfðar, sem hingað til, en þó þannig, að búvélar valdi ekki spjöllum á gígum.</p> <p>Frekari ræktun og gerð nýrra ökuslóða er háð leyfi Umhverfisstofnunar.</p> <p>Bannað er að tjalda á eða í gígum.</p> <p>Gangandi fólk er heimil för um svæðið utan ræktaðs lands eftir merktum stígum, en öllum er skylt að ganga vel um og snyrtilega.</p>	
Landvarsla	<p>Landverðir unnu um 140 tíma við Skútustaðagíga sumarið 2017 eða rúm 4% af skráðum vinnustundum.</p> <p>Ástand svæðisins var metið og fékk svæðið 72 stig af 100 mögulegum sem telst ágætt ástand. Helstu úrbætur sem þarf að ráðast í er að bæta stýringu á vetrartíma og laga aðkomu og bílastæði.</p>	
Skilti	Við innkomuna við Hræðuhver og vestan Stakhólstjarnar eru fræðsluskilti frá 2016.	
Stígar	<p>Tröppur á Rófugerðishól, Rófugerðishver og Hræðuhver. Eco Raster á Rófugerðishól og Rófugerðishver. Eco Raster við aðkomuna við Hræðuhver.</p> <p>Steypt stétt og útsýispallur á Hræðuhver.</p> <p>Brú á Skipalæk hefur verið endurnýjuð.</p> <p>Aðrir stígar á svæðinu eru lagði mól og í góðu ásigkomulagi.</p>	
Öryggi	Allar gönguleiðir í Skútustaðagígum eru vel merktar að sumri til. Á veturna fennir meirihluti göngustikna í kaf og þarf því að sinna auknu eftirliti á svæðinu og merkja gönguleiðir með tímabundnum merkingum.	
Sjálfbóðaliðar	Sjálfbóðaliðar Umhverfisstofnunar skiluðu 20 vinnustundum á svæðinu við minniháttar lagfæringar.	
Alþjóðasamningar	Skútustaðagígar eru innan Ramsar-svæðisins.	
Válistategundir	Flórgoði, Gargönd, Himbrimi, Húsönd	
Vöktun	Náttúruannsóknarstöðin við Mývatn sinnir vöktun við Mývatn og Laxá.	
Rannsóknir	Náttúruannsóknarstöðin við Mývatn sér um rannsóknir á svæðinu.	
Annað	Svæðið var ástandsmetið og er metið í nokkuð góðu ástandi. Lagt er til að svæðið verði fært af appelsínugulum lista og teljist því ekki í hættu á að tapa verndargildi sínu.	

Friðlýst

Auglýsing í Stjórnartíðindum B. Friðland.
Fyrst friðlýst 1972

Stærð km

5,3 km²

Stærð ha

528,7

Lokunarákvæði

Bannað er að breyta landslagi á svæðinu eða farvegi Svarfaðardalsár. Óheimilt er að gera nokkur mannvirki á svæðinu. Gildir þetta um hvers konar byggingar, skurði og vegi. Girðingar á friðlandinu má aðeins reisa með samþykki umsjónarnefndar friðlandsins. Skulu þær þannig gerðar, að þær hindri ekki umferð gangandi fólks um svæðið (hlið eða tröppur yfir girðinguna). Friðlandið má aðeins nytja á sama hátt og tíðkast hefur, svo sem til slægna, beitar og veiði í ánni. Malarnám og sandnám verði heimilað áfram þar sem það nú fer fram, en verði háð eftirliti umsjónarnefndar friðlandsins. Bannað er að granda fuglum á friðlandinu. Eigi má heldur skemma hreiður þeirra eða taka egg úr þeim. Öllum, sem um landið fara, ber að varast að skerða gróður á því. Umferð vélknúinna ökutækja um svæðið er aðeins leyfð sé hún í tengslum við leyfilegar nýttjar landsins. Umhverfisstofnun getur veitt undanþágu frá reglum þessum.

Landvarsla

Dalvíkurbyggð hefur eftirlit með friðlandinu. Tengiliður: Valur Þór Hilmarsson umhverfisstjóri Dalvíkurbyggðar. Stígar voru slegnir reglulega og lúpínu haldið í skefjum með slætti.

Landvörður fór um svæðið á árinu og gerði ástandsmat. Friðlandið fékk 80 stig af 100 og telst í góðu ástandi.

Samningur

Formlegur umsjónarsamningur hefur verið gerður milli Umhverfisstofnunar og Dalvíkurbyggðar dags. 21. febrúar 2014.

Skilti

Gönguleið við Hríshöfða um 30 Blóma og fuglaskilti frá árinu 2010.

Fræðslu og upplýsingaskilti frá Umhverfisstofnun.

Við Hríshöfða og tjarnartjörn eru 70 lítil skilti á hvorri leið með upplýsingum um blóm, fugla, jarðfræði og sögulegar minjar.

Stígar

Göngu- og reiðstígar eru á svæðinu. Sumir stígana eru slegnir og hefur Dalvíkurbyggð séð um það.

2 km stígur við Tjarnartjörn.

4 km stígur við Hrísatjörn.

Með nýrri gögnubru er komin tengin á milli Húsabakka og skógarreits í landi Hánefsstaða

Framkvæmdir

Byggð var göngubru yfir Svarfaðardalsá með tilheyrandi styrkingum á árbakka.

Válistategundir

Fuglategundir á válista: Brandugla, flórgoði, gargönd, grágæs, gulönd, himbrimi, hrafn, svartbakur, grafönd, stormmáfur, straumönd.

Vöktun

Árleg fuglatalning er í friðlandinu er á vegum Náttúrurannsóknarstöðvarinnar við Mývatn.

Rannsóknir

Rannsóknir á vatnafuglum og skordýrum á vegum Náttúrurannsóknarstöðvarinnar við Mývatn.

Annað

Umhverfisnefnd er virk hvað varðar eftirlit með svæðinu. Nemendur Dalvíkurskóla eru með svæðið „í fóstri“ og sjá um viðhald á merkingum og ruslatínslu.

Svæðið kom vel út úr ástandsmati Umhverfisstofnunar

Friðlýst

Friðland.

Stærð km

5,6 km²

Stærð ha

562,9

Lokunarákvæði

Í auglýsingu: Ekki má breyta landslagi á svæðinu og gildir það einnig um strendur vatna og tjarna, vatnsfarvegi og vatnsborð. Mannvirkjagerð og hvers konar jarðrask er óheimilt á friðlandinu. Öll meðferð skotvopna er stranglega bönnuð nema til eyðingar meindýra. Bannað er eð granda fuglum eða skemma hreiður þeirra. Eggjataka er aðeins heimil ábúendum í samræmi við fuglafriðunarlög. Við bergmyndunum (hrauni, gjallhólum) má ekki hrófla og varast ber alla skerðingu á melhólum og hryggjum.

Takmarkanir veiðifélags: Takmarkanir á laxveiðitíma, ekki má veiða alla daga vikunnar, einnig ákvæði varðandi möskvastærð. Stangveiði leyfð frá júní til september. Öll umferð vélknúinna öku- eða siglingatækja utan vega er því aðeins leyfileg að hún sé í sambandi við eðlilega nýtingu (sbr. 3. gr.) Notkun hraðbáta á vötnunum er bönnuð

Landvarsla

Engin landvarsla er á svæðinu en starfsmaður Umhverfisstofnunar í Mývatnssveit hefur fylgst lítillaga með svæðinu.

Ástand svæðisins var metið og fékk svæðið 70 stig af 100.

Stígar

Reiðleið liggur í gegnum friðlandið að austan.

Válistategundir

Flórgoði, skeiðönd, gargönd, grágæs, himbrimi og hrafnstönd.

Vöktun

Rannsóknir á vegum Veiðimálastofnunar og RAMÝ, í Reykjadalssá og Eyvindarlæk. Um 1980 fóru fram rannsóknir á Vestmannsvatni. Lax hefur átt undir högg að sækja í Reykjadalssá, urriði hefur verið að sækja á. Netaveiði hefur verið stunduð í Vestmannsvatni, (urriði og bleikja) og smá laxveiði. Fylgjast þarf með efnamengun í Reykjadalssá, frá iðnaði og landbúnaði, vöktun og/eða rannsóknir æskilegar.

Náttúrustofa Norðausturlands vaktar vatnafugla á Vestmannsvatni árlega. Vöktunin fellst í talningum á vatnafuglum að vori og síðsumars til að meta varpárangur.

Annað

Skipulagðar minkaveiðar í gildrum á veturna. Mikið fuglalíf og góð silungsveiði á seinni árum. Álag á hestaslóð, sem er þó vel troðin, talsverður rykmökkur, talsvert álag á svæðið vegna hestamanna, sem fara meðfram vatni. Einnig fara mótörhjólamenn um reiðslóðina. Slatti af forhlöðum hefur fundist við vatnið sunnanvert, sem bendir til nokkurrar skotveiði innan verndarsvæðisins sem er þó bönnuð. Skoða þarf beitarálag í skóginum og meta hvort það þurfi að takmarka hana til að skógurinn geti endurnýjað sig.

Álfaborg	Fólkvangur
-----------------	-------------------

Friðlýst

Stj.tíð. B, nr. 71/1976.

Stærð km

0,9 km²

Stærð ha

8,9

Lokunarákvæði

1. Gangandi fólk er þar heimil för enda gangi menn snyrtilega um og varist að skerða gróður og raska jarðmyndunum.
2. Óheimilt er að beita búpeningi innan fólkvangsins sem verður girtur fjárheldri girðingu innan árs frá gildistöku þessarar friðlýsingar.
3. Umferð hvers konar ökutækja er óheimil.
4. Breytingar á landi, mannvirkjagerð og jarðrask er bannað nema eftir skipulagi sem Umhverfisstofnun hefur samþykkt.
5. Heimilt er að planta á svæðið trjágróðri að ráði kunnáttumanna en þó ekki í sjálfa Álfaborgina þar sem haldið skal náttúrulegum gróðri.

Landvarsla

Engin landvarsla. Starfsmenn hreppsins líta eftir svæðinu.

Skilti

Eitt upplýsingaskilti er á svæðinu.

Stígar

Stígur var afmarkað á sínum tíma. Umferð hefur aukist verulega á síðustu árum og má sjá það á gróðri. Meta þarf hvort á að gera eitthvað til að sporna við ágangi á gróður og þá hvað.

Framkvæmdir

Upplýsingaskilti við Álfaborg var endurnýjað árið 2014. Sjá mynd af skilti undir flípanum „Gögn“. Árið 2016 var unnið að lagfæringu gögnuleiðar á Álfaborgina. Þallt er gert með höndum, grjótið er af sama uppruna og Borgin og torf sem notað er er tekið úr skeringu við veg í Njarðvíkurskriðum og því náttúrulegt og sami gróður og í Borginni.

Friðlýst

Umhverfisráðherra hefur ákveðið að tillögu sveitarfélagsins Djúpavogshrepps og með samþykki landeiganda jarðarinnar Fagrahvamms að friðlýsa Blábjörg á Berufjarðarströnd í Djúpavogshreppi sem náttúruvætti, skv. 2. tölul. 1. mgr. 53. gr. laga um náttúruvernd, nr. 44/1999.

Stærð km

0,0 km²

Stærð ha

1,5

Lokunarákvæði

Óheimilt er að hrófla við eða skemma á annan hátt jarðmyndanir í náttúruvættinu.

Óheimilt er að klífa Blábjörgin.

Lausaganga hunda er óheimil í náttúruvættinu í samræmi við samþykkt Djúpavogshrepps um hundahald í Djúpavogshreppi.

Óheimilt er að spilla gróðri í náttúruvættinu og trufla dýralíf af ásetningi innan marka náttúruvættisins.

Óheimilt er að hafa næturstað innan hins friðlýsta svæðis. Einnig er óheimilt að urða, brenna eða henda úrgangi innan náttúruvættisins.

Ræktun og dreifing framandi plöntutegunda er óheimil innan marka náttúruvættisins í samræmi við reglugerð um innflutning, ræktun og dreifingu framandi plöntutegunda, nr. 583/2000.

Landvarsla

Landeigendur hafa umsjón á svæðinu en landvörður á vegum Djúpavogshrepps kemur þar við stöku sinnum sem og svæðalandvörður austurlands kom þar við í sumar.

Samningur

Samningur milli Umhverfisstofnunar og landeigenda

Fræðsluáætlun

Engin skipulögð fræðsla á staðnum og engin upplýsingaskilti.

Skilti

Skiltagerð til fróðleiks er fyrirhuguð en ekki náðist að hrinda henni af stað í sumar.

Stígar

Miklar endurbætur voru gerðar á göngustíg frá bílastæði í fjöru, sbr. málsgrein um starf sjálfboðaliða á svæðinu. Rof var orðið nokkuð í slóðinni sem fyrir var og hún orðin breið og óþægileg yfirferðar á köflum. Stígagerðin bætti ásýnd svæðisins og auðveldaði aðgengi.

Sjálfboðaliðar

Sjálfboðaliðar ICV unnu við stígagerð við Blábjörg á vegum Umhverfisstofnunar árið 2015. Lagður var stígur eftir slóð frá bílastæði niður í fjöru, viðarþrep lögð í mesta brattanum á tveimur stöðum og mól borin í stíginn. Djúpavogshreppur útvegaði efni í þrepin en Vegagerðin kom með mölina.

Framkvæmdir

Engar framkvæmdir höfðu átt sér stað eftir friðlýsinguna árið 2012 fyrr en nú í sumar.

Vöktun

Umsjónaraðili lítur yfir svæðið flesta daga sumarsins, en sjaldnar að vetri.

Friðlýst

Auglýsing nr. 523/1975 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km0,1 km²**Stærð ha**

6,4

Lokunarákvæði

Akstur og hestaumferð bönnuð.

Landvarsla

Engin.

Samningur

Enginn formlegur umsjónarsamningur hefur verið gerður.

Fræðsluáætlun

Skilti sett upp 2012 (í samstarfi við Kára í Vatnajökulspjóðgarði)

Skilti

Upplýsingaskilti var sett upp árið 2012 í samstarfi við Kára Kristjánsson hjá Vatnajökulspjóðgarði.

Framkvæmdir

Engar á árinu.

Friðlýst

Auglýsing nr. 333/1972 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur.

Stærð km

3,2 km²

Stærð ha

318,4

Lokunarákvæði

Umferð vélknúinna ökutækja um fólkvanginn er stranglega bönnuð. Einnig er bönnuð meðferð skotvopna á svæðinu og undan strönd þess nema til eyðingar meindýra eftir sérstöku leyfi Náttúruverndarnefndar Neskaupstaðar.

Landvarsla

Engin landvarsla er á svæðinu, en Náttúrustofa Austurlands lítur eftir svæðinu.

Samningur

Enginn formlegur samningur hefur verið gerður.

Fræðsluáætlun

Fróðleik um náttúruvar svæðisins hefur verið komið fyrir á lítil skilti meðfram gönguleiðinni.

Skilti

Nýtt skilti sett upp við innganginn á svæðið 2012 og útsýnisskífa kostuð af Norðfirðingafélaginu sett upp.

Stígur

Sjálfbóðaliðar unnu við stígagerð árið 2012 en ekki síðan.

Helstu göngustígar eru:

Hagi Auðvelt er öllum að ganga út í Haga. Á aðra hönd er ströndin með stöpum og vogum, þar er víða aðgrunnt og brýtur á boðum og flesjum.

Páskahellir: Stigi liggur niður í hann en ganga má áfram út grýtta fjöruna og upp utan við hellinn. Páskahellir er skúti sem myndast hefur við sjávarrof.

Hundsvík Frá Páskahelli út að Hundsvík og ofan í víkina. Útsýni yfir Norðfjarðarflóa og til suðvesturs sér inn í Viðfjörð og Hellisfjörð. Fært er áfram út að Nípustapa en gæta skal varúðar þar sem hættu getur verið á grjóthruni við vissar aðstæður.

Um Skálasnið eða Klofasteinagjót: Upp úr Haga um Skálasnið upp á utanverða Neðri-Hálsa eða um Klofasteinagjót upp í enda Mjóurákar. Báðar leiðir eru sæmilega greiðar en nokkuð brattar og ástæða til að gæta varúðar við uppgönguna. Ríkulegur blómgróður er undir klettunum og fallegar lyngbrekkur.

Út Hagakletta: Sjálagið er út Hagakletta og hefur það gætt áfram um á Efri Hálsa eða niður í

Sjálfbóðaliðar

Sjálfbóðaliðar unnu við stígagerð árið 2012.

Framkvæmdir

Sveitarfélagið Fjarðabyggð fyrirhugar töluverðar framkvæmdir í fólkvanginum árið 2016. Markmið þeirra framkvæmda er að bæta aðgengi, verja viðkvæma náttúru fyrir ágangi og framtíðarskipulag innviða fólkvangsins, sem tekur við sífellt fleiri gestum ár hvert. Gerð verndaráætlunar fólkvangsins er einnig í bígerð. Helstu verkliðir á framkvæmdaáætlun eru göngustígar, áningastaðir og bílastæði. Sjá fylgiskjal.

Vöktun

Eftirlit með lyngbúa.

Annað

Sveitfélagið hefur kappkostað að halda svæðinu fríu fyrir ágangi framanda tegunda s.s. lúpínu og hefur tekist vel til í friðlandinu. Skv. skýrslu sveitarfélagsins Fjarðabyggðar frá 2015 (sjá fylgigögn) er átroðningur í fólkvanginum orðinn svo mikill að innviðir fólkvangsins þola ekki álagið.

	Háalda	Náttúruvætti
Friðlýst	Stjórnartíðindi B, nr. 519/1975. Náttúruvætti.	
Stærð km	0,0 km ²	Stærð ha 4,9
Landvarsla	Landvörður í Skaftárhreppi hefur eftirlit með svæðinu. Yfir sumartímamann var svæðið heimsótt 2-3 í viku.	
Samningur	Enginn formlegur samningur hefur verið gerður. Í friðlýsingunni stendur að Stofnunin felur náttúruverndarnefnd Austur-Skaftafellssýslu að hafa eftirlit með hinu friðlýsta svæði. Til undanþágu frá reglum þessum þarf leyfi [Umhverfisstofnunar] eða þess sem fer með umboð stofnunarinnar. “	
Skilti	Skilti sem vísar á athyglisverðan stað er við þjóðveginn. Skilti með upplýsingum um bann við tjöldun er við bílastæðið. Stefnt er á að setja fræðsluskilti við bílastæðið.	
Stígar	Óskipulagðir troðningar eru á svæðinu.	
Sjálfbóðaliðar	Nei	

Friðlýst

Auglýsing nr. 266 10. febrúar 2011 í Stjórnartíðindum B. Búsvæði.

Stærð km

1,5 km²

Stærð ha

148,0

Lokunarákvæði

Umferð vélknúinna ökutækja er óheimil á verndarsvæðinu.

Svæðinu hefur verið lokað fyrir búpeningi en hreindýr fara hinsvegar um svæðið í töluverðum mæli og erfitt að sporna við ágangi þeirra.

Landvarsla

Landvörður á vegum Djúpavogshrepps lítur stökusinum á svæðið, svæðalandvörður á austurlandi sumarið 2016, Bryndís Skúladóttir leit eftir svæðinu fyrir há sumarið.

Mjög lítil umferð er um svæðið og aðeins fært gangandi. Hugsanlega má búsvæði tjarnaklukkunnar í framtíðinni falla undir vöktun landvarðar frá Teigarhorni, ef þörf verður talin á.

Samningur

Umsjón og rekstur hins friðlýsta svæðis á Hálsum skal vera í höndum Djúpavogshrepps samkvæmt samningi við Umhverfisstofnun dags 13.1. 2011, staðfestur af umhverfisráðherra.

Fræðsluáætlun

Engin fræðsluáætlun hefur verið gerð. Verður unnin við hentugleika í samstarfi við NÍ. Hugmynd uppi að hægt verði í tímans rás að veita upplýsingar um tjarnaklukkuna á Teigarhorni enda liggur landið að búsvæðinu. Erling Ólafsson skordýrafræðingur hefur skrifað upplýsandi efni í Múlaþing um búsvæði tjarnaklukkunnar á Hálsum og einnig má sjá upplýsingar inni á vef NÍ um hið friðlýsta svæði.

Skilti

Engin skilti eru á svæðinu. Skilti verða ekki sett uppi nema að höfðu samráði við NÍ. Í samtali við Erling Ólafsson skordýrafræðing kann að vera möguleiki á að merkja svæðið og aðgengi frá landi Teigarhorns.

Stígar

Engir stígar eru á svæðinu, en þó er merkt fáfarin gönguleið og stikuð í nágrenni upp á svokallað Hálsfjall. Stígar eða gönguleiðir að svæðinu verða ekki gerðir nema að höfðu samráði við NÍ.

Öryggi

Svæðið er öruggt að því leyti að umferð gangandi er þar mjög lítil og allur akstur vélknúinna ökutækja óheimill - engar hættur eru til staðar hvorki fyrir tjarnaklukkuna sjálfa eða gesti.

Válistategundir

Óþekkt.

Vöktun

Ekki mikil þörf á markvissri vöktun þar sem umferð er mjög lítil um svæðið.

Rannsóknir

Erling Ólafsson hjá Náttúrufræðistofnun Íslands hefur gert rannsóknir á svæðinu, en viðamikil úttekt hefur þó ekki farið fram.

Annað

Ástand gott, stöðugt og óbreytt. Ástand svæðisins er mjög gott og hefur verið afgirt og er fjárhelt en hreindýr fara um svæðið að vetri og fram að miðju sumri.

Friðlýst

Auglýsing nr. 525/1975 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km

0,0 km²

Stærð ha

0,9

Lokunarákvæði

1. Aðeins gangandi fólk er þar heimil för í lögmætum tilgangi.
2. Hvergi má raska þar bergmyndunum og stranglega er bannað að hrófla við silfurbergi og flytja það út af svæðinu.
3. Hvers kyns jarðrask er bannað nema sérstakt leyfi Umhverfisstofnunar komi til.

Landvarsla

Engin landvarsla en sveitarfélagið Fjarðabyggð fer með umsjón svæðisins.

Samningur

Fjarðabyggð og Umhverfisstofnun hafa unnið drög að umsjónarsamningi sem stefnt er að að skrifa undir sem fyrst.

Fræðsluáætlun

Bæta þarf fræðslu á bæði íslensku og erlendum málum. Upplýsingaskilti er við bílastæði.

Skilti

Umhverfisstofnun lét hanna skilti sem sett hefur verið upp við bílastæðið. Önnur slík skilti vantar við námuopið. Brýnt er fyrir fólk að taka ekki silfurberg með sér út af svæðinu og fólk bent á að það ferðist á eigin ábyrgð. Einnig verður settur upp vegvísir á göngustíg.

Stígur

Stígur liggur upp að námunni en hann þarf að laga. Fulltrúar Umhverfisstofnunar ásamt Náttúrustofu Austurlands og Fjarðabyggð tóku stíginn út árið 2014. Framkvæmdir við göngustíg frá bílastæði upp að námuopi hófust ekki sumarið 2015 eins og áætlað var vegna þess að hönnun stígsins reyndist flóknari og kostnaðarsamari en upphaflega var talið. Arkitektastofan Landmótun hanna stíginn og fóru fulltrúar Landmótunar tvisvar að Helgustaðanámu til að kanna aðstæður. Komað var fyrir tveimur tilraunaþrepum á erfiðum stöðum í stígnum haustið 2015, til að sjá hvernig þau koma undan vetri. Framkvæmdir höldu áfram í sumar 2016.

Öryggi

Umhverfisstofnun lét vinna öryggisúttekt fyrir Helgustaðanámu af verkfræðistofunni Eflu. Þar koma fram margar ábendingar um atriði sem þarf að laga og hafa í huga vegna öryggismála á svæðinu.

Sjálfbóðaliðar

Sjálfbóðaliðar Umhverfisstofnunar unnu á svæði í 1 dag í sumar 2016 í að endurheimta viðerni.

Framkvæmdir

Fjarðabyggð hefur látið vinna deiliskipulag fyrir svæðið. Samkvæmt skipulaginu er gert ráð fyrir áningastað við núverandi bílastæði, lagfæringu á göngustíg að námum og að gerðar séu öryggisráðstafanir við námur og göng. Framkvæmdir við bílastæði hófust í september 2015 og er áætlað að þeim ljúki fyrir 1. júní 2016.

Rannsóknir

Öryggisúttekt 2011.

Friðlýst

Auglýsing nr. 393/1973 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur og friðland.

Stærð km

0,3 km²

Stærð ha

318,0

Lokunarákvæði

Vegna æðarvarps er umferð gangandi manna takmörkuð frá 15. apríl – 15. júlí um Leirhöfða, nágrenni við Hrutatanga og svæðið í Borgarhvammi.

Landvarsla

Engin landvarsla.

Samningur

Unnið er að því að gera umsjónarsamning milli Umhverfisstofnunar og Fjarðabyggðar.

Fræðsluáætlun

Umhverfisstofnun setti upp aðkomu- og fræðsluskilti árið 2015 við nýjan áningastað á Hólmahálsi.

Náttúrustofa Austurlands (NA) hefur séð um gagnasöfnun og útgáfu bæklinga um friðlandið sem Fjarðabyggð kostaði og gaf út.

Skilti

Náttúrustofa Austurlands hefur sett upp fræðsluskilti í friðlandinu. Fræðsluskilti eru endurnýjuð ár hvert af NA ef þörf er á.

Stígur

Gránubás - Hellrar - Borgasundur: Úr Básum er gangfært suður í Gránubás. Áfram er gengt um Hellra og yfir í Borgarhvammi suðvestan undir Ytri-Hólmaborg. Gæta þarf varúðar á leiðinni, einkum ef hált er.

Úr Borgarhvammi má halda upp á Innri-Hólmaborg eða ganga öðruhvora megin við hana í Urðarhvammi eða í Urðarskarð.

Skeleyri: Auðvelt er að ganga út á Skeleyri og er best að fara út með ströndinni frá bílastæði við gömlu sorphaugana.

Ytri-Hólmaborg:

Hægt er að ganga á Ytri-Hólmaborg og er sæmileg leið á hana upp að austan

Hólmar - Leiðarhöfði: Hægt er að ganga úr Urðarhvammi eða frá Þjóðveginum sunnan í Hólmahálsi niður að ströndinni við Leiðarhöfða og Hólma.

Völvuleiði á Hólmahálsi: Hægt er að keyra eða ganga frá Þjóðveginum upp að Völvuleiði efst á Hólmahálsi.

Sjálfbóðaliðar

Fimm sjálfbóðaliðar frá Umhverfisstofnun hafa unnið í eina viku að stígagerð í Hólmanesinu 2014. Fyrir nokkrum árum var lagður stígur frá bílastæðinu á Hólmahálsi og niður í Urðarskarð. Þessi vaski hópur hélt stígagerðinni áfram frá Urðarskarði og í átt að Baulhúsum. Þau gerð u.þ.b. 100m langan einbreiðan stíg, gerðu þrep og vatnsrásir þar sem þurfti. Síðan undir lok vikunnar fengu þau aðstoð 17 sjálfbóðaliðar frá Veraldarvinir við að bera efni í stíginn þar sem aðstaður eru erfiðar og allt efni þurft að bera í fötum. Þá báru þau einnig efni í eldri stíg. Sjá myndir: www.facebook.com/ICV.IS

Framkvæmdir

2014: Áframhaldandi framkvæmdir við áningastað, hlaðinn var veggur við útsýnisstað og ruslatunnuskýli sett upp. Sjálfbóðaliðar gerðu nýjan stíg og endurbættu eldri stíg inn á svæðinu.

2015: Vorið 2015 var lokið við framkvæmdir við áningastað við Hólmaháls.

2016: Áætlun - Halda áfram með þær framkvæmdir sem búið er að skipuleggja á svæðinu með gildandi deiliskipulagi Hólmaness, s.s. koma fyrir Þjónustuhúsi með salernisaðstöðu, bæta gönguleiðir og útbúa þá áningastaði sem eftir eru samkvæmt skipulagi.

Válistategundir

Hrafn (VU) verpir á svæðinu.

Vöktun

NA heldur úti rannsóknarreitum vegna umhverfisvöktunar í tengslum við álverið á Reyðarfirði.

Rannsóknir

NA gerði úttekt á náttúrufari í friðlandinu og næsta nágrenni sem að hluta til var kostað af Vegagerðinni vegna breytingar á veglínu.

Annað

2014: Unnið hefur verið í því að laga bílastæði ofan við Hólmanesið eftir að vegurinn var breikkaður. Setja þarf merkingar á bílastæði til að beina fólki að stígnum sem nýbúið er að gera. Breyting á vegi hefur valdið auknu aðgengi. Hægt að komast niður í nes sem eykur álag á svæðinu. Vottur af lúpínu Eskifjarðarmegin. Líttill áningastaður er á plani, þar verða væntanlega

upplýsingar um svæðið. Gamla veginum er haldið við sem reiðgötu og hjólastíg.

Ingólfshöfði	Friðland
---------------------	-----------------

Friðlýst	Friðland		
Stærð km	1,2 km ²	Stærð ha	120,2
Lokunarákvæði	Akstur er bannaður í höfðanum án sérstaks leyfis umsjónaraðila, svo og meðferð skotvopna.		
Landvarsla	Engin formleg landvarsla er í Ingólfshöfða. Landvörður í Skaftárhreppi fór 3 í Ingólfshöfða í sumar. Ferðabjónustuaðilar í Hofsnesi fara skipulagðar ferðir með ferðamenn og líta til með svæðinu.		
Samningur	Enginn formlegur samningur er til, en í friðlýstingarskilmála kemur fram að Umhverfisstofnun geti falið umboð sitt þriggja manna umsjónarnefnd.		
Fræðsluáætlun	Á áætlun er að koma upp fræðsluskilti í Ingólfshöfða.		
Skilti	Ekkert skilti er við eða í Ingólfshöfða. Á bílastæði við Hofsnæs er skilti við upphaf leiðar úti höfðann. Á því eru fyrst og fremst sögulegar upplýsingar. Brýnt er að setja upp aðkomuskilti þar sem að fólk á einkabílum kemur að friðlandinu. Að sögn ferðabjónustuaðilans í Hofsnesi er nokkuð um að fólk keyri inn í friðlandið og upp að vita án þess að það viti að það sé staðsett inni á friðlandi.		
Stígar	Ekki hefur verið farið í stígagerð. Að sögn ferðabjónustuaðila, þá komu troðningar í landið eftir hestaferðir sem farnar voru, en hefur nú verið afstýrt. Einhverjar kindagötur eru í höfðanum og gengur fólk eftir þeim. Sett verður áætlun um viðhald gönguslóða í höfanum í Stjórnunar og verndaráætlun.		
Öryggi	Viti er í eygni, sem og neyðarskýli. Einnig er þar radíóviti á vegum ISAVIA.		
Framkvæmdir	Ferðabjónustuaðilar eru með í bígerð að koma upp þurrsalerni við upphaf leiðar út í höfðann. Eins og er er einn kamar á bílastæðinu.		
Alþjóðasamningar	Stormsvala hefur verið alfriðuð hér á landi frá 1954. Samkvæmt Bernarsamningnum ber að friða stormsvölu í Evrópu og vernda búsvæði hennar sérstaklega. Strandtittlingur er friðaður, en einu þekktu varpstaðir hans á Íslandi eru Papey og Ingólfshöfði. Samkvæmt Bernarsamningi þarfnast strandtittlingur friðunar í Evrópu.		
Válistategundir	Stuttnefju (VU), hefur fækkað, meira en 20% fækkun á 10 árum. Stormsvala (VU), fáir varpstaðir. Sjósvala (VU), fáir varpstaðir. Strandtittlingur (CR), lítill stofn.		
Vöktun	Hálf dán Björnsson á Kvískerjum, og Björn og Brynjar frá www.fuglar.is á Höfn hafa staðið að merkingu skúmsunga flest ár. Arnbór Garðarsson hefur stundað talningar á svartfugli á vegum N.Í Erpur Eyvindason á náttúrastofu Suðurlands hefur stundað vöktun á lunda.		
Rannsóknir	Erpur Snær frá lundarannsóknastofu Vestmannaeyja hefur undanfarin ár rannsakað lundavarpíð.		
Annað	Svæðið var á appelsínugula lista Umhverfisstofnunar árið 2010 yfir þau svæði sem þarf að fylgjast sérstaklega með að tapi ekki verndargildi sínu, en komst út af þeim lista 2012.		

	Kringilsárrani	Friðland
Friðlýst	Friðland. Fyrst friðlýst 1975.	
Stærð km	63,7 km ²	Stærð ha 6.372,3
Lokunarákvæði	Hreindýraveiðar bannaðar.	
	Umferð vélknúinna farartækja um svæðið er óheimil nema með leyfi Vatnajökulsþjóðgarðs. Allt jarðrask er þar bannað, svo og að skerða gróður eða trufla dýralíf.	
Landvarsla	Engin föst landvarsla er í Kringilsárrana. Þjóðgarðsvörður og aðstoðarþjóðgarðsvörður Austursvæðis Vatnajökulsþjóðgarðs ásamt tveimur landvörðum fóru í skoðunarferð í Kringilsárrana í júlí 2016, sjá meðfylgjandi skýrslu. Vatnsstaða í Háslóni var þá mjög lág og mikið rof sýnilegt. Ofan hæstu lónsstöðu voru merki um sandfok og jarðvegshrun úr hlíðum ofan í lónið, og var farið að grafa undan girðingu er hefta á sandfok og jarðvegsrof.	
	Heiðagæsir voru ófleygar í rananum og mikil ummerki um varp. Einnig sáust för eftir hreindýr og eitt tófugreni fannst. Í Hraukunum fundust blómlegar lambagrasbreiður og maríuvöttur, svo fátt eitt sé nefnt. Mosافرæðingur var á svæðinu að setja upp sandfoksmæla til að kanna áhrif rofs á gróður.	
Samningur	Gerður hefur verið umsjónarsamningur við Vatnajökulsþjóðgarð um umsjón friðlandsins.	
Fræðsluáætlun	Skýrslur frá Landgræðslu og Náttúrustofu Austurlands. Einnig smá upplýsingar á heimasíðu Vatnajökulsþjóðgarðs, í gönguleiðabæklingi og á sýningu í Snæfellsstofu, gestastofu Austursvæðis Vatnajökulsþjóðgarðs. Upplýsingar þyrfti að uppfæra.	
Skilti	Engin.	
Stígar	Engir.	
Öryggi	Lítill umferð er á svæðinu. Líklega fara flestir á vegum Landsvirkjunar. Hún sendir fólk á gúmmibát og skyldar alla í flotgalla.	
Sjálfbóðaliðar	Engir.	
Framkvæmdir	Viðhald á áfoksgirðingum sumarið 2015 og uppsetning á fokmælum. Landgræðslan sá um hvoru tveggja. Landgræðsla Ríkisins hefur lagt mikla vinnu í að koma í veg fyrir að fokefni frá Háslóni eyði gróðri á svæðinu. Umhverfisstofnun hefur fundað með Landsvirkjun og Landgræðslu ríkisins varðandi áfoksaðgerðir í friðlandinu.	
Válistategundir	Heiðagæsaathuganir á Snæfellsöræfum 2013. Egilsstaðir, febrúar 2014. http://na.is/images/stories/utgefing/2013-2014/NA-140132-LV-2014-030%20Heidagaes_Karahnjukar_2013_NA.pdf	
Vöktun	Náttúrufræðistofnun Íslands og Náttúrustofa Austurlands fylgjast með hreindýrum og heiðagæsum í Kringilsárrana. NA er með gróðurreiti í Kringilsárrana sem eru hluti af langtíma vöktunarverkefni þar sem fylgst er með hugsanlegum breytingum á gróðurfari vegna Háslóns. Sjá: http://www.na.is/ og http://www.ni.is/ Sumarið 2015 fór mosافرæðingur um Hraukana ásamt fulltrúum Landgræðslunnar og kom fyrir sandfoksmælum til að kanna áhrif rofs á gróður. Starfsmenn Vatnajökulsþjóðgarðs fór eina eftirlitsferð í ranann sumarið 2015 en frekari vöktun er haldið út á vegum umsjónaraðila.	
Rannsóknir	Bæði Landgræðslan og NA halda úti vöktun og rannsóknum í Kringilsárrana. Að beiðni Landsvirkjunar gerði Fornleifadeild Byggingasafns Skagfirðinga fornleifarannsókn á leitarmannakofa við Kringilsá í Kringilsárrana á Brúaröræfum 2013. Tóftin er að hverfa í set úr Háslóni enda liggur hún undir yfirborði lónsins þegar vatnsstaða er hæst. Minjarnar voru ekki í upphaflegri skráningu fornleifa vegna umhverfismats virkjunar við Kárahnjúka en Páll Pálsson frá Aðalbóli fann tóftina á vettvangi árið 2002. Landgræðslan hefur unnið skýrslu fyrir Landsvirkjun um ástand gróðurs í Rananum og mun hún birtast á vef Landsvirkjunar fljótlega ásamt öðrum skýrslum um áhrif virkjunaf framkvæmda á	

samfélag, umhverfi og efnahag á Austurlandi, sjá hér: <http://www.sjalfbaerni.is/austurlandsverkefnd/sjalfbaernimaelingar/Landgræðslan>. Landgræðslan hefur einnig unnið skýrslu fyrir Umhverfisstofnun vegna landbrots við strönd Háslóns, skýrslan er óbirt.

Yfirlit yfir skýrslur sem Landgræðslan hefur unnið í tengslum við svæðið:

1. Elín Fjóra Þórarinsdóttir og Guðrún Schmidt (2013a). Mat á áfoki við strönd Kringilsárrana. Landgræðsla ríkisins LR-2013/25.
2. Elín Fjóra Þórarinsdóttir og Guðrún Schmidt (2013b). Mat á jarðvegsrofi í Kringilsárrana.

Annað

Nýtt kort af rýrnun víðerna vegna virkjanaframkvæmda á Snæfellsöræfum má finna hér http://www.sjalfbaerni.is/media/visar/austurland/umhverfi/Karahnjukar_viderni_130214.pdf

Upplifun þjóðgarðsvarðar árið 2013 var, sem fyrr, að gróður í rananum væri almennt í hnignun og einnig sést vel hversu landbrot er mikið á og við strönd lónsins.

Þjóðgarðsvörður gekk árið 2013 suður Ranann að Töðuhraukum, mikið af finu efni lá á ströndinni og ekki þarf mikinn vind til að finn jökulleirinn þyrlist upp og valdi óþægindum fyrir fólk og dýr á svæðinu.

Svæðið er á appelsínugulum lista Umhverfisstofnunar yfir þau svæði sem þarf að fylgjast sérstaklega með að tapi ekki verndargildi sínu. Þjóðgarðsvörður ásamt starfsfólki frá Landgræðslunni, Umhverfisstofnun, verkfræðistofu og Landsvirkjun heimsótti svæðið í fyrra (2013). Tilgangur ferðarinnar var að kanna aðstæður í Rananum, m.a. ástand gróðurs við fokgirðingar og landbrot vegna Háslóns, sem er óneitanlega mikið. Áfok var innan fokgirðinga og ku það hafa verið í fyrsta sinn að slíkt magn sést innan við girðingarnar. Sumstaðar virtust girðingar vera of nálægt lónsbakkanum. Ljóst er að jaðar Kringilsárrana er undir miklum áhrifum frá lóninu og mikilvægt að unnið sé að heftingu frekara rofs við ströndina. Mikið var um rofdíla og rofmyndun í Rananum. Rofdílar opnasta á mót suðri (í átt að jökli) og eru 20-40 cm rofdílar algengir. Einnig eru stærri rofsvæði inn á milli. Þörf er á að kortleggja jarðvegsrof í Rananum sem og rannsaka ástand gróðurs.

Breytingar hafa orðið á mörkum friðlandsins vegna framkvæmda. Erfiðara er nú en áður fyrir ferðafólk að komast í Ranann þar sem kláfurinn á Kringilsá er horfinn undir Háslón en aðgengi að Rananum á bát er auðveldara en áður.

Friðlýst

Auglýsing nr. 31/1977 í Stjórnartíðindum B. Tilheyrir nú Vatnajökulsþjóðgarði.

Stærð km

293,6 km²

Stærð ha

29.359,6

Landvarsla

Landvörður var á svæðinu í átta vikur sumarið 2016 og 2015. Helga Davíðsdóttir, Unnur Jónsdóttir sinnti starfinu en Þórhildur Ásta Magnúsdóttir leysti hana af í nokkra daga. Landvörður í Lónsöræfum sumarið 2014 var Rannveig Einardóttir og var það fjórða sumarið hennar. Unnur Jónsdóttir gegndi starfi landvarðar frá 1. júlí til 25. ágúst 2014.

Samningur

Samningur hefur verið gerður milli Umhverfisstofnunar og Vatnajökulsþjóðgarðs um umsjón. 2008, ótímabundinn.

Fræðsluáætlun

Nokkur gönguleiðakort eru til af svæðinu. Bæklingur sem Náttúruvernd ríkisins gaf út er orðinn úreltur.

Landvörður hefur tekið á móti gestum, veitt upplýsingar og fræðslu um gönguleiðir og svæðið almennt. Hann hefur einnig tekið á móti hópum sérstaklega ef þess hefur verið óskað. Auk þess býður landvörður upp á stuttar fræðslugöngur í nágrenni skálans, þar sem aðaláherslan var lögð á að segja söguna um byggingu göngubrúarinnar 1953, og fræðslu um birkið og plönturnar sem vaxa umhverfis skálann.

Skilti

Vegvísar eru við flestar eða allar leiðir en ekki eru km tölur á þeim. Stefnt er að því að skipta smátt og smátt yfir í skiltahandbókina og vera með lerkistaura með álmerkingum þar sem hægt er að setja km tölur inná. Við jaðar friðlandsins og innan þess eru nokkur upplýsingaskilti. Við Kollumúlaveg F980 er skilti sem sýnir helstu aðgangsléiðir að Lónsöræfum, bæði gönguleiðir og jeppaslóða. Gamalt skilti frá Náttúruvernd ríkisins er á vegamótum þar sem Kollamúlavegur og slóði að Dímu greinast. Það skilti er úrelt og er nauðsynlegt að endurnýja skiltið. Við bílastæðið á Illakambi eru fimm upplýsingaskilti með upplýsingum um lífríki, jarðfræði og vinsæla staði í Lónsöræfum.

Stígar

Mikið er um gönguleiðir á svæðinu en sumar leiðir eru aðeins fyrir vana og vel útbúna. Lónsöræfi eru almennt krefjandi gönguland. Göngubrú er yfir Jökulsá í Lóni í Kollumúla. Eitthvað er um stíkaðar gönguleiðir í friðlandinu og eru þær merktar með gulum stikum þó að á einstaka stað finnist gamlar bláar stíkur. Stíkuðu leiðirnar eru í þokkalegu ástandi en þær eru yfirfarnar á hverju vori í byrjun tímabilsins. Einnig eru nokkrar gönguleiðir óstíkaðar.

Öryggi

GSM samband er slæmt, aðeins á hæstu fjallstindum. Sumarið 2010 var slökkt á NMT sendi sem þjónaði svæðinu. Talstöðin í skálanum er orðin gömul. Tetra samband hefur ekki verið gott og er nær ekkert. Ekki hefur náðst Tetra-samband í Múlaskála. Reynt hefur verið að koma á landlínusambandi um örbylgjusendi undanfarin ár, en hefur gengið brösuglega.

Sjálfbóðaliðar

Sumarið 2015 voru á svæðinu fjórir sjálfbóðaliðar á vegum ICV/Umhverfisstofnunar í fimm daga. Þeir lagfærðu steintröppur og gerðu 15 timburþrep í Leiðartungum. Þá aðstoðuðu þeir við að grafa frárennsli og brunn frá sturtum og vöskum í nýja snyrtihúsi Ferðafélags A-Skaftafellssýslu. Sjálfbóðaliðar Umhverfisstofnunar ásamt landverði og skálaverði unnu við gönguleiðir, stíkun, málun og viðhald á vegvísam 2014. Settir voru upp fjórir nýir vegvísar. Einn við vegamótin við Stórsteina, einn við vegamótin upp á Múlakoll, og einn við hvor vegamót niður í Víðagil. Farið var yfir gömlu vegvísana.

Mikil vinna fór í að endurstíka gönguleiðir og berja niður og festa gamlar stíkur, eða skipta þeim út fyrir nýjar. Þessar tréstíkur tolla mjög illa þar sem kindurnar eru stöðugt að nudda sér utan í þær. Nokkrar leiðir voru endurmálaðar, en málningin tollir illa á sumsstaðar þar sem oft er sand- og grjótfok. Svæðið í kringum Eskifell fékk litla athygli þar sem það tók mjög langan tíma að komast þangað. Nauðsynlegt að skipta út tréstíkunum fyrir plaststíkur og að landvörður hafi aðgang að fartæki á Illakambi til að geta sinnt vel fremsta hluta svæðisins sem er mest gengna leiðin. Myndir á www.facebook.com/ICV.IS

Framkvæmdir

Landvörður málaði Múlakot að utan sumarið 2015 og nýtt snyrtihús var byggt á vegum Ferðafélagsins. Landvörður tók þátt í að byggja brú yfir Ölkeldugilið 2015 en hana tók af í fyrravetur. Ýmsar framkvæmdir eru á óskalista næstu ára (frá 2016), m.a. framkvæmdir við Múlakot til að nýta húsið betur, t.d. stækka glugga o.fl. Taka þarf brúarefnið við Víðidalsá í burtu og hreinsa svæðið. Ræða þarf hvort ætti að byggja brú yfir Víðidalsá í Víðidal til móts við Grund,

en hún er oft illvæð a.m.k. fyrri part sumars, eða hvort hún á að vera óbrúuð. Oftast er hægt að vaða yfir ána á Norðlingavaði sem er ca. 3-5 km ofar í ánni. Einnig þarf að endurnýja skilti Náttúruverndar ríkisins á vegamótum þar sem Kollamúlavegur og slóði að Dímu greinast. Nauðsynlegt er að gefa út nýjan bækling um Lónsöræfi, en bæklingurinn sem Náttúruvernd ríkisins gaf út á árum áður er löngu orðinn úreltur. Nokkrar útgáfur eru til af gönguleiðakortum af svæðinu en þau eru mörg hver með villandi eða beinlínis röngum upplýsingum. Vegagerð kom 10. júlí til að gera við göngubrúna yfir jökulsá (2014). Vorið 2011 keypti Vatnajökulsþjóðgarður Múlakot í Kollumúla sem bústað fyrir landvörð. Sumurin 2011 til 2013 kom hópur sjálfboðaliða í Kollumúla og aðstoðaði við stígagerð og lagfæringar. Þá var tekið til í kringum Múlakot, settar nýjar dyrahellur og svæðið sléttað fyrir framan kofann ásamt því að steinum var raðað undir húsvegginn.

Vöktun

Teljari göngufólks á göngustíg við Ölkeldugil.

Rannsóknir

Athuga þyrfti með beitarþolsrannsóknir en miklu fé er sleppt í friðlandið. Út frá þeim rannsóknum þyrfti að athuga hvort setja þurfi takmarkanir á þann fjölda fjár sem er beitt í friðlandinu.

Annað

Fram yfir miðjan júlí 2015 var mikill snjór og frost í jörðu. Einnig var mikil aurbleyta um sumarið. Umferð um gönguleiðina frá Snæfelli og Eyjabökkum yfir í Lónsöræfi var umtalsvert minni sumarið 2015 en undanfarin sumur. Skemmdir hafa orðið á gróðri vegna utanvegaaksturs torfæruhjóla og fjórhjóla, þó aðallega utan friðlandsins. Fyrir nokkrum árum var veittur styrkur til einkaaðila til að brúa Víðidalána. Brúin hefur ekki enn verið byggð, en enn liggja brúarbitar í ánni og mikið magn af byggingarefni er á árbakkanum ásamt ryðguðum og ónýtum verkfærum. Sóst hefur verið eftir fjármagni til Vatnajökulsþjóðgarðs. Kvartað hefur verið undan draslinu í Víðidal. Mikið af brúarbitunum eru ónýtir og þá þarf að fjarlægja.

Friðlýst

Auglýsing nr. 427/1982 í Stjórnartíðindum B. Fólkvangur.

Stærð km

0,2 km²

Stærð ha

16,6

Lokunarákvæði

Umferð vélknúinna farartækja utan vega er óheimil innan marka friðlýsta svæðisins. Óheimilt er að spilla gróðri og trufla dýralíf á svæðinu. Óheimilt er að hrófla við eða skemma á annan hátt jarðmyndanir í fólkvanginum. Öll meðferð skotvopna er bönnuð í fólkvanginum.

Landvarsla

Engin landvarsla.

Samningur

Gert er ráð fyrir umsjónarsamningi samkvæmt friðlýsingu: “Umsjón og rekstur fólkvangsins skal vera í höndum umhverfisnefndar Sveitarfélagsins Hornafjarðar, samkvæmt samningi Umhverfisstofnunar og Sveitarfélagsins Hornafjarðar sem umhverfis-ráðherra staðfestir.”

Fræðsluáætlun

ATH. Nýtir sveitarfélagið svæðið til kennslu? Er farið í skólaferðir? Fræðsluskilti frá Náttúrustofu Suðausturlands eru á náttúrustíg sem liggur meðfram vesturströnd Óslands, þau vísa í sólkerfið.

Skilti

Í Óslandinu er að finna upplýsingaskilti um svæðið og þar er hægt að ganga skemmtilegan hring frá tjörninni og virða fyrir sér hið mikla fuglalíf sem þar er.

Stígur

Vinsælt útivistarsvæði með göngustígum, s.s. umhverfis Óslandstjörn. Þeim stíg er ekki viðhaldið. Strandstígur vestanmegin í Óslandi er nýr og í góðu ástandi.

Framkvæmdir

Sumarið 2015 standa yfir framkvæmdir á svæðinu; verið er að breyta veglagningu og leggja fráveitu. Nauðsynlegt að merkja friðlandið betur þannig að allir sem koma þar inn geri sér grein fyrir að svæðið er friðland. Einnig er æskilegt að upplýsa um allar þær fuglategundir sem þar verpa eða koma við á leið sinni til og frá landsins. Sumarið 2014 fékk sveitarfélagið leyfi frá Umhverfisstofnun til að gera 300 metra framlengingu á göngustíg sem liggur frá þéttbýli yfir í fólkvanginn. Viðbót við göngustíginn var talin vera nauðsynleg vegna fjölgunar gesta í fólkvanginum. Ávinningur þess að afmarka göngustíginn er að gestirnir koma frekar til með að halda sig á stígnum, og einnig á framkvæmdin að bæta aðgengi fyrir fólk á hjólastólum. Að auki er meginhluti göngustígsins nú þegar lagður bundnu slitlagi og því á aðeins eftir að klára lítinn hluta hans.

Sumarið 2011 réðst sveitarfélagið í framkvæmdir á sjóvarnargarði á svæðinu án leyfis Umhverfisstofnunar. Framkvæmdir voru stöðvaðar og í kjölfarið veitti Umhverfisstofnun sveitarfélaginu leyfi til framkvæmda með skilyrðum. Sveitarfélagið hefur nú lokið framkvæmdum undir eftirliti Umhverfisstofnunar. Gerð var bakkavörn sem miðar að því að verja austurbakka fólkvangsins fyrir frekara landbroti af völdum ágangs sjávar. Að mati eftirlitsaðila á vegum Umhverfisstofnunar hafa framkvæmdirnar uppfyllt öll skilyrði sem sett voru og ekki raskað verndargildi fólkvangsins með neinum hætti.

Vöktun

Félag áhugamanna um fugla vaktar Ósland og setur inn upplýsingar um fuglaferðir á www.fuglar.is

Annað

Mikið landbrot hefur verið innan fólkvangsins undanfarin ár. Nú hefur verið byggður sjóvarnargarður til að verja land. Einhver utanvegaakstur hefur verið í mýrinni austan megin í fólkvanginum en svæðið hefur jafnað sig mikið þó svo að enn sé hægt að sjá einhver ummerki. NB! EINHVERJAR AÐGERÐIR? Spyra Bryndísi.

Salthöfði og Salthöfðamýrar**Friðland****Friðlýst**

Auglýsing nr. 249/1977 í Stjórnartíðindum B. Friðland.

Stærð km2,3 km²**Stærð ha**

230,7

Landvarsla

Landvörður í Skaftárhreppi hafði eftirlit með friðlandinu, heimsótti svæðið 2 í mánuði yfir sumartímann. Svæðið verndar sig að mestu sjálf þar sem það er ekki ferðamannastaður.

Samningur

Enginn formlegur samningur hefur verið gerður um umsjón.

Skilti

Engin skilti eru á svæðinu.

Stígar

Engir stígar eru á svæðinu.

Skrúður**Friðland****Friðlýst**

Auglýsing nr. 513/1995 í Stjórnartíðindum B. Friðland.

Stærð km0,2 km²**Stærð ha**

196,6

Lokunarákvæði

Óheimilt er að fara í eyna án leyfis ábúanda.

Landvarsla

Engin landvarsla er á svæðinu.

Samningur

Enginn umsjónarsamningur.

Fræðsluáætlun

Áætlað var að setja upp fræðsluskilti árið 2015. Það var ekki gert og eru því engin skilti á svæðinu.

Skilti

Engin skilti eru fyrir svæðið.

Stígar

Engir.

Öryggi

Engin áætlun, enda ekki ferðamannastaður.

Framkvæmdir

Engar.

Alþjóðasamningar

Stormsvala hefur verið alfriðuð hér á landi frá 1954. Samkvæmt Bernarsamningnum ber að friða stormsvölu í Evrópu og vernda búsvæði hennar sérstaklega.

Válistategundir

Stormsvala (VU).

Vöktun

Mikið merkt árlega af fuglum (Ólafur Torfason) í eygni í tengslum við Náttúrufræðistofnun. Gunnar Hallgrímsson, hjá Náttúrustofu SV lands í samstarfi. Fuglatalning, Arnþór Garðarson, HÍ með flugi (reglulega).

Rannsóknir

Sjá vöktun.

Annað

Aðgengi í og um eyjuna er bæði erfitt og varasamt.

Friðlýst

Auglýsing nr. 416/2013 (Fólkvangur) og nr. 417/2013 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km

2,2 km²

Stærð ha

210,0

Lokunarákvæði

Óheimilt er að hrófla við eða skemma á annan hátt jarðmyndanir í fólkvanginum. Óheimilt er að fjarlægja geislasteina út af svæðinu nema að fengnu leyfi Umhverfisstofnunar.

Óheimilt er að hrófla við menningarminum eða skemma á annan hátt.

Óheimilt er að raska jarðmyndunum, þ.m.t. með hvers konar áletrunum og óheimilt er að hrófla við geislasteinum þar sem þeir koma fram í jarðlögum.

Einnig er óheimilt að flytja geislasteina út af svæðinu nema að fengnu leyfi Umhverfisstofnunar.

Landvarsla

Djúpavogshreppur réði frá byrjun febrúar Sævar Þór Halldórsson sem heilsárslandvörð á svæðinu. Á vegum Umhverfisstofnunar var það svo svæðalandvörður á Austurlandi, Bryndís Skúladóttir sem sá um afleysingar á svæðinu.

Sumarið í ár var fjórða sumarið sem landvörður starfar á Teigarhorni.

Fyrsta sumarið starfaði landvörður á vegum Umhverfisstofnunar en í ár og í fyrra á vegum Djúpavogshrepps. Bryndís Anna Skúladóttir sinni starfinu einnig sumarið 2015.

Samningur

Sjá "Umsjónaraðilar" og á heimasíðu Umhverfisstofnunar, <http://www.ust.is/einstaklingar/nattura/fridlyst-svaedi/austurland/teigarhorn/>.

Fræðsluáætlun

Landvörður á vegum Djúpavogshrepps tók á móti hópum sem komu á svæðið og fræddi um náttúruvættið og sögu svæðisins. Bekkir í Grunnskóla Djúpavogs komu nokkrum sinnum og einnig leikskóli Djúpavogs. Nemendur í jarðfræðikortlagningu við Háskóla Íslands komu við í námsferð sinni á Austurland og nemendur frá Edinborgarháskóla komu að Teigarhorni í námsferð. Steindasafnið var svo opið frá 13-15 á virikum dögum í júní, júlí og ágúst. Svo voru sér fræðsluferðir á degi íslenskrar náttúru, á Evrópsku menningarminnjagðunum, á sumardegnum fyrsta, á Alþjóðadegi landvarða og nú á dögum myrkurs.

Skilti

Bráðabyrgðaskilti eru uppi þangað til bílastæði verður fært. Þá eru til ný skilti um Waywatshús og um að þetta sé friðlýst náttúruvætti. Vöntun er á aðkomuskiltum.

Aðvörunar- og leiðbeiningarskilti sett upp. Framtíðarstaðsetning skilta verður nánar unnin við deiliskipulagsvinnu sem stendur yfir.

Stígar

Mikil vinna við stíga á nærsvæði sumarið 2015, bæði við gerð akfærra stíga og göngustíga. Jarðvegsskipti í stígum og malarefni borið í. Stefnt að því að ljúka vinnu við stíga sumarið 2016.

Öryggi

Unnið er að verndar- og stjórnunaráætlun og deiliskipulagi. Verndar- og stjórnunaráætlun er tilbúin að mestu leyti og verður samþykkt á árinu. Ekki er til öryggisáætlun fyrir svæðið. Fall og hrunkilti eru á helstu stöðum og svo beina stígar og tröppur fólki réttar leiðir.

Sjálfbóðaliðar

Einn hópur vann á svæðinu í eina viku við tröppugerð og almennt viðhald, í sumar 2016. Sumarið 2015 vaskur hópur fimm sjálfbóðaliða frá Umhverfisstofnun vann í viku við að bæta aðgengi ofan í Innri Gamlabæjarfjöru. Annar sjálfbóðaliðahópur, sem lokið hafði störfum við Blábjörg, hélt svo áfram með tröppugerð ofan í Ytri Gamlabæjarfjöru en þeirri vinnu er enn ólokið. Líkt og með Brunnsfjöru árið 2014 voru timburbitar úr gömlu bryggjunni á Djúpavogi notaðir til verksins og falla þeir vel inn í landið. Sjálfbóðaliðarnir gistu í tjöldum á tjaldstæðinu á Djúpavogi. Umhverfisstofnun kostaði sjálfbóðaliðastarfið. Myndir á www.facebook.com/ICV.IS

Framkvæmdir

Unnið er að því að klára tengja alla göngustíga saman og ramma þá inn meðfram bílastæði. Stikuð var leið upp á Búlandstind og áætlað er að setja upp skilti við upphaf gönguleiðarinnar. Svo voru laggðar tröppur niður í eina fjöru. Svo var klárað að gera íbúðarhúsið á Teigarhorni upp fyrir áramót.

Alþjóðasamningar

Svæðið talið hafa alþjóðlegt verndargildi .

Vöktun

Stöðug vöktun á starfstíma landvarðar sumarið 2015 - vöktun að öðru leyti í höndum Djúpavogshrepps. Ekki stöðug en samt regluleg.

Gamla húsið á Teigarhorni (Weyvadtt húsið) er í vörslu Þjóðminjasafns Íslands.

Rannsóknir

Háskólinn við Cambridge var með jarðskjálftamæli á staðnum en tók hann niður í sumar. Sjálfvirk veðurathugunarstöð er á staðnum með sírita.

Unnið að gerð Fornleifaskráningar (Stefán Ólafsson og fl.) sem liggur nú þegar fyrir. Einnig unnið að jarðfræðirannsóknum (Birgir Wilhelm Óskarsson).

Annað

Svæðið hefur færst af rauða lista Umhverfisstofnunar yfir á appelsínugulan. Sjá frekari upplýsingar um ástand svæðisins í landvarðarskýrslu 2016.

Álftaversgígar	Náttúruvætti
----------------	--------------

Friðlýst	Auglýsing nr. 105/1975 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti		
Stærð km	34,4 km ²	Stærð ha	3.436,1
Lokunarákvæði	Nei		
Landvarsla	Landvörður í Skaftárhreppi hafði eftirlit með svæðinu. Svæðið var heimsótt vikulega yfir sumartímamann og hálfsmánaðarlega yfir vetrartímamann. Einnig heimsótti sérfræðingur svæðið nokkrum sinnum á árinu.		
Fræðsluáætlun	Umhverfisstofnun í samstarfi við Kötlum Jarðvang áætla að endurnýja upplýsinga- og fræðsluskilti á áningasvæði. Núverandi skilti eru frá Kötlum Jarðvangi og Minjastofnun		
Skilti	Fræðsluskilti um Kötlum annars vegar og Þykkvabæjarklaustur hins vegar eru við áningarstað Vegagerðarinnar við ána Skálm. Einnig er skilti með upplýsingum um banni við næturgistingu.		
Stígar	Stígar er af áningarstað Vegagerðarinnar og Kötlum jarðvangs á Kálkhálsi upp á gervigígn sem næstur er, en þar er útsýnisskífa.		
Sjálfbóðaliðar	Nei		
Framkvæmdir	Engar 2016		
Vöktun	Engin.		
Annað	Gera þarf úttekt á ástandi og verndargildi svæðisins. Ekkert hefur verið framkvæmt á árinu 2013. Benda má á að ekki sækja margir svæðið heim og fáir fara um það. Spurning hvort halda eigi því ástandi t.d. með því að merkja ekki svæðið eða bæta aðgengi að því (setja í geymslu til einhverra ára)		

Árnahellir**Náttúruvætti****Friðlýst**

Auglýsing nr. 591/2002 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km0,1 km²**Stærð ha**

8,0

Lokunarákvæði

Vegna verndar jarðmyndana er óheimilt að fara í hellinn án sérstaks leyfis.

Landvarsla

Árnahellir er vel falinn og ekki er mögulegt að finna hellinn fyrir slysi. Sterkur járnhleri er rétt fyrir innan op hellisins og er hann vel læstur með Assa hengilás. Að auki er hlerinn hulinn með grjóti þannig að ekki er auðvelt að finna hann nema þekkja vel til. Árnahellir verndar sig því sjálfur ef svo má að orði komast.

Hellirinn var ekki heimsóttur árið 2017 og því ekki vitað um ástand hans.

Skilti

Engin skilti.

Stígar

Engir stígar.

Framkvæmdir

Brotist var inn í hellinn í byrjun árs 2013 (ath gæti líka verið lok árs 2012 ekki vitað með vissu). Var hengilásinn sagaður í sundur. Lokunarbúnaður var lagfærður í kjölfarið.

Vöktun

Hellarannsóknafélag Íslands hefur umsjón með friðlýstum hraunhellum og hraunhellum á friðlýstum svæðum og veitir einnig faglega ráðgjöf um vernd og friðun hraunhella. Eftir að umsjónarsamningur rann út þarf félagið sérstakt umboð frá Umhverfisstofnun til að gera úttekt á ástandi hellisins.

Rannsóknir**Annað**

Hellirinn var ekki heimsóttur árið 2015 og því ekki vitað um núverandi ástand hans.

Friðlýst

Auglýsing nr. 446/1987 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti.

Stærð km0,0 km²**Stærð ha**

2,1

Landvarsla

Regluleg landvarsla var á svæðinu á tímabilinu 1. júní - 31. desember.

Samningur**Fræðsluáætlun**

Tvö fræðsluskilti eru við bílastæðið. Fjalla þau um jarðfræði og sagnir svæðisins og eru frá Vegagerðinni og Náttúruverndarráði.

Skilti

Fræðsluskilti frá Vegagerðinni og Náttúruverndarráði eru á svæðinu. Skilti með upplýsingum um banni við næturgistingu.

Stígar

Göngustígur liggur frá hliði suður með náttúruvættinu og vestur að girðingarhorni. Gott bílastæði er á svæðinu. Áningaborð er við bílastæðið, utan verndarsvæðisins. Sumarið 2016 var hluti göngustígar lagfærður og stefnt er á að klára hringleiðina 2018.

Sjálfbóðaliðar

Nei

Framkvæmdir

Skaftárhreppur hefur látið gera deiliskipulag fyrir svæðið, í samráði við Umhverfisstofnun, og var það samþykkt í maí 2013.

Vöktun

Engin, en gagnlegt væri að setja upp teljara á gangandi gesti.

Annað

Göngustígar þarfnast viðhalds. Ástæða er til að bera áburð á þá staði sem mest mæðir á vegna umferðar ferðamanna, og telur svæðalandvörður að það gæti bætt ástandið til muna. Afar brýnt er að koma upp hreinlætisaðstöðu á svæðinu fyrir þann mikla fjölda ferðamanna sem hefur þarna viðdvöl.

	Dyrhólaey	Friðland
Friðlýst	Auglýsing nr. 101/1978 í Stjórnartíðindum B. Friðland.	
Stærð km	1,5 km ²	Stærð ha 147,2
Lokunarákvæði	Umhverfisstofnun getur takmarkað ferðir út í Dyrhólaey á varptíma fugla, frá 1. maí til 25. júní.	
Landvarsla	Dagleg landvarsla var í Dyrhólaey frá 14. maí til 31. desember. 1-2 landverðir störfuðu í Dyrhólaey og höfðu einnig eftirlit með svæðinu við Loftsalahelli sem er á náttúruminjasrá og Skógafossi.	
Samningur		
Fræðsluáætlun	Fræðsluáætlun er hluti af verndaráætlun. Þrjú fræðsluskilti eru í Dyrhólaey, eitt á Háey um fugla og tvö almennt um friðlandið á Lágey og Háey. Gert er ráð fyrir að setja upp fjögur ný fræðslu og upplýsingaskilti við nýtt bílastæði á Lágey.	
Skilti	Tvö fræðslu- og upplýsingaskilti voru sett upp 2011, í Háey og Lágey. Eldra fræðsluskilti um fugla er á Háey og er orðið illa farið. Nýtt skilti vegna lokunar á varptíma fugla var útbúið 2013. Í janúar 2017 var sett upp nýtt lokunarskilti fyrir Kirkjufjöru og lítil skilti fyrir innan girðingu meðfram brúninni um loknunina. Nýtt aðkomuskilti var sett upp við rimlahliðið við innkomuna í Dyrhólaey. Vegvísar voru settir upp við gatnamót á Lágey og Háey. Stefnt er á að setja upp fjögur ný fræðsluskilti við ný bílastæði á Lágey.	
Stígar	Skipta þarf um malarefni í göngustígum bæði á Háey og Lágey þar sem efnið sem sett var í stígana á sínum tíma er rúnað og tollir því ekki í stígum og fer til hliðanna. Einnig þarf að skipta um jarðveg á göngustígum á Háey frá bílastæði að útsýnisstað og á göngustíg vestan megin á Lágey svo þeir dreni betur, en mikil drulla verður til á einstaka stöðum eða að pollar myndast. Þetta gerir það að verkum að gengið er til hliðar við stígana. Grjóthreinsaa þarf reglulega göngustíg á milli Lágey og Háey. Unnið er að því að bteyta akveg sem liggur að gamla bílastæðinu, í akfæran göngustíg. Gert er ráð fyrir að þessi stígar verði fær hjólastólum niður að útsýnispalli sem verður gerður við enda stígsins.	
Öryggi	Öll brúnin frá bílastæði á Háey að bílastæði á Lágey hefur verið girt með kamstálsstaurum og keðju og aðvörunarskilti sett upp. Kirkjufjara er nú lokuð allt árið vegna hættu á grjóthruni og afgirt. Í janúar 2017 var sett upp nýtt lokunarskilti og aðvörunarskilti fyrir Kirkjufjöru, stórt við fyrrum gönguleið í Kirkjufjöru og um 20 lítil innan við girðingu meðfram brúninni þar sem helst er að fólk klofi yfir girðinguna. Setja þarf skilti á Háey við gamla gönguleið sem lá út á Tónna, en þangað er nú lokað. Verið er að vinna í öryggisáætlun fyrir friðlandið. Landvörður er nú allt árið í Dyrhólaey.	
Sjálfbóðaliðar	Einn 5 manna sjálfbóðaliðahópur starfaði í 5 daga frá 5-9. júní. Verkefni sem þau unnu voru: -Breikkun á göngustíg á Háey og tilfærsla á malarefni sem runnið hafði út fyrir göngustíga, -hellulagning með náttúrugrjóti yfir mýrlendi á 4 m löngum kafla á göngustíg milli Lágey og Háey og dren sett á stökustað.	
Framkvæmdir	Hafist handa við bílastæði á Lágey og undirbúningur að því að reisa vatnssalerni. Neyðarlínan lagði ljósleiðara frá Háey að Lágey og var haft eftirlit með framkvæmdinni að hálfu UST. Göngustígar og útsýnispallar voru hannaði á Háey (sveitafélagið) og hefst smíði 2017.	
Válistategundir	Eftirfarandi tegundir fugla sem verpa á Dyrhólaey og skerjum og dröngum út af Dyrhólaey eru á válista Náttúrufræðistofnunar Íslands: Tegundir í yfirvandi hættu (EN): Hrafn, stuttnefja og svartbakur.	
Vöktun	Dyrhólaey var lokuð frá 15. maí - 25. júní frá kl. 19:00-9:00. Fuglafræðingur frá Verkís, Arnór Þórir Sigfússin gerði útekt á fuglalífi í apríl og í júní (sjá meðfylgjandi gögn). Helstu niðurstöður þeirra athugana var að æðarvarp gekk illa. Helsut orsök þess vour vegna öflugrar sunnanáttar sem gekk yfir 1. júní og flæddi yfir stóran hluta varpsins. Færri kríur verptu í eyjunni en undanfarin ár. Hluti kríunnar sem verpti þar sem nú er nýtt bílastæði fluttu sig ofar á eyjuna sunnan megin við tjörn sem þar er. Náttúrustofa Suðurlands gerði könnunun á varpárangri lunda og segir að ábúð hafi verið 37%,	

varpárangur 69% og viðkoma 26%. Ábúð var minni en árið 2016 en varpárangur mun betri.

Í landvarðaskýrslu kemur fram að æðarfugl hafi verið með um 100 hreiður, um 70-80 pör af kríum hafi orpið noraðn við bílastæðið á Lágey.

Rannsóknir

Arnór Þórir Sigfússon hjá Verkís vann tvær fuglatalningar í eyggi 2015. Þá gerði Jón Kristinn Helgason hjá Veðurstofunni áhættugreiningu vegna grjóthruns í eyggi 2015.

Annað

Tveir refir voru skotnir í eyggi 2015

Friðlýst

Auglýsing nr. 354/1979 í Stjórnartíðindum B. Friðland.

Stærð km

446,3 km²

Stærð ha

44.633,4

Landvarsla

Sumarið 2017 sinntu að jafnaði tveir landverðir friðlandinu frá byrjun júní til lok september. Samvinna er við skálaverði Ferðafélags Íslands í Landmannalaugum um upplýsingagjöf til ferðamanna. Landverðirnir störfuðu samtals frá 1. júní til 15. nóvember. Samstarf var haft við Vegagerðina vegna opunar svæðisins og var það opnað 9. júní. Landvarsla var aukin í ár en æskilegt væri að auka hana enn frekar þannig að ávalt yfir háannatímamann verði 4 lanverðir á vakt á tveimur bílum. Tveir alla daga í Landmannalaugum og tveir í skipulögðum eftirlitsferðum um friðlandið. Starfstöð í Hrauneyjum hefur gert mikið gagn og stutt við eftirlit í og við friðlandið. Talsvert hefur dregið úr utanvegaakstri vegna aukinnar fræðslu til ferðamanna sem eiga leið í gegnum Hrauneyjra inn á hálendið.

Fræðsluáætlun

Landverðir, skálaverðir Ferðafélags Íslands og Hellismanna, auk hálendisgæslu Sv. Landsbjargar, veita ferðamönnum upplýsingar um svæðið. Gömul aðkomuskilti eru við friðlandsmörk, og er eitt þeirra, við Kirkjufellsós, afar illa farið. Annað, sunnan Laufafells, er á röngum stað. Þá skortir skýrari upplýsingar um umgengni á þau skilti. Fræðsluskilti til varnar akstri utan vega eru við Bjallavað og á Sólvangi. Þá er ný UVA skilti við Kirkjufellsós, og við Bjallavað. Fræðsluskilti frá Vegagerðinni, um svæðið, er í Landmannalaugum. Þar eru einnig fræðsluskilti um fugla á svæðinu. Viðvörðunarskilti um hættu við íshellana í Hrafninnuskeri eru við þá. Fræðsluskilti um Laugavegin og útbúnað ferðamanna eru utan á skálum Fí í Landmannalaugum.

Skortur er á fræðslu á svæðinu. Sérstaklega þarf að fjölga fræðsluskiltum við upphaf algengustu gönguleiða á svæðinu og þá sérstaklega í upphafi Laugavegar/Laugahring sem er fjölsóttasta leiðin. Þar er ekkert skilti um lengd á gönguleiðum eða hvers má vænta á leiðinni. Einnig þurfa að vera leiðbeinandi reglur þar sem kveðið er á um umgengni á svæðinu og afhverju. Fyrst og fremst að halda sig á stígum og afhverju það er, ekki henda rusli osfrv. stutt og ítarlegt leiðbeinandi en ekki boð og bönn einungis. Fí setti upp nýja vegvísa á Laugavegin, aðrir vegvísar eru löngu úr sér gengnir og voru settir upp af sjálfboðaliðum Ferðafélagsins fyrir um áratug síðan úr máluðu timbri og hefur verið marg bætt á hverju ári.

Skilti

Gömul aðkomuskilti eru við friðlandsmörkin. Stefnt er á að setja ný aðkomuskilti árið 2018. Fræðsluskilti til varnar akstri utan vega eru við Bjallavað og á Sólvangi. Ný innkomuskilti voru sett upp 2016 við Bjallavað á Dómadalsleið í Svalaskarð og við Kirkjufellsós, einnig voru sett upp ný utanvegaakstursskilti við Bjallavað og Svalaskarð. Fræðsluskilti frá Vegagerðinni um svæðið er í Landmannalaugum. Fræðsluskilti um fuglalíf er í Landmannalaugum. Umferðarskilti Vegagerðarinnar eru mörg hver úr sér gengin og er samtal við Vegagerðina í gangi um endurnýjun þeirra. Ferðafélag Íslands settu upp nýja vegpósta við gatnamót á göngustígum við Laugavegin.

Stígar

Göngustígar innan friðlandsins eru samtals um 73 km, og hefur kjarni leiðanna upphafspunkt í Landmannalaugum. Laugavegurinn er mjög fjölfarinn, en hluti hans, frá Landmannalaugum að Jökultungum, er innan friðlandsins. Þá er "Laugahringurinn" um Laugahraunið afar mikið genginn af daggestum í Landmannalaugum. Unnið er að viðhaldi og uppbyggingu hans um Laugahraun og hefur það staðið yfir í 2 ár. Stefnt er á að ljúka fyrsta áfanga þess verkefnis árið 2018, frá Laugum að Vondugiljaaurum. Fjármagn í þessa framkvæmd hefur verið að mjög skornum skammti og hefur því þurft að áfangaskipta verkefninu sem hefur staðið yfir í tvö ár. Klárað var að stika Laugavegin að Hrafninnuskeri með nýjum stikum. Þá vour aðrar leiðir yfirfarnar og bætt við stikum. Margir göngustígar út frá Landmannalaugum eru í slæmu ásigkomulagi og víða er jarðvegsrof. Hellismenn hafa lagt gönguleiðir um friðlandið, og þarf að fara yfir legu þeirra með þeim.

Öryggi

Hálendisgæsla Landsbjargar er öflug á svæðinu og er staðsett í Landmannalaugum frá byrjun júlí

fram í enda ágúst. Þá veita landverðir ferðamönnum og ferðapjónustu aðilum fræðslu um öryggi á svæðinu. Vöð eru merkt svo sem skynsamlegt þykir, í samstarfi landvarða og hálandisgæslu. Ferðafélag Íslands er einnig með upplýsingagjöf í skálum félagsins í Landmannalaugum og Hrafninnuskeri. Landverðir og Hálandisgæsla Landsbjargar notast orðið við tetra kerfið en Ferðafélagið hefur ekki enn tekið tetra í notkun. Sími er í landvarðahúsi. Kerfið virkaði vel að því leiti að hægt er að hringja í landvarðahús í Landmannahelli. Ekki er hægt að hringja úr símanum. Einnig tekur kerfið nokkuð rafmagn sem er af skornum skammti þar sem eingöngu er ein um 100w sólarcella sem hleður rafgeyma. Ljóst er að með fjölgun ferðamanna reynir mun meira á alla viðbragðs og öryggisaðila á svæðinu.

Sjálfbóðaliðar

Sjálfbóðaliðar voru 5 og störfuðu í 3 vikur. Unnið var með verktökum og landvörðum við að loka sári við gönguleiðina Laugahring, loka villuslóðum í Laugahrauni og grjóthreinsa meðfram göngustíg ganga frá könnutum og græða upp sár með mosaflutningi og græðlingum. Einnig fór hvor hópur í einn dag að afmá för eftir utanvegaakstur og annan dag í að stika gönguleiðir.

Framkvæmdir

Uppgöngustígur á Laugahraun lagður. Landvarðarhús málað og fjárfest í húsgögnum. Pallur smíðaður framan við hús o.fl. Hafist handa við að endurstika allan LAugavegin innan friðlands. Merkingar lagfærðar og göngubrýr smíðaðar.

Vöktun

Hí hefur fylgst með fjölda bíla á vissum leiðum innan friðlandsins

Annað

Svæðið flokkast á rauðan lista Umhverfisstofnunar vegna mikils álags og þarfnast aðgerða. Ljúka þarf skipulagsvinnu svæðisins vegna álags og ágangs ferðamanna.

Utanvegaakstur er vandamál innan friðlandsins.

Vegirnir um Dómadal og Sigöldu í Landmannalaugar voru opnaðir 21. júní 2014 af Vegagerðinni, í samráði við UST. Svæðið var snjóþungt og talsverður snjór á svæðinu langt fram á sumar. Ekki tókst að opna allar leiðir innan friðlandsins.

Friðlýst

Svæðið er ekki friðlýst en þar gilda sérstakar umgengnisreglur sem settar voru af nefnd sem starfaði undir menntamálaráðuneyti. Árið 2017 stendur til að friðlýsa svæðið.

Stærð km

km²

Stærð ha

15,0

Landvarsla

Landvarsla var við Geysi allt árið en landverðir sinntu saman Gullfossi, Geysi og Hveravöllum að einhverju leyti. Breytingar urðu á þegar nýr sérfræðingur var ráðinn yfir Kerlingafjöllum og Hveravöllum að þá dattu Hveravellir úr umsjón landvarða á Gullfoss og Geysi. Sérfræðingur UST sinnti daglegri vetrarlandvörslu frá áramótum ásamt Gunnari Gunnarsyni sem var í 40% hlutastarfi fram á sumar. Um sumarið störfuðu Sigurður Kjartansson landvörður ásamt Karli Jóhanni Guðnasyni landverði á Geysi. Um haustið tók Valdimar Kristjánsson við starfi Lárusar Kjartanssonar og Sigurður Kjartansson starfaði fram að áramótum auk Guðbjargar Runólfsdóttur sem starfaði í nóvember og desember.

Sumarlandverðir:

Sigurður Kjartansson

Karl Jóhann Guðnason

Samningur

Sjá undir "gögn"

Fræðsluáætlun

Fræðsluskilti er við innkomu. Nöfn hveranna eru í steinum við flesta þeirra. Þörf er á innkomuskiltum og hefur verið sótt um fjármagn til að framleiða þau. Skilti var sett upp við Blesa 2016. Of fá fræðsluskilti eru á svæðinu.

Skilti

Tvö fræðsluskilti eru við innganga inn á svæðið á vegum Umhverfisstofnunar. Innkomuskilti frá landeigendum er við aðlinngang og þarf að uppfæra það.

2016: Skilti sem sýnir framtíðaráætlanir á Geysissvæðinu var sett upp. Tvö skilti sem benda fólki á að það sé óheimilt að gista á efra bílplaninu voru sett upp. Skilti var sett upp við Blesa til að fá fólk til að hætta að henda smámynt í hverinn. Tvö drónaskiltinu voru sett upp. Fjögur mannbroddaskilti voru gerð til að vara við hálfu og benda fólki á að vera á mannbroddum en það er auðvelt að taka þau niður ef það er engin hálfka. Almenn endurnýjun á tákmyndaskiltum við línur um að lokað er vegna gróðurverndar og bannað að ganga. Skilti og bönd sem loka fyrir gönguleið upp á Laugafell frá Konungshver.

Stígar

Stígar liggja um svæðið og leiða gesti þess að hverunum, í hæfilegri fjarlægð. Hellulagður stígar liggur á milli innganganna tveggja og timburpallur er fyrir framan hverinn Blesa. Annars eru troðningar sem búið er að afmarka með öryggislínum. Stígar fyrir ofan Konungshver eru mjög illa farnir, mikið vatnsrof er á svæðinu og drulla þegar rignir. Gróðurrof er gífurlegt og sums staðar eru rofnar breiður, allt að 15 metra breiðar vegna umferðar gangandi fólks. Stígar var afmarkaðir fyrir ofan Konungshver og einnig var bætt við böndum til að halda fólki á stígum. Bætt var við lokun frá Konungshver upp að girðungu og á Laugafell enda framkvæmdir enn í gangi og mikið drullusvað.

Öryggi

Mikið hefur verið hugað að öryggisþáttum. Öryggisáætlun UST staðfærð fyrir Gullfoss og Geysissvæðið t.d. Þá voru línur, merkingum og böndum viðhaldið. Mikið kapp var lagt í að fylgjast með legu öryggislínunnar í kringum Strokk og hún færð ef aðstæður krefjast þess t.d. vegna hálfku. Fylgst var með innviðum daglega. Lokað er fyrir hringleið í kringum Strokk þar sem mikið vatn rennur ofar á svæðinu og myndar mikinn ís sem er varasamur. Hverahrúður getur einnig farið að myndast þar sem ekki er lengur gengið yfir bleytuna.

Sjálfbóðaliðar

Engir sjálfbóðaliðar störfuð á Gullfossi í sumar.

Framkvæmdir

Deiliskipulag fyrir Geysissvæðið var samþykkt á árinu 2016. Þá hófust framkvæmdir í desember 2016 á Laugarfelli og ríkisjörðinni Laug sem er samliggjandi Geysissvæðinu. Framkvæmdir hafa staðið yfir frá tjaldsvæði og upp að Háuhverum utan girðingar á árinu 2017.

Vöktun

Vöktun er regluleg enda starfsmenn sem sinna þar landvörslu flesta daga vikunnar. Svæðið er mjög illa farið á köflum. Mikið er um gróðurrof og stígar að mestu leyti troðningar. Uppgerður hellulagður stígur er um hluta svæðisins en er orðin mjög lélegur.

Rannsóknir

Gefið var út leyfi til jarðvísindarannsókna á svæðinu árið 2015 og verður áhugavert að sjá niðurstöður úr þeim. Rannsóknin var í umsjón Jarðvísindastofnunar HÍ.

Annað

Svæðið var sett á rauðan lista Umhverfisstofnunar árið 2010 sem eitt þeirra 10 svæða sem stofnunin telur hættu á að missi verndargildi sitt og var enn þeim lista við endurskoðun listans árið 2012. Svæðið er sérstakt á heimsvísu og dregur að sér fjölmarga ferðamenn enda eitt þekktasta hverasvæði jarðarinnar. Á svæðinu gilda sérstakar umgengnisreglur sem settar voru af Geysisnefnd á sínum tíma. Öryggi hefur verið sinnt með öryggisgirðingum og táknmyndum. Skilti sem banna reykingar eru inni á Geysissvæðinu, og hafa þau bætt umgengni. Formlegt landeigendafélag er fyrir svæðið, en ríkið er ekki aðili að því. Ríkið keypti svæðið á árinu 2016.

Friðlýst

Auglýsing nr. 141/1979 í Stjórnartíðindum B. Friðland.

Stærð km

1,5 km²

Stærð ha

154,9

Lokunarákvæði

Göngustígur á neðra svæði, frá minnismerki um Sigríði frá Brattholti að fossinum, er lokaður yfir veturinn, á meðan ís og snjór eru á svæðinu.

Landvarsla

Landvarsla var við Gullfoss allt árið en landverðir sinntu saman Gullfossi og Geysi. Sérfræðingur UST sinnti daglegri vetrarlandvörslu ásamt Gunnari Gunnarssyni fram á sumar. Um sumarið bætust við tveir landverðir og voru tvö auka stöðugildi ásamt sérfræðing. Um haustið tók Valdimar Kristjánsson við starfi Lárusar. Fjármagn fékkst til þess að halda tveimur landvörðum fram að áramótum ásamt Valdimari.

Sumarlandverðir:

Sigurður Kjartansson

Karl Jóhann Guðnason

Fræðsluáætlun

Árið 2015:

Um svæðið liggur Sigríðarstígur, með fræðslu þeirri sem áður var í Sigríðarstofu, á skiltum. Sótt var um styrk til að koma upp innkomuskiltum og skiltum um almennna umgengi og friðlandsreglur. Veruleg þörf er á að bæta við fræðsluskiltum við Gullfoss.

Skilti

Öll fræðsluskilti eru komin upp; aðeins viðhaldi sinnt

Aðkomuskilti að friðlandinu eru ekki til staðar. Búið er að sækja um styrk fyrir innkomuskilti á svæðinu, ásamt fræðsluskiltum um almenna umgengi og friðlandsreglur.

Tvö skilti sem benda fólki á að gisting sé óheimil á neðra bílastæðinu voru sett um sumarið 2016. Fjögur mannbroddaskilti voru einnig sett upp 2016 en það er auðvelt að taka þau niður þegar engin hálka er á svæðinu. Einnig voru sett upp þrjú skilti í lok árs 2016 sem banna notkun dróna/flygilda.

Stígar

Unnið er að byggingu göngustígapalla. Grundvallast þeir á vinningstillögu hönnunarsamkeppni um Gullfossvæðið, er lauk árið 2013. Stiginn sem tengir efra og neðra svæðið er í forgangi og hefur verkið verið boðið út. Eco grids mottur settar út á klettaneft á efrasvæði vorið 2015.

Byrjað var á framkvæmdum við nýja stiga á milli efra og neðra svæðis vorið 2016 og hafa framkvæmdir staðið yfir með hléum allt árið 2016 en verkinu líkur 2017. Stiginn er kominn í fulla notkun 2017 og gamli stigi var fjarlægður.

Öryggi

Öryggisúttekt var gerð af Veðurstofunni snemmsumars 2014, í kjölfar grjóthruns sem varð og slasaði ferðakonu á fæti. Reynt var að samræma aðgerðir og fá björgunarsveitir Uppsveita í fyrirbyggjandi starf til að losa um grjót í hlíðinni fyrir ofan neðri stíginn, til að fyrirbyggja grjóthrun. Erfitt reyndist að fá sveitirnar í verkið. Þarf að fylgja þessu eftir og sjá hvort hægt sé að fá aðila í slíkar fyrirbyggjandi aðgerðir vorið 2018. Allar línur voru yfirfærðar, skipt um táknmyndir spotta þar sem þurfti. Grjóthrunsskilti var komið upp við inngang neðri stígsins þar sem fólk er varað við grjóthrunshættu. Þá var staurum með hrapshrunsmarkingum komið upp á flötinni, austan við bílastæðið, næst bjargbrúninni. Virkt eftirlit er með stígum svæðisins og landvarsla að jafnaði alla daga vikunnar.

Árið 2016 var komið upp hliði með lokunarskilti til að stoppa gangandi umferð niður að Gullfossi þegar aðstæður eru hættulegar en fram að því voru keðjur með skilti á sem ferðafólk virti ekki. Einnig var sett upp girðing frá hliðinu og að klettunum fyrir ofan.

Útbúin voru fjögur mannbroddaskilti til að vara við hálku og benda fólki á að nota mannbrodda en þessi skilti er hægt að færa til og fjarlægja með auðveldum hætti þegar engin hálka er á svæðinu.

Sjálfbóðaliðar

Engir sjálfbóðaliðar störfuðu við Gullfoss 2017

Framkvæmdir

Byrjað var á framkvæmdum við nýjan stiga vorið 2016 en hann tengir efra og neðra svæðið. Framkvæmdir stóðu yfir með hléum allt árið en verkinu verður lokið 2017.

Vöktun

2017: Varð sú breyting að landvarsla var alla daga frá því um sumarið og til áramóta. Náttúrufar hefur verið vaktað og gripið til verndarráðstafana þegar það hefur átt við, t.d. með lokunar slóða o.s.fr.v. Nauðsynlega vantar rannsóknir og upplýsingar um gróðurfar svæðisins.

Annað

Svæðið er á appelsínugulum lista stofnunarinnar yfir svæði sem eiga á hættu á að tapa verndargildi sínu og þörf er á aðgerðum til að snúa þeirri þróun við. Með nauðsynlegum framkvæmdum má taka svæðið af appelsínugulum lista. Mikill ferðamannafjöldi er á svæðinu, sem getur dregið úr verndargildi svæðisins ef innviðir ráða ekki við fjaldann. Unnin var stjórnunar- og verndaráætlun fyrir svæðið 2016 og tekur hún gildi 2017. Mun það styrkja verndargildi svæðisins.

Herdísarvík**Friðland****Friðlýst**

Auglýsing nr. 121/1988 í Stjórnartíðindum B. Friðland.

Stærð km

42,2 km²

Stærð ha

4.217,9

Lokunarákvæði

Umhverfisstofnun er heimilt að beita tímabundnum lokunum. Beit búfjár er óheimil.

Landvarsla

Starfsmaður byggingardeildar Háskóla Íslands heimsækir svæðið nokkru sinnum á ári til að kanna ástand mannvirkja.

Samningur

Enginn

Fræðsluáætlun

Ett hafa verið upp tvö fræðsluskilti. Annað um minjar og örnefni á svæðinu og hitt um líf og störf Einars Benediktssonar og Hlín Johnson.

Skilti

Gamalt skilti (Náttúruverndarráðs) við mörk friðlandsins. Einnig eru fræðsluskilti á svæðinu á vegum landeiganda, Háskóla Íslands.

Stígar

Fornar slóðir, frá tímum Hlínar Johnson (eiganda), eru greinilegar á milli Vogsósa og Herdísarvíkurbæjarins eftir gömlum þjóðleiðum.

Framkvæmdir

Vinna við undirbúning á deiliskipulagi er í gangi.

Annað

Aukið álag gesta mun verða um svæðið eftir að Suðurstrandavegur opnaði. Þörf er á úrbótum, bílastæði, stígum og fræðsluskiltum.

Bent hefur verið á ástand sjóvarna á svæðinu. Ágangur sjávar er mikill og er hætta á að sjórinn muni flæða inn og skemma. Lítils háttar hefur verið lagfært í sjóvörnum.

Viðhald bygginga á svæðinu, sem er í eigu Háskóla Íslands, er bágborið og er hús á svæðinu að grotna niður.

Gera þyrfti úttekt á ástandi svæðisins.

Svæðið var ekki heimsótt árið 2014 og því ekki vitað um ástand þess. Engar leyfisveitingar vegna framkvæmda eða rannsókna voru afgreiddar vegna svæðisins

Friðlýst

Náttúruvætti.
Dropasteinar í hellinum höfðu þegar verið friðlýstir með auglýsingu í Stjórnartíðindum B, nr. 120/1974.

Stærð km

0,1 km²

Stærð ha

6,5

Lokunarákvæði

Vegna verndar jarðmyndana er óheimilt að fara í hellinn án sérstaks leyfis.

Landvarsla

Jörundur er vel falinn og ekki er mögulegt að finna hann nema þekkja vel til. Op hans sem er aðeins 40x40 sm. er hulið með grjóti og fellur það vel inn í landslagið. Rétt fyrir innan opið er síðan þrenging upp á 30x30 sm. Í þeirri þrengingu er sterkt hlið með Assa hengilás. Með þessum hætti verndar hellirinn sig að vissu leyti sjálfur.

Samningur

Samkvæmt samningi milli UST og Hellarannsóknarfélags Íslands 25. júlí 2002 (sem nú er útrunninn), bar félaginu að hafa umsjón og eftirlit með friðlýstum hraunhellum og einnig hraunhellum á friðlýstum svæðum ásamt sérstökum jarðmyndunum í hellunum. Samningurinn gildi í 10 ár.

Framkvæmdir

Sumarið 2010 var skipt um hengilás á hliði hellisins. Ekkert hefur verið um framkvæmdir síðan. Engin skilti eða göngustígar liggja nálægt hellinum.

Vöktun

Hellarannsóknafélag Íslands hafði umsjón með friðlýstum hraunhellum og hraunhellum á friðlýstum svæðum til ársins 2012, en eftir það hefur samningur þess efnis ekki verið endurnýjaður. Fara þarf eftirlitsferð 2017.

Annað

Sérfræðingur hefur ekki komið í hellinn og getur því ekki vitnað um ástand hans.

Kirkjugólf	Náttúruvætti
-------------------	---------------------

Friðlýst	Auglýsing nr. 426/1987 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti		
Stærð km	0,0 km ²	Stærð ha	1,0
Lokunarákvæði	Nei		
Landvarsla	Regluleg landvarsla var á svæðinu frá lok maí til lok árs. Landvörður fór í eftirlit 4-5 sinnum í viku yfir sumartímann og reglulega yfir vetratímann.		
Fræðsluáætlun	Fræðslu- og upplýsingaskilti um náttúruvættið var sett upp á staðnum 2013.		
Skilti	Fræðslu- og upplýsingaskilti var sett upp við svæðið sumarið 2013. Skilti með upplýsingar um bann við næturgistingu er við bílastæðið. Katla jarðvangur hefur sett upp 2 fræðsluskilti við Kirkjugólf og við klett sem er á leiðinni að gólfinu.		
Stígar	Göngustígur er frá bílastæði sem er við Geirlandsveg. Stígurinn var lagfærður í ágúst 2016. Sótt var um fjármagn til að klára framkvæmdina 2017 en fékkst ekki. Áætlað er að klára framkvæmdir 2018.		
Annað	Lág stuðlabergsklöpp. Endar stuðlabergsdranganna sem snúa upp úr jörðu eru eggsléttir. Gera þarf úttekt á ástandi svæðisins. Göngustígur frá bifreiðastæði þarfnast lagfæringa.		

Oddaflóð	Friðland
-----------------	-----------------

Friðlýst	Auglýsing nr. 634/1994 í Stjórnartíðindum B.Friðland.		
Stærð km	5,7 km ²	Stærð ha	568,4
Lokunarákvæði	Fuglaveiðar eru bannaðar í friðlandinu.		
Landvarsla	Svæðalandvörður á Suðurlandi hefur umsjón með svæðinu og heimsækir það af og til.		
Vöktun	Engin skipulögð vöktun er á svæðinu en það hefur þornað töluvert undanfarin ár, líklega vegna þess að áin hefur grafið sig niður.		

Friðlýst

Auglýsing nr. 457/1994 í Stjórnartíðindum B. Friðland.

Stærð km6,6 km²**Stærð ha**

657,5

Landvarsla

Engin bein landvarsla er á svæðinu enda svæðið illfært.

Fræðsluáætlun

Umhverfisstofnun áætlað að setja upp aðkomu- og fræðsluskilti.

Vöktun

Sérfræðingur fór í eina eftirlitsferð 2017. Aðgengi að svæðinu er slæmt enda votlendi. Betra væri að vakta svæðið Reykholtsmegin, með kíkjum en að reyna að nálgast það hinum megin við Tungufljótið.

Annað

Flæðiengi að hluta. Stór hluti alveg undir vatni. Ekki göngufæri út í eyju, nema á ís. Mikið fuglalíf á svæðinu sumarið 2016. Að mati landvarða og heimamanna á svæðinu er ástand þess almennt gott og ekki mikið rask.

Friðlýst

Auglýsing nr. 477/1987 í Stjórnartíðindum B. Náttúruvætti

Stærð km

1,7 km²

Stærð ha

165,2

Landvarsla

Dagleg landvarsla var við Skógafoss frá 15. maí - 31. desember. Gert er ráð fyrir að búið sé að festa í sessi daglega landvörslu á svæðinu allt árið um kring samhliða landvörslu í Dyrhólaey.

Samningur

Samkomulag er við Kötlu jarðvang um náttúruvernd og upplýsingagjöf.

Fræðsluáætlun

Tvö fræðsluskilti á vegum Rangárþings eystra og Kötlu Jarðvangs.

Skilti

Tvö fræðsluskilti á vegum Rangárþing Eystra og Kötlu Jarðvangs.

Stígar

Gönguleiðin um Fimmvörðuháls hefst við Skógafoss. Göngustígur liggur frá bílastæði að Skógafossi og einnig að tröppum sem liggja upp Kvinnabrekkuna, austan fossins að útsýnispall á Skógarheiði. Rangárþing Eystra sér um viðhald á stálstiga og og er hann hertur einu sinni til tvisvar á ári. Gönguleið yfir Fimmvörðuháls er stikuð og er hver stika númeruð. Ástand allra göngustíga við Skógafoss var mjög slæmt í byrjun árs. Göngustígur frá bílastæði var endurgerður, grafinn upp og sett gróft efni undir og fínt brotið efni ofan á. Sama var gert við hliðarstíga sem liggja að tröppu upp Kvinnbrekku. Þá var gerður tengistígur frá áreyrum Skóga inn á aðalstíg. Allt gróið svæði framan við Skógafoss var girt af nema lítill blettur milli hliðarstíga. Búið er að loka öllum hliðarstígum og villustígum sem liggja út frá aðal göngustíg í Kvinnbrekku. Í nóvember 2016 hófst vinna við uppbyggingu göngustígar frá útsýnispalli á Skógaheiði, 650 m upp á heiðina. Stefnt er á að ljúka þeim framkvæmdum 2018. Göngustígur ofar á heiðinn er illa farinn á köflum og búið er að gera áætlun um lagfæringu á stígnum og stefnt á að byrja á því 2019.

Öryggi

Gerð hefur verið öryggisáætlun fyrir öll friðlýst svæði í umsjón Umhverfisstofnunar, búið er að staðfæra áætlunina yfir Skógafoss

Sjálfbóðaliðar

Sjálfbóðaliðar unnu í 2 vikur í byrjun júní. Þeirra verkefni var að fjarlægja gamlar viðartröppur úr hlíðinni við Skógafoss, stoppa jarðvegsrof í híðinni og taka niður gamla girðingu og setja nýja meðfram járnröppum. Einnig aðstoðuðu þau við að undirbúa jarðveg fyrir fræsáningu og settu brú yfir læk framan við Skógafoss.

Framkvæmdir

Sveitarfélagið hefur látið setja upp útsýnispall við fossinn. Deiliskipulag fyrir Ytri-Skóga var samþykkt í júní 2013.

Vöktun

Annað

Stígur með fossaröðinni ofan Skógarfoss er mjög illa farinn og stefnir svæðið á rauðlista ef ekkert er að gert.

	Surtsey	Friðland
Friðlýst	Friðlýst svæði frá árinu 1965. Auglýsing nr. 50/2006 í Stjórnartíðindum B. Auglýsingu breytt með auglýsingu nr. 468/2011 í Stjórnartíðindum B. Samþykkt á heimsminjaskrá UNESCO í júlí 2008, sem einstakt svæði náttúruminja.	
Stærð km	65,6 km ²	Stærð ha 6.558,9
Lokunarákvæði	Óheimilt er að fara í land í Surtsey og kafa við eyna nema til rannsókna og verkefna sem tengjast þeim og þá með skriflegu leyfi Umhverfisstofnunar. Siglingar í friðlandinu eru heimilar.	
Landvarsla	Sérfræðingur Umhverfisstofnar er með starfstöð í Vestmannaeyjum og sér um eftirlit með Surtsey. Engin landvarsla er í eyinni. Starfsmaður friðlandsins sinnir eftirliti með þeim sem fá leyfi til að stíga á land í Surtsey.	
Fræðsluáætlun	Surtseyjarstofa var opnuð þann 2. júlí 2010 í Vestmannaeyjum. Í gestastofu friðlandsins var að finna sýninguna Jörð úr Ægi þar sem hægt var að fræðast um friðlandið og þær rannsóknir sem þar fara fram. Gestastofan lokaði 14 nóvember 2014 þegar sýningin var endurgerð og flutt í Eldheima. Sett hefur verið upp fræðslufni um Surtsey á heimasíðu Umhverfisstofnunar undir vefslóðinni www.surtseyjarstofa.is . Fræðslufnið er en sem komið einungis til á íslensku en það þyrfti að þýða yfir á ensku. Bæklingur um friðlandið Surtsey (á íslensku og ensku) var gerður árið 2009. Bæklingurinn var endurprentaður á vormánuðum 2011.	
Skilti	Upplýsingaskilti um Surtsey og Vestmannaeyjar var sett upp snemma sumars 2013 Samhliða var skjöldur um heimsminjasvæðið vígður..	
Stígar	Ekki til staðar. Þar sem aðgangur að eyjunni er takmarkaður má teljast ólíklegt að þeir verði nokkurn tímann lagðir enda varla þörf á þeim.	
Öryggi	Öryggisáætlun fyrir friðlandi var gerð haustið 2015	
Framkvæmdir	Starfsmenn Veðurstofu skiptu yfirfóru veðurstöðina og vefmyndavél í apríl 2017. Sumarið 2017 fékk verkefnið SUSTAIN heimild til að bora tvær nýjar borholur í eyjunni, eina lóðréttu og eina skáholu. Framkvæmdir vegna þessa hófust í lok júlí og lauk um miðjan september þegar seinasti búnaðurinn var fluttur frá eyjunni. Á endanum urðu holurnar þrjár en við borun á lóðréttuholunni hrundi hún og varð að skera borstálið. Holan var því ekki nothæft til þeirra rannsókna sem til stóð að fara í og var því boruð önnur lóðrétt hola. Plast og annað rusl sem rekið hafði á land á tanganum var fjarlægður í júlí 2017. Starfsmaður friðlandsins tók rekan saman og var hann fjarlægður með aðstoð frá Björgunarfélagi Vestmannaeyja og starfsmönnum SUSTAIN verkefnisins.	
Alþjóðasamningar	Surtsey var samþykkt á heimsminjaskrá UNESCO í júlí 2008 sem einstakur staður náttúruminja á grundvelli mikilvægi rannsókna og vöktunar á landnámi dýra og plantna ásamt þróun eyjarinnar og framvindu lífríkis Surtseyjar. Hafsvæðið innan friðlandsmarka var tilnefnt sem OSPAR svæði 2013	
Vöktun	Surtseyjarfélagið hefur samræmt og leitast við að efla vísindarannsóknir í Surtsey og innan marka friðlandsins. Náttúrufræðisstofnun hefur stundað rannsóknir og annast reglubundna vöktun á náttúrufari friðlandsins í samvinnu við Hafrannsóknarstofnun, Surtseyjarfélagið og aðrar stofnanir.	
Rannsóknir	Vísindagreinir í vöktunaráætlun Náttúrufræðisstofnunar Íslands. Niðurstöður rannsókna eru birtar í vísindagreinum og Surtsey Research Progress Report sem er gefið út á nokkura ára fresti. Seinasta eintak kom út 2015	
Annað	Ástand eyjarinnar er gott. Við framkvæmdir vegna borholuverkefnisins var þess gætt að afmarka framkvæmdarsvæðið og staðsetja það þar sem þær hefðu sem minnst áhrif á lífríki eyjarinnar. Gekk það eftir en beðið er vettvangsferðar til eyjarinnar sumarið 2018 til að meta langtímaráhrif	

framkvæmdarinnar á gróðurfar. Framkvæmdarsvæðið var á gróðurlitlu svæði og er gert ráð fyrir að áhrifin verði minniháttar.

Við eftirlit starfsmannsfriðlandsins kom í ljós í einni eftirlitsferðinni lifandi kórianderplanta í potti í Pálsbæ. Hafði hún verið flutt til eyjarinnar til að nota við matseld. Ekki er vitað hversu lengi plantan dvaldi í eyjunni og hvort hún hafi nokkur tíman yfirgefið Pálsbæ. Samkvæmt friðlýsingu eyjarinnar er óheimilt að flytja til eyjarinnar lifandi plöntur, fræ og plöntuhluta. Jafnframt er óheimilt að flytja þangað jarðveg. Pottinum með plöntunni var því komið fyrir í innsigliðum umbúðum og fluttur í land til förgunar.

Viðey í Þjórsá	Friðland
-----------------------	-----------------

Friðlýst

Auglýsing nr. 850/2011 í Stjórnartíðindum B. Friðland.

Stærð km

0,0 km²

Stærð ha

3,4

Lokunarákvæði

Öðrum en landeigendum er óheimilt að fara í land í Viðey nema að fengnu leyfi Umhverfisstofnunar og þá til rannsókna, vöktunar og eftirlits.

Landvarsla

Enginn, sérfæðingur á Suðurlandi hefur eftirlit með friðlandinu. Almenningsi er ekki heimil för í friðlandið.

Rannsóknir

Anna Sigríður Valdimarsdóttir lauk árið 2010 við BS-verkefni um gróðurfar í Viðey

Annað

Viðey í Þjórsá er sérstök m.a. vegna þeirrar umgerðar sem straumþung áin veitir. Mikilvægi svæðisins felst einnig í möguleika á samanburði t.d. birkisins, sem þar hefur vaxið án teljandi áhrifa mannsins, við birki annarsstaðar í landinu. Í Viðey hafa fundist yfir 70 háplöntutegundir, þar af tvær tegundir sjaldgæfar á landsvísu.

Friðlýst

Auglýsing nr. 870/2017 í Stjórnartíðindum B. Friðland. Fyrst friðlýst 1981.

Stærð km

357,8 km²

Stærð ha

35.783,9

Lokunarákvæði

Á tímabilinu 1. maí til 10. júní er umferð um varplönd heiðargæsar bönnuð. Flug neðan 3.000 feta hæðar yfir friðlandinu utan jökuls er óheimilt á tímabilinu 10. maí til 10. ágúst.

Landvarsla

Ráðinn var sérfræðingur Umhverfisstofnunar með umsjón með friðlýstum svæðum á miðhálandinu vorið 2017. Sinnti viðkomandi landvörslu eftir efnunum sumarið og haustið 2017.

Farnar voru tvær ferðir inn í friðlandið. Sú fyrri var farin fótgangandi frá Setrinu, skála 4x4 að Nautöldu og sett upp þurrsalerni í samráði við Vini Þjórsárvera. Seinni ferðin var farin fótgangandi í lok október frá Þjórsárlóni við Kvíslárveituveg að Arnarfelli hinu Mikla. Sett var upp þurrsalerni við Arnarfellið í samráði við Vini Þjórsárvera.

Fræðsluáætlun

Vinna við skilti er langt komin en á því verður kort og umgengnisreglur svæðisins.

Skilti

Tvö þurrsalerni, annað við Nautöldu og hitt undir Arnarfelli hinu mikla. Aðkomu- og fræðsluskilti eru í vinnslu.

Stígar

Engir formlegir stígar en göngufólk fer yfirleitt um gömlu þjóðleiðina (reiðleið) um svæðið.

Öryggi

Skálinn í Nautöldu er öllum opinn en hann er með kojum. Kofinn heldur vatni og vindum en vart meira. Símasamband á svæðinu (GSM) er gott.

Sjálfbóðaliðar

Landvörður af friðlandi af Fjallabaki og sjálfbóðaliði aðstoðu sérfræðing Umhverfisstofnunar við uppsetingu á þurrsalerni við Nautöldu og Arnarfell hið mikla sumarið og haustið 2017.

Framkvæmdir

Sumarið 2014 var alaskalúpína stungin upp á nokkrum stöðum í Þjórsárverum; í Kvíslaveitum Landsvirkjunar, austan Þjórsár, þ.á.m. við skálann í Þúfuvötnum. Það þarf að taka afstöðu til skálans við Nautöldu en hann er orðinn mjög slappur. Farið var með efni í tvo nýja kamra í Þjórsárver síðsumars 2014. Landhelgisgæslan lagði til flutning efnisins á þylu. Lokið var við uppsetingu á kömrunum sumarið 2017.

Alþjóðasamningar

Á Ramsar og á Bernarviðauka III vegna heiðargæsar.

Vöktun

Ekki stendur yfir skipulögð vöktun í Þjórsárverum en ýmsar rannsóknir á fuglum, vötnum, vistfræði og lífríki svæðisins hafa verið gerðar allt frá 1971. Árið 2009 hófust jarðfræðirannsóknir við Múlajökul.

Alaskalúpína var fjarlægð á nokkrum stöðum í Kvíslaveitum Landsvirkjunar, austan Þjórsár, sumarið 2013.

Rannsóknir

Ýmsar rannsóknir á fuglum, vötnum, vistfræði og lífríki svæðisins hafa verið gerðar allt frá 1971. Árið 2009 hófust jarðfræðirannsóknir við Múlajökul. Leyfi var veitt til University of Latvia til sýnatöku af yfirborði Múlajökuls.

Annað

Utanvegaakstur er mikið áhyggjuefni í Þjórsárverum. Framkvæmda er þörf til að sporna við honum. Sumur 2010 og 2011 sá Gísli Már Gíslason sem var í gönguferðum á svæðinu, fór eftir fjórhjól og jeppa við Arnarfell og undir austanverðum Arnarfellsmúlum, við sunnan- og austanverða Nautöldu og við Blautukvísl á leið í Setur. Einnig fannst aurlíf af stórum jeppa um mitt Oddkelsver. Búið er að grafa niður fiskikar í áreyrnarar við Nauthagajökul, við heita lind við austuranvert Ólafsfell, þar sem jeppamenn baða sig á vetrum og eru myndir af því í bók Jóns Snælands um Lindir á Íslandi, ásamt jeppum bæði við lindina og Nautöldu. Þessar myndir eru teknar að sumarlagi. Þann 16. júlí 2011 kl 14. sást hvít háþekju flugvél fljúga í lágflugi (í u.þ.b. 100 fetum, 30 m) yfir Múlunum og Múlavera framan við Múlajökul. Umhverfisstofnun hefur komið tilmælum til Flugmálastjórnar um að slíkt hátterni sé brot á reglum sem gilda á svæðinu og geti haft neikvæð áhrif á fuglalíf í Þjórsárverum.

Annað

Breiðafjörður	Sérlög
----------------------	---------------

Friðlýst

Svæðið er verndað með lögum nr. 54/1995 um vernd Breiðafjarðar.

Stærð km

2.874,0 km²

Stærð ha

287.400,0

Fræðsluáætlun

Gefnir hafa verið út tveir bæklingar; Náttúra og saga Breiðafjarðar og Fuglalíf á Breiðafirði á íslensku og ensku.

Breiðafjarðarnefnd mun gefa út nýjan bækling 2014 um nytjar og hlunnindi á Breiðafirði.

Árið 2011 stóð nefndin að gerð upplýsingaskilta um Breiðafjörð sem sett voru upp í Stykkishólmi, Flatey og á Brjánslæk.

Á vefslóðinni breidarfjordur.is er að finna ítarlegar upplýsingar um svæðið í heild sinni ásamt verndaráætlun og lögum er gilda um svæðið.

Skilti

Árið 2011 stóð nefndin að gerð upplýsingaskilta um Breiðafjörð sem sett voru upp í Stykkishólmi, Flatey og Brjánslæk.

Annað

Sjá Breiðarfjarðanefnd.

Verndaráætlun fyrir Breiðafjörð var samin af árið 2001. Endurnýjuð verndaráætlun er fyrirhugað fyrir lók 2014.

Friðlýst

Auglýsing nr. 32/1973 í Stjórnartíðindum B. Friðland.

Stærð km

51,1 km²

Stærð ha

5.105,6

Lokunarákvæði

ATH: Hvannalindir falla nú undir Vatnajökulsþjóðgarð sbr. breytingu á reglugerð 608/2008 - sjá 463/2013

Landvarsla

Landvarsla var í Hvannalindum í sumar, 2013 líkt og önnur sumur og heimsótti þjóðgarðsvörður Hvannalindir nokkru sinnum á árinu. Einnig var hálendisfulltrúi austursvæðis mikið á svæðinu í sumar.

Fræðsluáætlun

Sumarið 2014 fór landvörður í fræðslugöngur með ferðamenn að Eyvindarrústum og að Kreppuþröng.

Skilti

Komin eru upp lágstemmd skilti með upplýsingum um landvörslu og tjaldbönn.

Sjálfbóðaliðar

5 manna hópur vann í afmörkun göngustíga

Framkvæmdir

Mikið og gott starf var unnið í Hvannalindum og Krepputungu sumrin 2012, 2013 og 2014. Eftirlit og rakstur vegna utan vega aksturs var stór hluti af starfinu í ár sem önnur ár og var megin áherslan lögð á átakssvæðið sem var markað 2011, þó svo að reynt hafi verið að sinna allri tungunni. Kamrarnir tveir voru málaðir, grjóti hlaðið við þá, málning á hellum inn við rústir var endurnýjuð, gönguleið stikuð að Kreppuþröng, skipt um stikur og þær málaðar inn að rústum, nýjar stikur og kaðlar settar umhverfis rústir og fjárhús, slóðar stikaðir og hlaðið meðfram slóðum. Stefnan er sett á að reyna að auka starf sjálfbóðaliða í tungunni næstu árin.

Vöktun

Landvarslan, s.s. vöktunin, eftirlitið og fræðslan er að aukast í Lindunum.

Annað

Nærumhverfi Eyvindarrústanna í Hvannalindum hefur látið á sjá síðustu ár. Enn eru töluverðar traðkskemmdir á gróðri umhverfis rústirnar. Ferðamönnum sem heimsækja Hvannalindir fer sennilega hægt fjölgandi og ástæða þykir til að gera viðunandi úrbætur til að vernda gróður og hleðslur. Mikilvægt er að koma upp sjálfvirkri talningu á bílastæði við rústir til að átta sig á fjölda ferðamanna. Áhersla þarf að vera á að sú lausn sem valin verður til að bæta aðstæður við rústir falli að landslagi og verði lítið áberandi í umhverfinu. Ef ráðist er í úrbætur í kringum Eyvindarrústirnar er ljóst að fleiri aðilar þurfa að koma þar að m.a. Umhverfisstofnun, Fornleifavernd ríkisins og Fljótsdalshérað og hafa um það gott samstarf.

Vatnajökulsþjóðgarður**Sérlög****Friðlýst**

Vatnajökulsþjóðgarður var stofnaður árið 2007 samkvæmt lögum nr. 60/2007. Reglugerð 608/2008.

Stærð km13.920,0 km²**Stærð ha**

13.920,0

Samningur

Vatnajökulsþjóðgarður er ríkisstofnun og fer umhverfisráðherra með yfirstjórn mála er varða þjóðgarðinn.

Sjálfbóðaliðar

Þjálfaðir 5 - 10 manna hópar af sjálfbóðaliðunum Umhverfisstofnunar hafa unnið viðar í Vatnajökulsþjóðgarði, í samstarf við þjóðgarðsvörðum og landvörðum á eftirfarandi svæðum: Skaftafell: 11 vikur, Snæfell: 1 vika, Kverkfjöll: 2 vikur, Jökulsárgjúfur 5 vikur, Askja, Drekgil: 2 vikur, Nýidalur: 2 vikur, Lakagigar: 7 vinnudagar, Eldgjá: 2 vikur.

Myndir á <https://www.facebook.com/vatnajokullnationalpark> og á <http://www.facebook.com/ICV.IS>

Annað

Sjá Vatnajökulsþjóðgarður

Þingvellir**Sérlög****Friðlýst**

Þjóðgarðurinn á Þingvöllum var stofnaður árið 1930 samkvæmt lögum nr. 59/1928, um friðun Þingvalla. Lög um þjóðgarðinn á Þingvöllum er 47/2004. Reglugerð um þjóðgarðinn á Þingvöllum nr. 848/2005.

Stærð km227,9 km²**Stærð ha**

22.788,7

Annað

Sjá Þjóðgarðurinn á Þingvöllum

AKUREYRI
Borgum við Norðurslóð
600 Akureyri
sími 591 2000

EGILSSTAÐIR
Tjarnarbraut 39
700 Egilsstöðum
sími 591 2000

ÍSAFJÖRÐUR
Mánagötu 2
400 Ísafirði
sími 591 2000

MÝVATN
Hraunvegi 8
660 Mývatni
sími 591 2000

REYKJAVÍK
Suðurlandsbraut 24
108 Reykjavík
sími 591 2000

SNÆFELLSNES
Klettsbúð 7
360 Hellissandi
sími 436 6860

PATREKSFJÖRÐUR
Aðalstræti 67
450 Patreksfirði
sími 591 2000

VESTMANNAEYJAR
Strandavegi 50
900 Vestmannaeyjum
sími 591 2000